

UPA SABAT SIKUL ZIRLAI

SUAHLANNAK

Jiří Moskala

July, August, September
2025

Sabbath School Lesson

ဖလမ်းချင်းဘာသာ

ပုံနှိပ်သူ
ဦးဖုန်းနိုင် (၀၀၃၅၄)
မန်နေဂျာ
ကင်းစောင့်ပုံနှိပ်တိုက်
၂၀၆ ရွှေသစ္စာလမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်
ရန်ကုန်မြို့

ထုတ်ဝေသူ
ဦးဖိုးဖိုးလှ (၀၁၉၈၇)
ဥက္ကဋ္ဌ
ခရစ်တော်ကိုမျှော်လင့်သော
သတ္တမနေ့အသင်းတော်
၆၈ ဦးဝိစာရလမ်း၊
ရန်ကုန်မြို့

အုပ်စု - ၃၅၀

ဓမ္မဒါန

ပထမအကြိမ်

A Sung Um Thupawl

(1)	Namnehnak: Moses Suahthu Le A Thuanthu	7
	(June 28-July 4)	
(2)	A Alh Mi Hrambur	18
	(July 5-11)	
(3)	Harsatnak Karhzai	29
	(July 12-18)	
(4)	Hremnak.....	40
	(July 19-25)	
(5)	Lantak Puai	51
	(July 26-August 1)	
(6)	Tipi Sen Kannak	62
	(August 2-8)	
(7)	Nunnak Ti Le Sang	73
	(August 9-15)	
(8)	Sinai Tlang Ih Thukham	83
	(August 16-22)	
(9)	A Nungmi Patian Daan	94
	(August 23-29)	
(10)	Thukam Le Biakbuk Hmulhmel	105
	(August 30-September 5)	
(11)	Pathian Phatsannak Le Dilsak Awknak	116
	(September 6-12)	
(12)	“Zangfehten, Na Sunlawinak In Hmuh Aw”	127
	(September 13-19)	
(13)	Biakbuk (Puanthlam)	138
	(September 20-26)	

SUAHLANNAK: TIAMCIA RAM PANNAK LAMZIN

Suahlannak ih cabu sungih a langmi Pathian cu a tikcu te bikhiah tu duhdawttu Bawipa – nasa zetih cangvaitu le a miphun pawl runsuah ih rundamnak runkengtu Pathian a si (Sem 15:12-16). Izipt ram ihsin suakin tipisen an tannak cu thil danglam hleice- Pathian ih

cangvaihnak mangbangza a si. Thinglam a um hlansung cu khavak ih thil ropi le mangbangza kha Israel san thuanthu ah a um nawn lo. Himi hi Moses fehtlang ih thuthangtha cu a si.

Pathian cun Hebru mi pawl ih dokalhnak um cing khalin a kilhimdan le a ngaihsakdan pawl cu mangbangza in a phuang ih a langter leuhleuh theu. A zangfahnak cun ruahnak le an theihfimnak pawl hmuahhmuah a luaflan thluh. A kutban phar in Bawipa cun a minung pawl cu zalennak ah a hruai. Himi cu thilthar cangvaihnak a si. Beisei lo zetih Pathian telnak cu Izipt ihsin Kanaan lam pan ih Pathian thawn an fehtlannak hramthoknak a rak si.

Mose hi Suahlannak sungah hmun thupi zet ah ding khal sehla, himi cabu hi Mose thuhla siloin Pathian thuhla sawn a si – sual ngaidamnak, zalennak, diknak, thutak duhdawtnak Pathian kan hlan ih thinglamtah ih rak fehtu Pathian thuhla a si. Suahlannak zirnak hmangin Kan Pathian ih danglam hleice dan pawl kan theitheih ding a si.

Amah cu ziangvek saw a si? Anih cu an rinumlonak thei cing khal in a miphun pawl a duhdawt zettu Pathian a si. Amah an dokalh khalah Anih cu an hrangah cat bangloin a um ringring. A zangfahnak a hmuh leuhleuh ih, thazang a pe ih, an diklonak a rem tha ih, Pathian lamzin dik a hmuh hai. A tha thei bik lamzin in a hruai hai ih, an mai thatnak ding ah Amah cu duhdawt in a thu ngai dingih pumpe aw thluh dingin a duh hai.

Moses ih Pathian cu laicinawknak a duh zettu Pathian a si. Pathian ih a duhzet mi thil thupi zet cu thil ziangmi hlensuak, asile thurel mi famkimter tivek lam a si lem lo, thupi zetih a ret mi cu Israel thawn laicinawknak sullam nei zet tuah ding hi a si. A hrilmi miphun thawn pawlkom awknak hnget zet a tuah theinak dingah Sinai tlang ah a hruai.

Tirhthlah Paul cun a liamcia tikcu caan ih Pathian minung pawl hnen ih a thlengmi thil pawl cu kan hrangih zirlai an si. Cuticun an sualnak ihsin kan zir thei dingih, tuini ah rinum zetin Bawipa kan thlun thei ding a si timi a rak zirh: “Tu ah hi thil hmuahhmuah hi zohthim dingah an parah a rak thleng: san netnak a ra thleng cuahco mi kanmah pawl nunsimnak ah a ngan in an um” (1Korin 10:11). Hi thil a thleng mi pawl cu tuini ah kan hrangih ralrinnak le hngilh theih lo nunsimnak bulhram a si. Anmah ihsin kan zir, kan zoh, kan thlir ding a si, ziangah tile ziangvekin dinhmun a bangaw lo khalah anmah ih um thlarau lam zirlai an neihmi cu kan bangaw thotho a si.

Hi zarh 13 ih Suahlannak cabu zir dingmi ih kan khawkhannak cu a tlaitluan zet. A cabu bung ummi pawl hi zarhtin zir dingih thenhran mi a si(zir a nuam theinak dingah a sinak vekih thenhran a si): (1) Ezipt ram ih saltannak, Moses suahnak le, a hringnun hmaisa kum 40 sung(Suahlannak 1-2). (2) Moses ih hnatuannak (Suah 3-4).(3) Buainak: Hringnun a hung harsat tikah (Suah 5-6). (4)A hmaisa hremnak 9 (Suah 7-10). (5) Hremnak paratnak le lantakpuai lomnak (Suah 11-12). (6) Izipt ihsin suahnak le tipisen kannak (Suah 13-15). (7) Sinai tlang pannak lamzin (Suah 16-19). (8) Pathian thukam laksawng le thukam 10 (Suah 19-20). (9) Pathian daan cu hman a si (Suah 21-23). (10) Thukam nemhngetnak le biakbuk zohternak (Suah 24-31). (11) Sui tiluan cawnote biaknak le Moses ih thlacamnak (Suah 32). (12) Pathian amah rori

phuangawknak le Moses ih hmai tleuzet (Suah 33-34). (13) Biakbuk tuahnak le apnak (Suah 35-40). Zarhtin in a thupi kan hmuitin ding ih, a bung sungih thupi zet khal kan tarlang ding.

Pathian in a minung pawl sal ihsin zalennak, thihnak ihsin nunnak, le nelrawn ihsin van Jerusalem lam ih a hruai duhdan pawl in theihtertut cabu thupi zet kan zir ahhin Bawipa cun thlawsuahnak in pe hram seh.

Jioi Moskala cu Old Testament exegesis and theology zirhtu a si ih, Andrews University ih um Seventh-day Adventist Theological Seminary ih hruaitu lu a si.

ZIRAI 1

June 28–July 4

NAMNEHNAK : MOSES SUAHTU LE A THUANHTU**SABBATH SIIMLAM**

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 1:1–22; Seem. 37:26–28; Seem. 39:2, 21; Tirhthlah 7:6; Gal. 3:16, 17; Suah. 2:1–25.

Bible cangk: “Cun Israel faate pawl cu an saltannak ruangah an aihram ih an au, cui saltannak ruangih an au aw cu Pathian hnen a hung thleng. Cun Pathian in an aihramnak cu a thei ih Abraham, Isaak, le Jakob hnenih a thutiam cu Pathian in a cing ringring. Cun Pathian in Israel faate pawl cu a vun zoh ih Pathian in a ngaihsak hai” (Suahlannak 2:23–25)

Suahlannak cabu ahcun namnehnak, zohniamnak, hremnak, siatsuah tuarnak, le bawmtu nei lo pawl ih thuhla pawl a tarlang. Tuini ah tlansan mi, theihngilhmi, sal vekih a ruataw tu pawl cun ruahsannak an hawl hmu thei a si. Ziangatile Hebru pawl a runhimtu Pathian cun kannih khal in runhim ve thei ding a si.

Suahlannak cabu cun hringnun raldonak a um thu a rel. Diklonak le hniksannak cu himi hringnun ih peng pakhat a si. Pathian in a minung pawl ih an harsat tuarnak ihsin runhim dingih a fehnak thuanthuh hmangin mi hmuahhmuah in thazang an ngah thei ding a si. Pathian cun namneh a tuartu pawl ih aihramnak a thei, an harsatnak a hmu ih, an mitthli a theihpi, an tuarnatnak pawl bawm dingin a ra.

Pathian cun Amah ih zumnak a neitu pawl runhim dingin a cangvai thok. Zumnak thawngin kan hrangih in

pekmi cu kan pawm men ding a si. Cui thil ruangah Suahlannak cabu hi zir a tul, ziangatile cumi cun kan zate hrangih Jesuh ih a rak tuahmi pawl a khihhmuh a si. Cumi cabu cu tlennak, runsuahnak, le a netabik rundamnak thuhla a si- ziangkim hi Khrih Jesuh zumnak thawngin kanmai ta an si ih, kan hrangih in humhim mi a si.

Harsatnak le thimnak a um laifang ah Pathian kan zoh ahcun a umpinak, in ngaihsannak, kumkhua ih “tiamcia ram” lam ih in hruaidan pawl kan theithei ding a si.

NIKHAT NI (Sunday)

June 29

Izipt ram ah Pathian minung pawl

Suahlannak cabu hi Hebru in *shemot* tiah an ko, hlansan ca ngankhum mi a thoknak tongkam vek a sile, a sullam ngaingai cu, “hmin pawl” ti a si. “Hi hmin pawl hi” timi hmangih hramthok a si. Pupa Jakob ih innsang hmin pawl cu a hramthok ihsin ngan a si zo.

Siar ding: Suahlannak 1:1–7. **Hitawk ah ziangmi thudik saw hmuh a si?**

Suahlannak cabu cu Pathian thlawsuahnak theihtersalnak in hram a thok. Pupa Jakob le a sungkua pawl Izipt ih an va um ahkhan mipum 70 lawng an si (Seem 46:27, Suah 1:5). Asinan Israel fale pawl cu “fa an hring ih, tam zetin an pung, cule an karhzai ih, nasa zetin an cak sinsin ih, cui ram ahcun an khat (Suah 1:7). Ziangkhal sehla Suahlannak a um ahkhan an mipum zat an siar ih, “nauhak pawl siarlo, mipa pitling hlir ah mi thawng zaruk ke in an feh” (Suah. 12:37).

Siar ding: Suahlannak 1:8–11. **Suahlannak a um ahkhan Israel fale pawl ih dinhmun kha ziangsaw a si?**

Bible ahcun Izipt ram sungih um Israel fale pawl ih thuanthuh cu thimthuk zetin a ngan. Suahlannak cabu cu

Hebru mi pawl par ih Izipt mi pawl ih namnehnak le sal tivek in hram a thok. Sikhalsehla Suahlannak cabu cu Israel pawl riahhmun laifangih um, Pathian ih daihnak le hnem awknak thawn net a khar (Suahlannak 40 zoh aw). Himi pahnih karlak ah Pathian ih nehnak thuhla a um. Bawipa in sal sinak ihsin a minung pawl a runsuak, tipi sen a tanpi, a cui san ih ralkap thazang cak zetzet pawl a nehthluhnak ihsin Pathian in soal thiltitheinak tlun ih thu a neihzia pawl a tarlang thluh a si.

Thuanthu ahcun namneh ih hremtu pawl in, “nasa sinsin ih an hrem (Israel fale pawl) tikah an karhzai ih, an thang sinsin” (Suah 1:12). Minung ih a tuahtum mi cu ziangvek a si hmanah Pathian cun a uk ding ih, a miphun pawl a hum ding, minung thlirnak ah ruahsan ding zianghman um lo vekin lang khal sehla a hum thotho ding.

Josep thei lo siangpahrang thar a hung suak. Himi thuanthu in thiltha kan ngaihthah san men lo ding thuhla ziangsaw in sim?

NIHNIH NI (Monday)

June 30

A dunglam thuanthu

Jakob sungkua pawl cu Kanaan ram ih paam an tuar hnuah Izipt ram ah an ra thleng (Sem 46). Josep in Izipt mi pawl parih a thiltuah mi ruangah Izipt siangpahrang cun Hebru mi pawl cu a rak lawm zet.

“Cun Faro in Josef hnenah, Ngaihnik, Izipt ram hmuahhmuah tlunih thu neitu ah ka lo ret zo a si, a ti. Cun Faro in a kut ih a zunghrak cu a phuak ih, Josef kut ah a hruhter, cun patzai hnipuan thawn a thuan ih, a hngawng ah sui thi a orhter; Cun anih in a neihmi a pahnihnak rangleng a toter; cun annih in a hmaiah, Khuk bil uh, tiin an au: cuticun anih in Izipt ram pumpi tlunih uktu ah a tuah.” (Sem. 41:41–43).

Cuvek ih bulhram a tanthok hnuah Izipt ram ah Josep ih hlawhtlinnak mangbangza tawhfung kha ziangsaw a si?(siar aw: Sem 37:26-28 le Sem 39:2,21)

Josep thuhla thuanthu ngainuam le theihtlak zet mi cu hitivekin a si: Siangpahrang thar, Suahlannak 1:8 (ESV) ih “Josep thei lo tu” cu **Ahmose** a si (1570 B.C – 1546 B.C). Cumi hnuah **Amenhotep I** (1546 B.C- 1526 B.C), anih hi Israel fate pawl a tih tuk ruangih nekrawk tu kha a si. Cumi thluh hnuah **Thutmose I** (1525 B.C.–1512 B.C.) a run um, Anih cun Hebru mipa nauhak pawl hmuahhmuah that cimit thluh dingin thupek a suah. A fanu **Hatshepsut** (1503 B.C.–1482 B.C.) cu a fa si dingih Moses rak la tu kha a si. Faro **Thutmose III** (1504 B.C.–1450 B.C.) cu kum ziangmaw zat simaw Hatshepsut thawn pehtlaih awknak neitu a si ih, Israel pawl Izipt ihsin an suah caan ih Faro kha a si.

Suahlannak (Izipt ihsin Israel pawl an suah) a um kum hi ruahdan (tuatdan) thabik cun 1450 B.C ah a si. (William H. Shea, “Exodus, Date of the,” *The International Standard Bible Encyclopedia*, edited by Geoffrey W. Bromiley et al., vol. 2 [Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1982], pp. 230–238). Suahlannak tikcu caan theihthiam ding cun a hnuai ih Bible bungcang pawl kan zir that a tul: Sem. 15:13–16; Suah. 12:40, 41; Thuthentu. 11:26; le 1 Siangpahrang 6:1 (himi khalah zoh aw Tirthlah 7:6; Gal. 3:16, 17).

Suahlannak ih bung hmaisabik cun caan rei zet a khuh thluh – Josep ih tikcu caan, A pa Jakob le a innsung pawl Izipt ram ih an luh ihsin Faro in nauhak thihnak thupek a suah tiangin a si. Kum ziangmaw ciah saw a si timi thuhla ah elawknak ziangsimaw um khal sehla, a thupibik cu ramdang ah a minung pawl sal dinhmun in um khal sehla Pathian in a theihhngilh lo timi hi a si.

Izipt ram ih Hebru mi pawl thuhla tamzet cu a tui caan ahhin thup in um khal sehla (1 Korin 13:12), Pathian ih phuangawknak cu himi cabu cahmai tin ahhin a tleunak a lang thluh ding, cuvek ciah in Bible pumhlum khalah a lang thluh a si. Ziangtilam khal in thiltha lo vekin lang

khal sehla, cutawh hmunah Pathian a um ringring ti kan thei ih, dinhmun sia bik ih kan um hmanah Amah cu kan rinsan thei a si.

NITHUM NI (Tuesday)

Hebru nausartu

July 1

Semtirnak cabu zirnak tel loin Suahlannak cabu theihthiam a theih lo. Judah pawl cu Izipt ah an vai, cule neihnunnak le daihnak a um hnuah sal an rung si.

Asinan Pathian cun a mipi pawl ih buainak cu a tlansan men lo, khuimaw caan ah tlansan vekin lang khal sehla a tlansan riai lo. Hebru mi tamzet cu an dinhmun khirhkhah zet ahcun an beidong zet ding. Asinan tuarnak a um lai ah A kut cak thawn bomnak pe ding a ra. Kan Bawipa cun a dungthluntu pawl hnenah thazang a pe, “Harsat ni ah i ko aw: ka lo run ding ih, nang in i sunlawih ding, a ti” (Saam 50:15)

Siar ding: Suahlannak 1:9-12. **Nausartu rinum pawl ih an tuahmi ziangsaw a si, ziang ahsaw san thuanthu ah theih ringring mi an si?**

Suahlannak cabu ahhin zovek Faro ih hmin khal a lang lo. “Faro” timi hmin lawng an keng, cumi sullam cu “siangpahrang” tinak a si. Izipt mi pawl cun Faro cu leitlun ih pathian, Ra (asilole Osiris lole Horus) pathian ih fapa ah an ruat. Ra pathian cu Izipt mi pawl ih pathian sang bik, ni pathian ah an ruah mi a si.

Sikhalsehla hi “pathian” cun a huham hmuahhmuah a nei thluh ko nan, nausartu pawl ih zumnak fehpeng ding zianghman a nor thei cuang lo. A ngaingai te cun Faro hmin ngaingai um lomi thawn kalh aw ciah in, nausartu pawl ih hmin pahni cu tarlang in a um, Shiphrah le Pauh an si (Suah 1:15); Pathian tihzah zettu an si ruangah mi ih tihzah mi an si. Faro ih thupek sualral zet cun anmah ah zianghman poipeng a um ve lo,

ziangahtile leitlun hruiatu pawl ih thupek hnakin Pathian an tihzah sawn a si (Tirth 5:29). Curuangah Pathian in an innsang cu nasa zet in thlawsuahnak a pek. Rinumnak theihpinak huham nasa zet a si. Himi nunau pahni cun Pathian thu malte lawng an thei ko nan, thildik a simi cu an theih lawng men in an duhtawh loih, thildik tuah ding an hril a si.

Faro cun a khawkhannak a hlawhsam timi a theih tikah Izipt mi pawl hnenah Hebru mipa naute suak pawl hmuahhmuah that thluh dingin thupek a suah. Nile pathian, leiram thatertu pathian ti khal ih an theih mi Hapi pathian hnenih raithawinak an peknak ding Nile tiva ah naute pawl cu an hlawn ding a si. (Himi cu Judah pawl cu Judah mi an si ringawt ruangih that dingih an ti hminsinnak hmaisabik a si) That dingih thupek a suahnak ih hmuitin mi cu Hebru mi doneh ih, mipa thlah hmuahhmuah siatsuah thluh ih, an nunau pawl Izipt phunhnam lakih telh thluh ding hi a si. Cutin Faro in Hebru-mipawl in a miphun an hringhro ti ih a ruah mi hmual nei zet cu a cemter.

Nausartu pawl cun ruahnak diktak cu an thei men lo ih, an tuah hngal. Hitawh ahhin kan hrang thuchah fiangzet ziangsaw um?

NILI NI (Wednesday)

Moses a suak

July 2

Siar ding: Suahlannak 2:1-10. **Mosi-ih suahnak thuanthu ah Pathian kilkhawinak le kilhimnak in ziangvek tuanvo a nei?**

Mosi a suahnak le a hringnun thuanthu hi lunglutza a si. Zianghtile Izipt ram-uk 18-nak siangpahrang hminthang zet san ih a um ruangah a si. Himi ramuknak a um sung ih siangpahrang pakhat cu “Izipt ram ih Napoleon” tiah an kawh mi Thutmose III a si.

Hlansan Izipt ram ih Faro hminthang zet pawl lakih pakhat a si.

Suahthlak ihsin that ding timi thupeknak hnuaiah um khal sehla (Suahlannak 1:22), Moses cu fapa “hleice” vekin a suak (NLT; Hebru in “tob” ti a si ih a sullam cu “A tha” tinak a si, Suah 2:2). Hebru tong ahcun lenglam thatnak ai hnakin a rel thuk deuh. Thimnak ah himi tongkam thotho cu sersiam zarh pawl ahkhan Pathian hnaturan rellangnak ih hman a si. Anih cun ziangkim cu “a tha” “a tha ngaingai” tin a phuang thluh. (Sem. 1:4, 10, 31).

Sersiam mi thar vekin hi “mitha” naute cu Pathian khawkhan mi vekin an saltannak ihsin Hebru-mipawl hruaisuaktu ah a cang ding. A hleice in caan khirkhkan zet lai ih himi naute suak mi ih hmailam caan cu zo in saw ruat ban ding? Cuvek um khal sehla, Pathian cun Abraham, Isaak le Jakob hnenih a thutiam mi cu famkimter a duh. An thlah pawl hnenah tiamcia ram a pek ding thu thukamnak a tuah pi (Suah 2:24,25). Cule himi naute tha zet hi kum tamzet hnuaiah hnaturan dingin a hmang ding.

Cumi hlansung cu Izipt mi siangpahrang fanu Hatshepsut cun Moses cu amai fa vekin a cawm. Moses hmin hi Izipt ihsin a suak mi a si ih, a sullam cu “fapa” asilole “suak” ti a si. Ahmose (“Ah ih fapa”) asilole Thutmose (“Thut ih fapa”) timi hmin suang ih sak mi a si. Curuangah a hmin cu Hebru tongin Mosheh tiah letlin a si ih, a sullam cu “la suak” tinak a si. Tidai ihsin “lak suah” ih a um ahkhan a nunnak cu mangbangza in zuahsak a si.

A nun hmaisa lam malte lawng kan thei. Mangbangza ih a nunnak zuahsak ih a um hnuaiah Hatshepsut in a cawm ih, Moses cu a nun kum 12 sung cu a sungkua diktak hnen ah a hmang (Suah 2:7-9; Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 244). Cule Moses cun Izipt

ram ih fimzirnak thabik a dong ngah, cumi pawl hmuahhmuah cu Izipt ram ih Faro tuan dingih timlamnak hlir a si (*Patriarchs and Prophets*, p. 245). A netnak ahcun himi fimthiamnak nasa zet pawl cu thil thupi zet: Pathian le a thudik theihnak ahcun hmantlak lo mi a si timi hi lunglut zet thil a si.

A netnak ih thil thupi zet hrangih tangkai lem lo mi thil ziangtluk saw na rak zir ngah zo?

NINGA NI (Thursday)

July 3

Khawkhannak thleng danglamnak

Siar ding: Suahlannak 2:11-25. **Moses ih nun danglam thluh dingin ziangthil saw zamrang zetih ra thleng mi kha? Himi thuanthu in ziangmi zirlai saw kan zir thei ding?**

Moses in ziangsaw a tuah ding? Izipt ih nomsaknak lamah a tlu ding maw si, asilole raldo dingih ralring aw cia mi a miphun pawl hnenah harsatnak tuar in a um ding? Thil a thlengmi cun reilote ih thutluknak tuah dingin a tur in a tur thlang.

“Tu ah Faro in hi thu a theih tikah Moses cu that dingin a hawl. Asinain Moses cu Faro hmai ihsin a tlan ih Midian ram ah a va um: cule tikhur kapah a to” (Suahlannak 2:15)

Moses cun mi a thah hnuaiah duhhril ding zianghman a nei lo, asilo bikah Izipt ram ihsin hmun hla zetih a um a tul. Curuangah Izipt bawi tokham ih to dingin le “pathian” si dingin a hrangah khawkhannak nei khal sehla, cui khawkhannak pawl cu zamrang zetin a cemral thluh. A dik lomi pathian si hnakin Moses cun Pathian dik ih hnaturan a duh sawn. Zianghman rinhlelnak um loin, a tlansuak lai caan ahkhan Moses cun a hmailam caan ah ziangthil a thleng ding timi a thei riailo ding.

“Hi thil thleng mi (Moses in Izipt mi a thah thu) cu Izipt mi pawl hnenah zamrang zetin theihter hngal a si ih,

nasa zetin uar zetih rel a si ruangah Faro hna a thleng hngal. Hi thil tuahmi cun sullam nasa zet a nei a si tiah siangpahrang hnenah an sim; Moses cun a miphun pawl hruai in Izipt mi pawl do dingin khawkhannak a nei ih, ram uknak hlonhlo in, siangpahrang tohkhah ih to a tum, cuvek a si ahcun a dam sung ahcun ram uknak ah a him lo a si tiah uar zetin an rel ciamco. Siangpahrang cun that hngal dingin thu a then cat; asinan moses cun a hrangah tihnung um a si timi a theih ruangah a tlan ih, Arabia ram lamah a feh”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 247.

Moses cu kum 120 sung a dam (Daan 34:7), a hringnun cu kum 40 hmun thum ih then theih a si. A nun hmaisa kum 40 sung cu Izipt ram ah, siangpahrang inn nuam zetah a hmang. A netta kum 40 cu Midian ramkulh ih Jethro ih inn ah a hmang. A netabik kum 40 cu Moses ih cabu hmaisa panga (tun kuata ta khal tel in) lakih a tamsawn a luah khat ih, Israel mi pawl cu Milem biaknak ih hnuaihni aw leitlun ah Pathian thu theihpi tu dingih kawh an sidan thuanthu pawl khal a um. Pathian dik ziaza le sinak khal a tarlang thluh a si (Daan 4:6-8).

Moses in Izipt mi a thah ding hi Pathian remruatnak a si thei kem? Cuvek a si lo ahcun Pathian in ziangvek dinhmun khalah lai a rel thei ih, a tumtahmi thleng suak thei dingin a hmang theidan thuhla himi ihsin ziangsaw in zirh mi um? Ziangtin saw Rom 8:28 in himi thudik thupi zet theithiam dingin in bawm thei ding?

NIRUK NI (Friday)

July 4

Ruahbet ding: siar ding: Ellen G. White, “Moses,” pp. 241–251, in *Patriarchs and Prophets*, himi cun tuizarh ih zirmi Bible zirnak ah theihthiamnak nasa sinsin in a lo pe ding a si.

Bible cun, “nausartu pawl cun Pathian an tih ih Izipt siangpahrang ih thu a pek vekin an tuah lo ih, mipa naute pawl cu nungin an zuah” tiah a ti (Suah 1:17). Ellen G White cun nausartu rinumzet le Messiah beiseinak thu a sim ih, “Nunau hnatuantu, thupek thlun suak ding pawl hnenah Hebru naute cu an suahtlak ihsin siatsuah thluh dingin thupek an si. Himi thil ahhin Satan cu a cangvaiter tu bik a si. Runsuaktu ding cu Israel ihsin a suak ding timi a rak thei; cule nauhak pawl thah cimit thluh dingih siangpahrang a kaihhruainak ihsin Pathian tumtah mi cu a neh thei a beisei a si. Asinan Nunau pawl cun Pathian an tih, thupek fihnung za cu an fehtlang pi ngam lo. Pathian cun an feh duhdan cu a theihsak ih, hlawhtlinnak a ngah ter”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 242.

Himi pawl hmuahhmuah ih thuthangtha ummi cu Satan ih khawkhannak um cing khal in Pathian in a hnong ih, doral dawitlan dingin a mi rinum pawl a hmang. Kannih khal Jesuh in “Hi leitlun uktu” lole “lal fapa” tiih a kawh mi kan doral ih uknak sungah kan um hrih lai (Efesa 2:2; Johan 14:30). Himi dinhmun hi Satan in Adam hnen ihsin a laksak mi a si. Asinan Jesuh Khrih cun thinglamtah parih a nunnak le a thihnak hmangin a neh ta riai (Matt. 4:1–11, John 19:30, Heb. 2:14). Satan hi nungdam lai in cangvai rero lai khal sehla, nauhak pawl thah a tum tum ih a langdan vekin Amah rori cu thah a si ding timi a fiang zet (Johan 12:31; Johan 16:11; Thup. 20:9, 10, 14). Thuthangtha cu Pathian zangfahnak hmangin hringnun harsatnak kan neh thei a si (Filipi 4:13). Cui zangfahnak cu kan ruahsannak umsun cu a si.

RELKHAWM DING THUSUHNNAK PAWL:

1. Ziangahsaw Pathian in Hebru miphun pawl kha Izipt ram ah namnehnak tuar ih um dingin a sian?

Ziangruangah saw an ai-awh ih Pathian a ra cangvaihnak ding cu caan reizet a tulnak san? Thei ringring aw, mikip in an damsung lawng hi harsatnak an tuar. Phunhnam harsatnak tikcu caan cu a rei duh zet, asinan mi pakhat ih harsatnak cu a damsung lawng hi a si. Ziangahsaw cumi cun minung in a tlangpithu ih harsat tuarnak theihthiam ding hi a thupit?

2. Mi thinrang zet Izipt pa thattu Moses cu ziangtin Pathian in a hmang thei timi thusuhnak ahhin malte ruat lawk aw. Rak thah lo bangta sehla teh? Izipt ram ihsin Hebru mi pawl an tlan suak lo ding tinak teh si thei pei maw? Na ruahdan simfiang aw.

ZIRLAI 2

July 5-11

A ALH MI HRAMBUR

SABBATH SIIMLAM

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 18:3, 4; Suah. 3:1-22; Sem. 22:11, 15-18; Suah. 6:3; Joel 2:32; Suah. 4:1-31; Sem. 17:10, 11.

Bible cangken: “Cun Bawipa in, Izipt ih um ka mi pawl ih harsatnak cu ka hmu zo ih an hnatuan kiltu pawl ruangih an aihramnak khal ka thei zo; an riahsiatnak ka thei zo a si; Cun Izipt mi pawl ih kut sung ihsin anmah runsuak dingah le cui ram sung ihsin ram tha le ram kau, cawhnawi le khuaitizu luannak ram, Kanaan mi, le Hit mi, le Amor mi, le Periz mi, le Hiv mi, le Jebus mi pawlih umnak hmunih hruai so dingin ka rung tum a si.” (Suahlannak 3:7, 8).

Pathian ih in kawhnak cun kan nun lamzin a thleng theu a si. Asinan cui kawhnak kan thlun ahcun Pathian lamzin cu kan hrangih lamzin thabik a si timi kan hmusuak ding. Ziangkhalsehla, khuimaw caan ahcun – a hmaisabik ih- Pathian kawhnak cohlang ding cu thil olsam a rak si lem dah lo.

Cuvek ciah in Pathian in Moses a kawhnak ahkhan a um ve a si, cumi cu hrambur alh ih Bawipa thawn an tonawknak in hram a thok. Moses in hrambur a alhdan thuthla hi a rak thei in, thei lo tla a si men thei. A hmuh mi cu mangbangza a si timi cu a theifiang zet ih, a ngaihtuahnak a hip thluh. Bawipa in hna hleice tuan dingin a ko ti a fiang zet. Buainak um mi cu: Himi kawhnak in a nun thar ah danglamnak nasa zet a thlen ding a si

timi zianghman ruat loin kawhna cu a cohlang pei maw? A thok ahcun a pawm thiam thei ciah lo.

Tumtahmi hleice ziangsimaw na neih lai pawl na vun ruat suak men thei, asinan cui khawkhannak pawl cu a tuahtat sal theih a si. Pathian hrangah lamzin tam zetin mi tangkai zet kan si thei timi cu thudik a si, asinan kan nun ih Pathian kawhna thlun in, tuah dingih in hruainak ih hnatuan hi nun lungawinak bik lamzin cu a si tengteng ding. A olsam ringring lo men thei, Moses hrang khalah a olsam lo zet, asinan Pathian in lamzin dang ih in kawh mi hman thlun duh loin kanmai duhna lamzin ih kan feh hi a va atthlak lawmmam ve.

NIKHAT NI (Sunday) A alhmi hrambur

July 6

Midian ram ih Moses a tlan hnuah, a nun cu zangkhai zetin a hman. Nupi a nei ih, fapa pahni Gershom le Eliezer a nei (Suah 18:3,4), cule Midian ih puithiam a Pu Jethro ih innsang lakih peng pakhat a si. Kum 40 sung cu David vekin (2 Samuel 7:8) tuu khaal in tikcu caan a hman. Pathian ih a umpi ruangah nuam a ti zet.

Asinan himi tikcu caan pawl hi Moses hrangih pangpar rimthaw zet hip reronak men a si lo (asilole himi thu ahcun nelrawn hlingkung par tla a si men thei). Himi kum pawl ahhin Pathian thawn an umtlannak cun a nun a danglam ter ih, hruaitu dinhmun ih um dingin a timlannak a si. Pathian cun hi nelrawn ramthing dai reprep ahhin Moses cu Pathian thawkkhumnak hnuaiah Bible cabu hlunbik pahni: Job le Semtirnak cabu ngan dingin a hman a si (zoh aw. Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 251; Francis D. Nichol, et al., eds., *The SDA Bible Commentary*, vol. 3, p. 1140). Moses cun doawknak ropi thuhla ih thupi zet, sersiamnak, tluknak, tilik, pipu pawl le a thupibik rundam khawkhannak cu Pathian hnen ihsin a dong a si. Curuangah Moses cu mi hmuahhmuah

hnenah a nungmi Pathian, in sersiamtu le in kilkhawitu thuhla theiter tu dingah le hi Leitlun parih siatnak a thlengturtu sualnak thuhla ah Pathian in ziang a tuah ti theitertu dingah a tangkai zet. Pathian thawkkhumnak hnuai ih Moses ih nganmi a hleice in Semtirnak cabu kan hnenih in pek mi hi Bible le rundamnak thuanthu theihthiam theinak ding hrangih thil thupi zet a si.

Siar ding: Suahlannak 3:1-6. **Pathian in Moses hnenah, “Abraham ih Pathian, Isaak ih Pathian, Jakob ih Pathian” tiin amahten a phuangawknak ahhin ziangmi thupitnak saw hmuh a si?**

Moses cun hrambur alh rero cu a kang lo ti a hmu, cule mangbangza thil a hmu ti a thei aw ih, a hmaiah thil thupi zet ziangsimaw a um tengteng ding timi khal a theithiam. Cule a va naih vivo tikah, Bawipa cun a kedam pelh dingin a fial, ziangah tile Pathian umpinak in cui hmun cu a thianghlim zo ruangah tihzahnak langternak dingah a si.

Pathian cun Moses hnenah Amah cu, “Abraham ih Pathian, Isaak ih Pathian, Jakob ih Pathian” a si thu a phuang aw (Suah 3:6). Pathian cun himi pupa pawl ih cithlah pawl cun Kanaan ram ro ih an co ding thu tiamkamnak a rak nei zo, cui thu cu Moses khal in a theifiang zet ko ding. Cumi a rel hlanah, ziang a ra thleng ding ti le ziangvek hna a tuan ding timi Moses ih a theihtheinak dingah Pathian in lamzin a onsak cia zo.

Pathian ih hnatuan a fial hlanah Moses cun kum 80 a hngak a tul. Himi thudik cun thinsaunak thuhla ziangsaw in zirh mi?

NIHNIH NI (Monday) Bawipa ih Vancungmi

July 7

“Bawipai’ vancungmi” cu Moses hnenah “hrambur sung ihsin” meisa alh in a rung lang” (Suah 3:2). “Hrambur

sung ihsin” Moses run bia tu cu Bawipa Jesuh rori a si (Suah 3:4).

“Bawipa ih vancungmi” timi ahhin Jesuh khrih hmuhsaknak kha theihrawi pang hlah. Vancungmi ti hrimehrim hi “thucuh kengtu” (Hebru *mal’akh*) tinak men a si ih, himi vancung mi hi Pathian relnak maw, asilole minung relnak a si ding timi theihfiang theinak dingah a thu bulhram ah a thum aw a si (Mal 3:1). Bible sung ahhin “Bawipai’ vancungmi” tihi a rel mi ahhin a tam zet cu Pathian relnak ah hman a si theu (himi pawl ah tla zoh awla, Sem. 22:11, 15–18; Sem. 31:3, 11, 13; Thut. 2:1, 2; Thut. 6:11–22; Zekh. 3:1, 2). Himi Bawipa vancungmi cun Bawipai’ hmin lawng a rel men lo ih, Amah kha Bawipa cu a si. Jesuh Khrih cu kan hnenih Pai’ kamsuak thu in sim dingih thlah mi Pathian thucuh kengtu a si.

Siar ding: Suahlannak 3:7-12. **Ziangtinsaw Pathian in Moses hnenah Izipt ram ih saltang Israel pawl aiawh ih hung um ve a duh thu a simfiang?**

Izipt ram ih Pathian minung pawl ih harsat tuarnak cu bomnak dil ih tap aihramnak au aw a si. Pathian cun an aihramnak pawl a thei ih, a ngaihsak (Suahlannak 2:23-25). Anih cun, “Ka mi pawl” tiah a ko (Suah 3:7). Sinai tlang an thlen hlanah le thukham a nemhngat hlan khalah Pathian minung an si ih, an pupa pawl hnenih a thutiam vekin Kanaan ram ih um dingin le neinung dingin(thu an awih ahcun) a tuah hai ding a si.

Pathian cun Moses hnenah hnatan thupi zet tuan dingin Faro hnen ih a thlah ding thu a sim: “Cuiruangah tu ah ra awla, Izipt ram ihsin ka mi Israel faate pawl na hruaisuak theinak dingah Faro hnenah ka lo thlah ding, a ti.” (Suah. 3:10). Pathian cun “Ka mi pawl” tiah a ko sal.

Pathian in a siahlawh hnenih a pekmi hnatan cu a ropi tuk! Curuangah Moses cun thusuhnak hmangin a let: “Zosaw ka si?” tiah a ti. Cumi cu ziang a cang ding

timi le himi hmuahhmuah ah ziangvek tuanvo a nei ding ti theihthiamnak hi a si. Moses cun amah vek minung hriltin a si cu a mangbang zet. Hitawh ahhin, a hmaisah ahcun a nun ziaza, a tangdornak kan hmu, cule hnatan dingih kawh a sinak zawn ah tlaktlai lo zetih a theihawknak pawl khal a lang.

Ziangruangah saw Bawipa thlun duhtu le a hrangih ziangkhal tuah tumtupawl hrangah tangdornak le kan “tlinlonak” theihthiam awknak hi a thupit emem?

NITHUM NI(Tuesday)

July 8

Bawipa ih hmin

Siar ding: Suah 3:13-22. **Ziangahsaw Moses in Pathian hmin theih a duh, cule A hmin ih thupitnak cu ziangsaw a si?**

Pathian cun Moses hnenah hitin a phuang aw: “*ehejeh* ‘*asher* ‘*ehejeh*’ tiin, a tican cu “Ka si dingmi ka si ding” asilole “Keimah cu keimah ka si” tinak a si. Suahlannak 3:12 ahhin Pathian in Moses hnenah “Ka lo um pi ding” tihi a hman mi cu cang 14 ih *ehejeh* timi verb thotho kha a si. Cumi sullam cu Pathian cu kumkhaw mi a si tinak a si. Anih cu Pathian tlamtling a si ih, kumkhua ih um Pathian khal a si, cule anih cu, “Thlarau lamah lungnuam le tangdor pawl” hnenah a um (Isa. 57:15, NRSV).

Pathian hmin “Yahweh” (Mirang Bible ih an lehlin tikah “Bawipa” ti a si) timi cu Pathian minung pawl in a hramthok ihsin an theihmi a si, a sullam ngaingai an rak theihban lo hmanah an theih tlang thluh mi a si. Moses khal in Yahweh timi hmin cu a rak thei dah zo, asinan midang vek thotho in a sullam ngaingai a thei fiang lo. A thusuhnak, “Na hmin zo a si?” a timi cun sullam thuk zet a nei a si.

Suahlannak 6:3 hi a thupi zet. Cumi ahcun Pathian cun, “Abraham hnenah le Isaak hnenah le Jakob hnenah Ziangkimtithei Pathian hmin in ka rak lang, sihmanshla

ka hmin BAWIPA hmang in an hnenah ka rak theihter aw dah lo”(Suah 6:3 NIV) tiah a ti. Cumi cun Adam, Noah, Abraham le pupa pawl khal “Yahweh” timi hmin an rak thei dah lo a tinak a si lo(Sem. 2:4, 9; Sem. 4:1, 26; Sem. 7:5; Sem. 15:6-8; tvk). An rak thei ko, asinan a sullam thuk zet an rak thei ngah lo tinak lam sawn a si.

A hmin Yahwah timi cun Anih cu bulpak Pathian, A mi pawl ih Pathian, thukam Pathian a si timi a khihhmuh a si. Anih cu minung pawl thawn nai zetih a umtu Pathian a si. Ziangkim tithei Pathian (Sem 17:1) cu A huham hmangin mangbangza ih a cangvaitu Pathian kha a si. Asinan Yahwah cu duhdawtnak le ngaihsaknak hmangin a huham thatnak a langtertu Pathian a si. Anih cu Elohim thawn hmunkhat Pathian a si (“A cak mi, huham nei, tlamtling Pathian, “mi hmuahhmuah ih Pathian”, ziangkim sersiamtu, Leitlun uktu a si), asinan minung thawn an laicinawknak phun dangdang ahcun Yahweh timi hmin pu in a lang theu.

A hmin theih le Pathian hmin kawh hi thil ziangmaw pangai vek men hi a si lo. A hmin phuangdarhnak sawn a si. Cumi sullam cu zumnak ih a ra teltu hmuahhmuah hnenah Pathian thutak le rundamnak a pek mi thu midang pawl hnenih va zirhnak hi a si. Joel cun, “Zokhal Bawipai’ hmin a kotu pohpoh cu runhim an si ding” tiah a ti(Joel 2:32, NIV).

Ziangvek lamzin in saw Yahweh hnen ih pum peaw tu pawl hmuahhmuah thawn naiaw zetih um tlang theinak tonnun na neih?

**NILI NI (Wednesday)
Phuah hlam phun 4**

July 9

Siar ding: Suah 4:1-17. **Pathian palai dinhmun ih a din vekin thazang cahnak a ngah theinak dingah Pathian in Moses hnenah ziangmi hminsinnak saw tarlang dingih a fial mi?**

Pathian ih hnaturan fialmi pelhsawlh dan ding hawl in Moses cun phuahhham a nei sal(Suah 3:11). Izipt ram ah feh in, Faro hmai ih va lang ding a duh lo. A hlan ah amah ten Hebru mi runhim dingin a rak zuamnak kha a hlawhsam zo ruangah a si. Cule a mi pawl khal in an zum lo ih, an hruaitu ding khalah an pawm thei lo. Cumi ruangah phuahham pathumnak a tuah: “In zum lo in, asilole ka thu ngai duh lo bangta sehla teh?” tiah a ti(Suah 4:1 NIV). Himi thu cu thilthar zirnak ding thusuhnak a si lo. Pathian ih hnaturan fial mi tuanvo cu “ka paih lo” ti tumnak tongkam sawn a si.

Mangbangza hmuhsaknak phunhnih cu Israel upa pawl hmai ah le Faro hmai ih tuah dingin Moses hnen ih pek a si: (1) a kianghrol rul ah a cang ih, cule kianghrol ah a cang sal, (2) A kut cu a phar theh, cule a dam thluh sal. Pathian in an hrangah hna a tuan a si ti upa pawl in an theihnak dingah mangbangza pahnih in an thinlung a fiangter thei ding. Cule a pathumnak Mangbangza, tidai thisen ih canternak kha tuah bet a si (Suah 4: 8, 9).

Hivek mangbangza ropi zet hi Pathian in Moses hnenah pe khal sehla, anih cun phuanhham palitnak a langter thocho: Thusim thiam mi a si lo thu a rel.

Siar ding: Suah 4:10-18. **Ziangtin saw Pathian in Moses a let, cule ziangvek dinhmun khalah Pathian in hnaturan dingah in ko a si tiih kan zum tikah kan hrangah zirlai ziangsaw kan lak thei ding?**

Himi phuahhham palit-nak cun Pathian kawhnak Moses in a thlun duh lo zia a langfiangter. “Ruahtlak um zet” thu a run suah pi ih, cumi pawl cun a feh duh lo zia a langfiang ter zet. A hmaisai ih phuahhham pathum cu thusuhnak ih tuah mi an si: (1) Zosaw ka si? (2) Zosaw na si?(3) In rak zum lo bangta sehla teh? Cule a pa(4)nak cu : “Tongkam naal ka si lo” timi hi a si. Pathian cun a zaten a let thluh ih, a cahnak huham a langter. Himi phuahhham

pawl a letnak ahhin Pathian cun thutiamkam tamzet a pe tel thluh.

Cule Moses in ngennak panganak le netabik a rel ih: “Maw ka Bawipa, zangfahtein midang thlah mai aw, a ti” (Suah 4:13 NRSV). Himi thu let in Pathian cun amah bomtu dingah a unau pa Aaron a thlah zo thu a sim. A netnak ahcun phunzai loten a pawm ih, Izipt ram pan dingih a suah hlanah Jethro hnenah thlawsusahnak a dil.

NINGA NI (Thursday)

July 10

Serhzim tannak

Siar ding: Suah 4:18-31. **Himi thuanthu phundang zet hi ziangtin kan thei thiam thei, cule Cumi ihsin ziang zirlai saw kan zir thei?**

Bible zir tlawngta pawl cun Moses cun Bawipai’ thu ngai in Izipt lam ih a feh thok hnuah Bawipa cun, “that a tum” (Suah 4:24 NIV) timi an vun siar tikah an mangbang zet. A thufehdan zoh tikah serzimtan thuhla buainak a rak si. Abraham thukham (Abrahamic covenant) ih a ummi vek in A fa nautabik cu serzim tan lo mi a si (Semtirnak 17:10, 11)

Moses cu Pathian minung pawl hruaitu a si vek in a midang pawl thuawih dingih kaihrhaitu tlamtling zet a si theinak dingah Pathian thu awih le pumhlum ih pekawknak a tul a si. Cumi Pathian hnenih pumhlum pekawknak cu zothimtlak zet a si. A nupi Zipporah cu thil ti thei zet nunau a si ih, a pasal nunnak runhim theinak dingah a fapa ih serszim a tansak. Moses hnen ahcun “Serhzim tan ruangih thisen suah hmang” tiah a ti ih, himi thisen cun remnak thawinak, nunnak le thukam hminsinnak a khihhmuh. Zamrang tuk ih an tuah lohli theinak cun an dinhmun a run langter bet a si.

Himi thu ihsin zirlai thupi zetzet pawl kan zir thei: A dik ti kan theih mi cu tuah lo ih um lo ding.

“Midian ihsin lamzin ih an fehnak ah Moses cun Bawipai’ a lungawi lo thu ralrinnak rapthlak zet a tong. Vancungmi cu a hnenah a rung lang ih, zamrang zetih siahsuah tum hngal ding si awm takin a um. Zianghman simfiangnak pek a si lo. Asinan Moses cun Pathian fial mi ah tuah lo mi a nei timi a vun mang suak... An fa nautabik ih serhzimtan ding cu a hnong a si. Israel thawn Pathian thukam thlawsuahnak a fapa ih a don dingmi ah a hlawhsam; cuvek in an hruaitu dingih an hrilmi ih daithlangnak cu ngaidam theih men mi a si lo. Zipporah cun a pasal a thi mai ding ti a phang ih, amah rori in an fapa nauta bik ih serhzim a tansak, cule vancungmi cun Moses cu a khualtlawnnak ih feh vivo dingin a rem a ti sal. Faro hnenah thusim dingih a feh ahkhan tihnung um zet dinhmun ah a ding; a nunnak cu a thianghlim mi vancungmi pawl ih kilvennak ruangah a him fangfang. Asinan a tuah ding a tuanvo a hnong ahcun a hrang himnak zianghman a um lo ding. Zianghman Pathian ih vancungmi pawl ih humhim in a um thei lo a si.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, pp. 255, 256.

Na tuah dingmi na hnong tiki sualnak na neih tikah himi thuanthu in ziangsaw a lo sim? A tu rori khalah ziangmi thlengawknak saw na tul?

NIRUK NI (Friday)

July 11

Ruahbet ding: **Siar ding,** Ellen G. White, “Moses,” pp. 251–256, in *Patriarchs and Prophets*.

Hrambur alh ihsin kawhnak cu Moses hringnun ih hmuntun mi thlengawknak ropi zet a si. A nun ih a dinhmun sangbik pawl hmuahhmuah cu Pathian in Izip ihsin Hebru-mipawl hruaisuak dingah le Ram Tiam lam tiang hruai dingih thupek a pekmi thu thlun ih, a thatnak le a thulungthlunnak parah a thum aw a si.

Thil ziangkim a thlengawk dan pawl cu kan thei thluh. Asinan Hrambur alh ih Moses a um lai ahkhan amai

dinhmun ah vun ruat aw sin aw. Nunnak humhim duh in Izipt ihsin a tlan suak. Kum 40 liam hnu ahcun santhar a rung um ih, mi tamsawn cun a thuhla an thei lo, asilole an rak theihdan kha a rak dik tawk lo tla si men thei, caan reizet liamzo ih thil a thleng mi pawl cun thuanthu cu a tuah danglam theu. Asinan tu ahcun huham nei zet rampi ihsin hi minung pawl thotho cu hruaisuak dingin Pathian in a ko. A thok pek lamih a hreh khal hi thil awm ang zet a si.

Hi thil cu ngennak nasa zet a si, asinan netabik ngennak ah Pathian hnenah “Aii” tin feh duh lo bangta sehla, ziangmi saw a hloh ngah ding timi ruat aw. Pathian sawmnak rak hnong thluh bangta sehla, Pathian huham hmangin a hnenih hnatuannak – thuanthu sersuahnak le Bible lawng hman siloin leitlun thuanthu khal ih mipi thinlung nehzettu le ropi bik lakih tel ih hnakin san thuanthu ahhin a hloral ta ding.

RELKHAWM DING THUSUHNAC PAWL:

1. Nelrawn ramthing dai riapri ahkhan Moses cun Pathian in tuah dingih a kawh vekin a tuah: Anih cu innsang pa a si ih, tuu khaltu khal a si, cule Pathian minung pawl hruaitu ropi zet si dingih kawh a si hlanah Pathian thawkkhumnak in Bible ih cabu pahnih a ngan. Moses thuanthu cun kan nun ih tuanvo thuhla ziangsaw in zirh?

2. Mi pakhat cun Moses ih phuah hlam a tuahmi pawl cu sullam an nei zet a ti ko ding, an nei ko lo sawm? Ziangtin saw mipi in in zum thei ding? A hram vun thok dingin zosaw ka si? Tongkam ka thiam lo. Pathian in tuah dingih in kawh mi tuah thei dingah zumnak kan neih theinak dingah himi thuanthu in ziangsaw in sim?

3. Moses hi Semtirnak cabu ngantu a si timi thuhla Nikhat ni zirlai ih a hmuitin mi kha zoh fiang aw, Cui hnaturan cu rundam khawkhannak le san thuanthu thianghlim zet theithiam dingin ziangtluk ih thupi saw a si. Cabu thuneihnak niamter tumnak simaw, asilole bung 11 hmaisai lam ih um thuanthu hnnon ih a ummi pawl cu kan dokalh a tul?

ZIRLAI 3**July 12-18****HARSATNAK KARHZAI****SABBATH SIIMLAM**

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 5:1-23, Thup. 11:8, Suah. 6:1-13, Saam. 73:23-26, 2 Kor. 6:16, Suah. 6:28-7:7.

Bible cangkén : “Cui hnuah Moses le Aaron cu an vung lut ih Faro hnenah, Israel ih Bawipa Pathian in, Nelrawn ah ka hrangih kuut an tuah theinak dingah ka mi pawl kha fehter hai aw a ti, tiah an sim. Cutikah Faro in, Israel mi pawl fehter dingih a thu ka ngai dingmi Bawipa cu zo saw a si? Bawipa ka thei lo, Israel khal ka fehter lo ding, a ti” (Suahlannak 5:1, 2).

Zumtu tamzet pawl cun mi pakhat in Pathian thlun dingin thutluknak a tuah ahcun lungawinak, neihnunnak, le hlawhtlinnak tonnun a nei ding tiah an zum. Asinan Bible ih a tarlang vekin, cuvek lam zawng cu a rak si lem lo. Khawimaw caan ahcun buainak tamzet a rung um theu ih, harsatnak thar tivek khal a rung suak theu. Himi cun riahsiatnak a thlen ih, olsam zetih let thei lo mi vekih a langmi thusuhnak harsa zet a suahpi theu a si.

Pathian a rinsantu pawl cun hniksaknak tamzet an tong ding. Ziangkhal sehla, kan tuarfai cun Pathian cun amai tikcu te ah thuletnak a run keng ding a si. A lamzin cu zamrang zet le manhlap zetih relfel thei dingih kan ruahmi thawn an rualrem aw lo men thei, asinan ziangkhal sehla Amah rinsan kan zir a tul a si.

Curuangah tuizarh ih kan thupi cu: Moses le Izipt ram ihsin Pathian minung pawl hruaisuak ding ih thupek mi Pathian kawhnak thu a si, cui kawhnak cu mikip ih

neih theihmi a si. A ngaingai te cun Pathian amah rori in Moses a ko ih a bia, Moses tuahter a duh mi ziangkim a sim thei thluh.

A si ahcun Moses cu Pathian in a ko ih, hna hleice tuan ding a pe timi a theihcia ahcun a hrangah ziangtluk a olsam ding? A olsam zet ko lo ding sawm?

NIKHAT NI (Sunday)**July 13****Bawipa cu zosaw a si?**

Pathian thupek thlun in Moses cu Pathian in, “Izipt ram ihsin ka mi Israel faate pawl na hruaisuak ding” a timi hlawhtlin pi dingin a fehsuak (Suah 3:10 NKJV).

Pathian ih ngennak, “Ka mi pawl feh ter aw” (Suah 5:1,2) **a timi cu Faro in ziangtin a rak let, cule himi a letnak ahhin ziangmi thil thupi zet saw hmuh a si?**

“Bawipa cu zosaw a si?” tiah Faro cun Pathian theihduhnak zianghman nei lo in a let, a theih duhlonak cun himi Pathian hi a hnong, asilole a dokalh tinak a si.

“Bawipa ka thei lo” (NKJV) tiah puarthau zet in a tongsuak.

Hitivek ih thu relsuak tu hi san thuanthu ah mi paziat lai saw um? A va ningnat thlak ve, ziangah tile Jesuh amah rori hman in, “Cun nang Pathian dik umsun, le na thlahmi Jesuh Khrih an theih hi kumkhaw nunnak cu a si” tiah a ti (Johan 17:3).

Izipt ram le Faro siangpahrang cu Pathian thuneihnak le umpinak dokalhtu huham nasa zet khihhmuhtu an si. Cui thil cu Pathian, a kamsuak thu le a miphun pawl dokalh ngaingainak a si.

Faro in a phuang lehsal mi cu, “Israel ka feh suak ter lo ding” timi hi a si. Himi cun Pathian nung a dokalh zia a langter sinsin ih, Izipt ram cu Pathian hnong pawl khihhmuhtu lawng hman siloin Pathian dokalh ih, a dotu pawl khihhmuhtu khal a si.

Hivek lungput hi kum thawng tampi hnuah French Revolution ahkhan mi tampi in an run hmuh khal hi mangbangza a si lem lo (Isa. 30:1–3 le Thup. 11:8). Faro cun pathian asilole pathian fapa vekin amahten a ruat aw – cumi cu mai huham caknak, fimnak rinsan awknak pawl rellangnak a si.

“Bible thuanthu ih um ram tamzet pawl lakah Izipt cu ngamhuai zetih Pathian nung hnongtu le a thupek dokalh tubik a si. Izipt siangpahrang vek lawmmam in zovek siangpahrang hman in Van Pathian thuneihnak an dokalh lem lo. Bawipai hmin in Moses hmangih thucak ken luh a si tikah Faro cun puarthau zet in, “Israel pawl feh ter dingih a thu ka ngai ding mi Jehovah cu zosaw a si? Jehovah ka thei lo, Israel pawl khal ka feh ter lo ding” tiah a ti (Suah 5:2 A.R.V). Himi cu Pathian um zum lonak khihhmuhtu a si. Izipt ram ih a rak khihhmuh mi phunhnam pawl cun Pathian um an zum lo dingih, an zum lonak le an dokalhnak an langter ding”—Ellen G. White, The Great Controversy, p. 269.

Mi pakhat in Bawipa na thei maw? tin lo sut bangta sehla, ziangtin na let ding? Aw na ti ahcun ziangtin na simfiang ding?

NIHNIH NI (Monday)

July 14

Hna harsat tuanthoknak

Moses cun Pathian ih fialmi hnatan cu a hramthok ihsin a olsam lo ding timi thei khal sehla, (talsuah ding hman a tum zo kha) ziangthil a ra thleng ding timi cu a thei ri ai lo.

Siar ding: Suah 5:3-23. **Moses le Aaron kha Faro hmai ih an va lang hmaisabiknak ahkhan ziangmi thuletnak saw zamrang zetih an ngah mi?**

Faro hnen ih an feh hlanah Moses le Aaron cun Israel mipi pawl le upa pawl hmunkhat ah an umter hai ih, Pathian thu an sim ih, Pathian ih hmuhsaknak khal an hmuh hai ih, cuticun Israel pawl cun Pathian in an saltannak ihsin a runsuak ding a si timi an zum. Curuangah Bawipa an bia (Suah 4:29-31). Ruahsannak cu a sang zet: A netnak ahcun Bawipa cun Hebru mi pawl cu an saltannak ihsin a runsuak ding a si!

Cule Moses cu Izipt siangpahrang hnenah Pathian thupek keng in a va feh, cule Israel pawl hrangah siatnak a thleng deuhdeuh. An tuarnak a karh sinsin, nitin an hnatan mi a pung deuh deuh. Mi zangzel ti ih soal mawh puh an si ih, nasa zet in an hrem deuhdeuh, a hlan ai hnakin an hnatan cu a harsa deuh deuh.

An hruaitu pawl an lungawi lo, Moses le Aaron le anmai karlak thubuai khal a na sa zet (Neta ah ka zoh dingmi), Himi cu kum tamzet sung Amai miphun pawl thawn Moses ih buainak a neih dingmi rak hmuhsaknak a si.

Siar ding: Suah 5:21 **cule Moses le Aaron hmai ih a dingtu minung pawl ahhin nangmah khal tel ve in vun ruat aw. Ziangruangah saw an thil tuah mi an rel ding?**

Moses parih an thinhengnak san cu theih har zet mi a si lo (“Bawipa in lo zoh sehla, thu lo then seh” tiah an ti). Moses cu Izipt mi pawl hnuai ih an nun harsatnak karh sinsin ter dingin si loin, Izipt mi pawl hnen ihsin suah zalen dingih ra mi a si tiah an ruat.

Curuangah Moses le Aaron cun Izipt mi pawl thawn lawng siloin anmai miphun pawl thawn khal in thubuai an ngah zet.

Tualsung kawhhran hruaitu pawl thawn thu hmuh thiamawk lonak a suah tikah cumi relfel theidan ding lamzing tha deuh pawl kha ziangsaw an si?

NITHUM NI (Tuesday)
“Keimah” titu Pathian

July 15

Zangfah um za Moses! Faro ih kawknak a tong hmaisa ih, tu ahcun amai miphun pawl ih ciamsiatnak a tong.

Curuanghai Moses cu Pathian hnenah a phunzai. Israel pawl ih dinhmun a siat deuhdeuh ruanghai a riahsia ih thinna zet in, “Bawipa, ziangah saw hi mipi pawl hi cutivek thilthalo na tonter? Ziangah saw kei hi i thlah? Faro hnenah na hmin in thu sim dingih ka ra thlen ih si thokin anih in hi mipi pawl parah thilthalo a tuah a si; nang in le na mi pawl hi na runhim lamlam si lo, a ti.” (Suah 5:22,23). Pathian hnenih Moses a lungawilonak cu a fiang tuk, an dinhmun vun zoh tik ahhin theihthiam a theih tuk.

Pathian ih letnak cu huham nasa zet a si. A cangvai dingih, a netnak khal a si cih ding. “Tu ahcun Faro parih ka tuah ding mi na hmu ding” tiah a ti (Suah 6:1 NIV).

Siar ding: Suahlannak 5:22-6:8. **Pathian in Moses a letnak cu ziangsaw a si, cule hitawh ahhin Pathian thudik thupi zet pawl cu ziangsaw an si?**

Pathian cun thu a rel men nawn lo ding; A miphun pawl ai-awh in nasa zet in a cangvai thlang ding. Moses hnen ahcun thil thupi zet malte a theihter: (1) **Keimah** cu Bawipa ka si; (2) Pupa pawl hnenah **Ka** phuangaw zo; (3) Anmah thawn ka thukam **Ka** dinhngat zo; (4) Kanaan ram pe dingih **Ka** tiamkam cia zo; (5) Israel pawl ih ai hram au aw **Ka** thei ngah zo; (6) Tiamcia ram lo pe dingih ka thutiam pawl **Ka** cingkek ringring lai.

Pathian in “Keimah (ka)” timi a rel kirsalnak pawl hi hminsin aw. Keimah, *nan Pathian Bawipa, khativek pawl ka tuah ngah thluh zo, curuanghai ka lo tiamcia bangtukin nan hrang ka tuah ding timi zum uh.*

Tu ahcun Bawipa cun Israel pawl hrangah thil ropi zet pali a tuah sak ding, ziangah tile Anih cu a nungmi an F-3

Bawipa a si: (1) “Izipt pawl ih phurrit hnuai ihsin ka lo hruaisuak ding” (2) an hnen ih sal nan sinak ihsin ka lo suah zalen ding” (3) Kut za san in le thuthennak nasa zet thawn ka lo tlen ding” (4) “Ka minung ah ka lo la ding, cule kei cu nan Pathian ka si ding” (Suah 6:6,7 NIV)

Himi Pathian cangvaihnak pali pawl cun a miphun pawl thawn an laicinawknak cu a humhim ih a tuah hnget khoh a si. Hivek cangvaihnak pawl hmuahhmuah ah Pathian cu a cangvai tu bik a si. Cule Israel pawl cu himi ih hlawnak le zangfahnak rak dongtu pawl an si. Pathian cun duhdawtnak thawn himi laksawng pawl cu a lak in a pe suak; An hrangah a tuah sak ih, tu ahcun kan hrang khalah in tuahsak a si.

Bible sungah midang zopawl in saw Pathian hmaiah lungkimlonak thu le sullam tha zet nei ih aihram rero? Ziangahsaw Pathian hnenah na thinlung phorhsuak in, na dinhmun ah na phunzai hi a poi lo? Asinan ziangah so zumnak le rinsannak thawn na tuah ringring a tul?

NILI NI (Wednesday)
Serhzim tanlo hmuur

July 16

Bawipa cun Moses hnenah a thil tuah dingmi thuhla ah huham nei zet thutiam hrekkhat pawl a pe. Cui hmuhton awknak cun Moses cu thazang pe khal sehla, a mi pawl hnen ihsin a donmi thuletnak cun a thazang ngahnak cu reilote lawng a daih.

Siar ding: Suah 6:9-13. **Ziangthil saw thleng kirsal, cule kan nun ih harsatnak le riahsiatnak tivek kan ton caan ahhin himi thuanthu ihsin ziang zirlai saw kan lak thei ding?**

Hebru mi pawl cu an riahsiatnak, an tuarnak, le hna tamzet an tuan ruanghai an lungawi lo zet ih, Pathian in a thutiam a hlensuak ding timi fiang zet in Moses ih simmi tongkam khal an ngai duh lo. Cumi hrangah kum reizet an rak hngak zo, an ruahsanmi vekin an tong dah

hrih lo. Ziangahsaw a tu teh hi a danglam hleice cuang ding? An thinlung le ruahsannak pawl an hloh rero, cui thil cu an hrangah a kha hleice tuk, ziangahatile an hringnun ih veikhatnak runsuaknak ding beiseinak an hmuh hmaisabiknak a si ruangah a si.

Asinan, cuvek dinhmun ih um hrih rihi lo zosaw um? Riahsiatnak, thinlung buainak, duhkim lonak – Pathian ih hnong zo mi vek ih theihawknak tivek pawl a tong hrih lo zosaw um?

Job thuanthu kha na cing lai maw? Saam hla phuahtu Asaf in, mi tha lo pawl ih neihnunak le midingfel pawl tuarnak thuhla ah thusuhnak a nei. Asinan a harsatnak thawn pehpar aw in, Asaf cun zumnak ih phuangawknak mawibik lakih pakhat a nei: “Sikhalsehla catbang lo in na hnenah ka um: nang in ka vorhlan kut in i kai. Na khawkhannak thawn lam i hruai ding ih, cuihnuah sunlawinak ah i cosang ding. Van ah nangmah siarlo zoso ka neih? Leitlun ah nangmah siarlo ka duhmi zohman an um lo. Ka taksa le ka thinlung an cau: asinain Pathian cu ka thinlung ih cahnak, le kumkhua ih ka covo a si.” (Saam. 73:23–26).

Thuanthu thianghlim zet hmangin Pathian cun a miphun pawl hnen ih a um thu a tiam (Isaiah 41:13, Matt 28:20). An hnenah A daihnak, A thlangamnak, le nun harsa pahtlang thei ding in thazang cahnak a pe hai (Johan 14:27; Johan 16:33; Filipi. 4:6, 7).

Thukam umtudan, “ka mi ah ka lo la ding ih kei hi nan Pathian ka si ding” (Suah. 6:7, NKJV), timi cun Bawipa in a minung pawl thawn laicin awknak hnget zet neih a duh thu phuangsuaknak a si.

“Ka mi ah ka lo la ding ih kei hi nan Pathian ka si ding” (Suah. 6:7, NKJV) timi tongkam hi vun ruat hnik aw. Himi thuhla hi mi hmuahhmuah hrang si khal sehla, ziangtin saw himi thuhla cun bulpak nun cio ah kan

hmang thei ding, himi laicinawknak cu ziangtin saw kan nitin nun ah a phuangaw? (2 Kor. 6:16 zoh aw.)

NINGA NI (Thursday)

July 17

Faro hnen ih Pathian vek ciah in

Siar ding: Suahlannak 6:28-7:7. **Moses ih dodalnak cu Bawipa in ziangtin a rel fel?**

Pathian cun Moses hnenah Yahweh in a tarlang aw, cumi sullam cu Anih (Pathian) cu bulpak le naizet ih rungum tu Pathian, a mipawl ih Pathian, le A mi pawl thawn laicin awknak thukam sungih a luttu Pathian a si tinak a si.

Himi kumkhua ih a um mi Pathian cun Moses hnenah Faro hnen ih feh ding in le thu va phuang sal dingin thu a pe. Moses cun rinsan awknak nei mal zet in a rak el ih, “Ziangahsaw Faro in ka thu a ngainak ding?” tiah a ti. Hitawh ahin Moses ih tangdornak lawng siloin thazet ih a fehtluang thei lo ruangah a hna ihsin talsuah ding a duh zet timi a lang

“Pathian in Faro hnen ih fehsal ding Moses a fial ahkhan, amahten rinsan awktawh lonak a langter. **‘aralsepatayim’** timi sullam cu, “Hmur Serhzim tan lomi” tinak a si, cumi cu hitawh ah Moses in a tlintawh lo zia thu a relnak ih hman mi a si (6:12,30) – Cumi ciah cu Suahlannak 4:10 ih “tongkam nal mi ka si lo” a timi thawn an bangaw ciah a si.”—*Andrews Bible Commentary: Old Testament, “Exodus”* (Andrews University Press, 2020), p. 205.

Pathian in a zangfahnak thawn in Moses bawmtu dingah Aaron a pe. Moses cun Faro hnenih ziangkim sim thluh tu ding Aaron hnenah thu a sim. Cuticun Izipt siangpahrang hmaiah Moses cu Pathian ai-awh in a um ding ih, Aaron cu a profet a si ding.

Himi cu profet ih hnatan ding simfiangnak ih tha zet a si. Profet cu Pathian hrangih thusimtu ding a si;

Anih cu mipi hnen ih Pathian kamsuak simfiangtu le thu thehzarh tu dingah Pathian ih hmurka a si. Moses in Aaron a bia ih, cule Aaron cun Faro hnenah a theihter. Cuvek thothe in Pathian cun a profet pawl a pehtlai, a profet pawl cun Pathian thuzirhmi cu mipi pawl hnenah an phuang. Himi hi bulpak hnenah tongkam hmangin a thleng thei, asilole mi tam zet ih an tuah mi vekin Pathian hnen ihsin profet cun thucah a dong, cule cabu ah a ngan.

Pathian cun Moses hnenah Faro thawn an tonawknak ihsin ziangmi a beisei ding timi a simfiang. Moses hnenah an doawknak ding cu a rei dingih, reipi a awih ding thu ralrinnak a pek. A veihnihnak ahcun Pathian cun Moses hnenah Faro cu a lungruh ding ih, a thinlung a hakter ding thu a sim (Suah 4:21, Suah 7:3). A netnak ih a rahsuak mi cu thiltha lam in a si ding, ziangahtile “Izipt mi pawl cun Keimah cu Bawipa ka si timi an thei ding” (Suah 7:5 NIV). Cumi cu buainak a rung um vivo mi karlak khalah Pathian cu sunlawih in a um ding tinak a si.

Moses cun Pathian in hnatanu dingih a kawhnak thlun duh lo dingin phuahhlam ding zianghman a nei nawn lo. Pathian in tuah dingih in duhmi thei cingin talsuah thei dan ding ziangvek phuahhlam saw kan hawl hmuh ding?

NIRUK NI (Friday)

July 18

Ruahbet ding: Ellen G. White, “The Plagues of Egypt,” pp. 257–265 in *Patriarchs and Prophets*.

Faro hmaihi Moses a vung lang hnu ih Moses le a mipi pawl in nasa zetin siatnak an tondan hi zoh aw.

“Siangpahrang cu nasa zetin a thin a tho, Israel pawl cun a hna an tuan laiah doawknak suahter an tum ah a ngai ih, an lungawi lonak cu hnatanu an paih lo ruangah tin a ruat. Thil tha lo tuahtumnak caan remcang nei man lo dingin tuah a tum hai. An saltannak cu a sawhngnet tum deuhdeuh ih, zalennak an duhnak cu

siatsuah thluh a tum. Cuini lala ahcun an hnatanu cu har ter deuhdeuh in, thaten kilkhawi dingin thu a pe. Cumi ram pawl ih inn saknak ih an hman uar zetmi cu tlawkrawh (uk-khee) hi a si ih, an phardawl nasa zet pawl cu cuvek ih tuah mi le lungto ih tuah mi an si. Tlawkrawh tuah dingin hnatanu ih an sormi pawl cu nasa zetin an tuan ter. Cangpawl le leibek ih tuah mi a si ruangah cangpawl tamzet an hnatanu dingah an tul tuk. Siangpahrang cun cangpawl pe nawn lo in, asinan tui hlan ih an tuahvek thothe ih hnatanu dingin a fial.”

“Himi thupek cun ram pumpi hmuahhmuah ah Israel lakah harsat sinsinnak a suah ter. Hnatanu kaihruaitu Ezipt mi pawl cun Hebru hruaitu lu pawl hnenah mipi hnatanu zohdik dingin an fial, himi hruaitu pawl cun an kut hnuaihi hnatanu pawl cu thaten hna an tuanter ding a si. Siangpahrang ih thusuak cu hranhram ih hnatanuarnak a si ruangah mipi pawl cu cangpawl hawl in ram pumpi ah a tawivak rero; asinan zo hman in nidang ih an hnatanu zat hnakihi tam an tuan thei lo. Cumi ruangah Hebru hruaitu pawl cu Izipt mi pawl cun nasa zetin an thawi”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 258.

RELKHAWM DING THUSUHNAK PAWL:

1. Na nun ih Pathian kawhnak na don tikihi thil ziangkim thaten a feh tluang lo ih, asilole na hramthoknak tivek a fuh lo caan kha vun ruat aw. Cui tonnun ihsin ziangmi zirlai saw na zir thei mi?

2. Pathian hnenah bomnak dil ih thlacamnak na neih caan, asilole ruahsannak na neih rihi lo lai caan ih na nun ih Pathian a rung lutdan pawl kha midang hnenah sim aw. Thil tha lo a thlen tikah, Bawipa rinsantu pawl par khalah ziangtin saw Pathian thatnak hi kan zum thei ding?

3. “Bawipa ka thei lo” tiih a titu pawl hnenah ziangsaw na sim ding? Asinan mi pakhat in cuvekih a rel ruangah a dokalh tinak si lem loin, a hringnun ih a thlengmi thudik a relnak tla a si men thei lo sawm? “Bawipa thei ding ah” ziangtin saw na bawm thei ding, cuvek ih Bawipa theih cu ziangruangah a thupi timi ziangtin na simfiang ding?

ZIRLAI 4

July 19–25

HREMNAK

SABBATH SIIMLAM

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 7:8–10:29; Mipum. 33:4; Rom. 1:24–32; Saam. 104:27, 28; Isa. 28:2, 12–17; Isa. 44:9, 10, 12–17.

Bible cangken:: “Cun Bawipa in Moses hnen ihsin a rak sim zo bangin Faro ih thinlung cu a hakter ih Israel faate pawl cu a fehter duh lo.” (Suah 9:35).

Lothlo pa cun a laak cu a kaitho tum ih, a sinan a lak cu a cangvai ri ai lo. Curuangah lothlopa cun thing hngehreu a lak ih a vuak. Cule a laak cu a vun ko sal, cutin a laak cu a hung cangvai thei.

Mi pakhat in ziangtin saw khami thil khan a kaithoh thei tiih a sut tikah, anih cun, “A ngaihven ding thil tih hmai a tul a si” tiah a let.

Duhdah zetih ramsa hremnak thuhla cu ret hlo lawk sehla. A hleice in Izipt ihsin Hebru mi pawl an suahnak thuhla ahhin thil thupi zet a um. Moses hnenah thupek a si zo ih, Pathian ih tongkam langzet **shalach et a mi**, “Ka mi pawl feh ter aw” timi Faro hnenah sim dingih thlah a si.

Asinan Faro cun Pathian minung pawl an fehsuak ding cu a rak siang lo. Izipt mi pawl cun Hebru mi pawl cu ralkap lamah tihnung an um ding timi an zum zet nan, Faro in an fehsuak ding a siang cuang lonak san cu Bible cun zianghman a rel lang lo (Suah 1:10). A tam sawn ahcun paisa hlawhnak lam ruangah a si ko ding. Annih pawl cu hnatuantu dinhmun niam zet an si ih, sal pawl ihsin a

ngahmi hlawhman pawl hlohthluh a duh lo ruangah tla a si men thei. Curuangah Faro thinlung neh dingin a ngaihsakmi lakhlohsak lawnghman siloin a thinlung thleng danglam a tul a si.

NIKHAT NI (Sunday)

July 20

Pathian leh milem pathian

Siar ding: Suah 7:8-15. **Hitawh ih Hebru pawl ih Pathian le Izipt pawl ih pathian an tonawh hmaisabiknak ahhin ziang zirlai saw kan zir thei?**

Raldoawknak a um dingmi cu a nung Pathian le Izipt pawl “pathian” karlak thu a si ding. Thil a fehsual deuhdeuh mi cu Faro khan cui pathian pawl lakih pakhat vekin amah le mah a ruat awk kha a si. Bawipa cun Izipt pawl a do lo, a dokalh riai lo, asinan an pathian pawl kha a do sawn a si (Izipt pawl cun pathian pawl le pathian nu pawl 1500 tlun lai an nei). Bible cangin a simfiang zet: “Izipt pathian pawl hmuahmuah tlun ah thuthennak ka tuah ding: Keimah cu Bawipa ka si” (Suah 12:12 ESV). Cumi theh hnuah veikhat in a sim kirsal, himi ahcun Izipt ihsin Israel pawl khualtlawng ih an fehnak ahkhan a si : “Bawipa cun an pathian pawl tlunah thuthennak a thlen” timi hi a si (Mipum 33:4 NIV)

An pathian tlun ih thuthennak tahthimnak pakhat cu kianghrol rulpi ih a canternak ahkhan a langfiang zet (Suahlannak 7:9-12). Izipt ram ahcun *Uraeus* pathian nu Wadjest cu Cong-or hmangin tuahmi a si ih, Izipt thlanglam ah thuneihnak sangzet a nei timi hmuhsaknak a si. Faro lukhuh ih cong-or rul hminsinnak a ummi cun a huham, pathian sinak, siangpahrang sinak, pathian thuneihnak lam a zohter thluh. Ziangah tile himi pathian nu cun a doral pawl cu turcia a phui ding a si. Izipt mi pawl cun rul thianghlim in Faro thih hnu khalah a kaihruai ding a si tiah an zum.

Aaron ih kianghrol cu rul ih a hung cang tikah siangpahrang hmai ahcun a dang rul pawl hmuahhmuah a dolh thulh, Izipt pawl ih mitkherh thiamnak tlun ah le an dawithiamnak tlun ah a nungmi Pathian ih nasatzia a lang a si. Faro ih hminsinnak a neh men thluh ih, cumi hnuah kianghrol cu Aaron le Moses cun an kut ah an keng a si (Suah 7:12,15). A hmaisai lam ih doawknak ahcun Izipt tlun ih Pathian huham a neihzia le a cungnung zia a tarlang. Moses cu Pathian ai-awhtu a si vekin Faro (amah ten “pathian” a ti aw) hnakin huham le thuneihnak nasa zet a nei sawn a si.

Hlansan Izipt mi pawl cun rul pathian, Nehebkuah (“thlarau kaihruai tu”) cu thianghlim, duhnung le biaknak ih an hman hi a thupi tuk. An thuanthu phuahcop mi ahcun himi rul pathian cun cong-or pasarih lai a dolh ruangah huham nasa zet a nei tiah a um. Curuangah Pathian cun Izipt mi pawl hnenah rul pathian siloin Amah in huham le thuneihnak a nei timi a theihter. Cuvek ih hmuhton awknak nasa zet a um hnuah hi thucah sim mi cu hmakhatteah le fiangten an theithiam cih a si.

Ziangtin saw kan nun ih cungnung zetih um tum “pathian pawl” tlun ahhin ziangkim tithei Bawipa cu a um ding rem kan ti thei ding?

NIHNIH NI(Monday)

July 21

Faro thinlung hahtertu zosaw?

Siar ding: Suahlannak 7:3, 13, 14, 24. **Himi bungcang pawl hi ziangtin kan theithiam?**

Suahlannak cabu sungah Faro thinlung haktertut cu Pathian a si tiah vei 9 rori a rel (Suah. 4:21; Suah. 7:3; Suah. 9:12; Suah. 10:1, 20, 27; Suah. 11:10; Suah. 14:4, 8; cun Rom. 9:17, 18 khalah zoh aw). Cule a dang vei 9 cun Faro cu amai thinlung haktertut a si thu a rel(Suah. 7:13, 14, 22; Suah. 8:15, 19, 32; Suah. 9:7, 34, 35).

Zo saw siangpahrang ih thinlung haktertú cu – Pathian maw, asilole amah Faro saw?

Suahlannak thuanthu ih hremnak pahra lak ihsin a hmaisá panga ahcun Faro thinlung haktertú palai cu amai thinlung rori a si timi hi thil hminsin tlak zet a si. Curuanga amai thinlung a hakter thok. Cule Bible ih in simdan vekin a dang hremnak paruk ihsin Pathian in Faro thinlung a hakter ti kan hmu (Suah 9:12). Himi ih sullam cu Faro in amai duhhrilnak, lungruh zetih a cangvaihnak pawl kha Pathian in a cakter, lole thuksin in a um ter tinak a si. Cumi cu Pathian in Moses hnenih a tuahtum mi a rel mi kha a si (Suahlannak 4:21)

Phundang in kan sim ding asile, Faro sirawknak bawm dingah le a thinlung thim zet le thatlonak ihsin luatter dingah Pathian in hremnak a thlah. Pathian in Faro thinlung sungah sualnak thar a sersiam lo; Faro cu amai duhdan sual hlir in a umter sawn men. Pathian zangfah kaihruainak tel loin Faro kha a tan ih, curuanga amai sualralnak sungah a tlansan (zoh awla, Rom 1:24-32)

Faro cun zalen zetin duhhril theinak a nei – Pathian a hril ding maw, asilole a dokalh ding – Anih cun Pathian dokalh a hril sawn a si.

Zirlai cu a fiang tuk. A dik le dik lo, a tha le tha lo, thuawih maw, silole thuawih lo timi karlak ah duhhril theinak pek in kan um ringring. Vanram ah Lucifer, Eden hmuan ih Adam le Eve, Izipt ram ih Faro le tu kan hnen khalah– kan umnak hmun ihsin thihnak le nunnak timi duhhril theinak kan nei (Daan 30:19)

A bangaw mi thu pakhat in vun ruat sin awla: Ni sa zet cun thawphat (cawnawi hlap er mi) le leibek cu a sat veve tin vun ruat aw. Thawphat cu a tiral thluh ih, asinan leibek cu a hak deuhdeuh. Himi ahcun ni ih a sat zawng cu an pahnih hrang ahcun a bangaw veve. Asinan a vun satnak zawn ahcun danglamnak a um ih, a rahsuak mi

khal an bang aw lo. Ni ih a vun satmi thilri parah a thum aw a si. Faro thuhla ahkhan Pathian le a minung pawl a huatnak thinlung ah a thum aw a si tin rel a theih ko ding.

Thaisun ah lole nidang khalah ziangmi duhhrilnak saw na neih ding? Duhhril ding dik na theih ahcun cumi pitlin thei dingin ziangtin na timlam aw ding?

NITHUM NI (Tuesday)

July 22

Hmaisá hremnak pathum

Izipt ram ih hremnak pahra cun Izipt mipi pawl a hmintin lo ih, an pathian pawl a hmuitin sawn a si. Hremnak tinkim cun an pathian pawl lakin a malbik pakhat a siatsuah.

Siar ding: Suahlannak 7:14-8:19. Himi hremnak ahhin ziangthil a thleng?

Pathian cun Moses hnenah Faro thawn dawrawk cu thil harsa zet le thil cangthei lo vek a si ding thu a sim (Suah 7:14). Asinan Pathian cun Amah rori cu Faro le Izipt mi pawl hnenah lang a duh. Curuanga an theihthiamdan ding lamzin in anmah thawn biakawknak nei dingin thutluknak a tuah. Cule Hebru mi pawl cun himi doawknak ihsin hlawknak an nei ding, ziangatile an Pathian thuhla an thei sinsin ding a si.

Hremnak hmaisabik cun Nile pathian **Hapi** timi hmuitin in a dokalh (Suah 7:17-25). Izipt ram ih nunnak cu Nile tiva ih tidai ah a thum aw a si. Tidai a umnak hmun ah nunnak a um. Tidai cu nunnak bulhram a si, curuanga annih cun an khawzing Hapi an tuah ih, nunnak petu ah ruat in an bia.

A nungmi Pathian lawng hi nunnak bulhram, tidai le tirawl khal tel in ziangkim sersiamtu a si (Seem. 1:1, 2, 20-22; Saam. 104:27, 28; Saam. 136:25; Johan 11:25; Johan

14:6). Tidai thisen ih thlengawknak cun nunnak cu thihnak ih canter a si timi hminsinnak a si. **Hapi** in nunnak a cawm thei lo ih, a humhim thei fawn lo. Hivek pawl cu Bawipa ih huham thawng lawng in a cang theimi a si.

Pathian in Faro hnenah caantha dang a pe sal. Himi ahcun butlak pathian **Heqet** cu hmaiton in a do (Suah 8:1-15). Nile tiva cun nunnak pe suak loin butlak lamlam a run suah ciamco, cumi cu Izipt mi pawl ih tih mi, an huatmi, le an fih zetmi a si. Hlonhlo thluh an duh zet. Himi hremnak lakhlo a si tikcu ciah ahhin Pathian huham khal himi hremnak phenah a um timi a langfiang.

Hremnak pathumnak cu tawite ih simfiang a si (Suah 8:16-19). Hitawk ih cucik kharbok (Hebru: **Kinnim**) a timi pawl cu an fiang lo zet (Fikfa, kawngsang, rannung fate, hrikhrah?). Cumi pawl cun Izipt pawl ih leilung pathian **Geb** timi hmutin in an dokalh. Leitlun ih leivut lak ihsin (Bible thuanthu ih sersiamnak langternak) Pathian cun fikfa a suahter, cumi cun an ram pumpi a fangkual thluh. Himi mangbangza hi a lem in an buah thiam lo (Pathian lawngin nunnak a pe thei), dawithiam pawl cun, “Himi cu Pathian ih kutneh a si” (Suah 8: 19) tiah an ti. Asinan Faro cun a thinlung a thawnduh cuang lo.

Faro ih lungnak zia hi ruat hnik aw. Pathian ih forhfialnak a hnonnak cun a besia ter deuhdeuh. Hitawk ahhin Bawipa ih forhfialnak kan hnongnak thuthawn pehpar aw in ziangmi zirlai saw kan hrang ih um?

NILI NI (Wednesday)
Thothe, tilva, le khuaihli

July 23

Siar ding: Suahlannak 8:20-9:12. Himi thuhla cun Pathian ih huham le sunlawinak cu ziangtluk ropi in lang khal sehla, minung cun amah hnong dingin duhhriltheinak zalennak an neih lai thotho thu ziangsaw in zirh?

Izipt pawl ih pathian nu **Uatchit** cu thothe pathian le cirhdup le Cirhbek ih fanu a si. **Khepri** pathian (ni suahnak, sersiamnak, le hrinsalnak)cu thothe ih lu a si. Himi “pathian pawl” cu Bawipa in a neh thluh. Himi thuhla (Suah 8:20-24) ahhin Izipt mi pawl natnak an tuar rero lai ah, Hebru mi pawl cu kilhim in an um. A ngaingai te cun ziangvek hremnak hman in a tibuai ve dah lo.

Himi pawl hmuahhmuah hi Pathian in Faro hnenah, “Leitlun ah keimah hi Bawipa ka si” (Suah 8:22) himi theihter a tum ruangah a si.

Cuticun Faro cun rualremnak a buah thok ve thlang. A thinpitnak cu a sosang vivo timi cu a fiang tuk. Israel pawl in an Pathian bia in, a hnen ih thawinak nei ding cu rem a ti sak, asinan Izipt ram sung lawngah a si ding (Suah 8:25). A dinhmun cu a tha ciamco lem lo, zianghahtile Izipt ram ahcun ran nung pawl hi thianghlim ih ruah an si. Raithawinak a um cun Hebru mi pawl thawnduh in doawknak a suak ding. A thuhrim in himi cu Israel hrang ih Pathian khawkhan a si lo.

Cumi laiah hremnak dot leh cu (Suah 9:1-7) cu tilva parah a tla. Izip ram ih duhdawtnak le kilhimnak pathian **Hathor** cu cawpi lu hmangih tarlan a si. Cawtuai **Apis** pathian cu hlansan Izipt ram ih larzet le ngaihsan hlawhzettu a si. Cule himi hremnak pa 5 nak ahhin Izipt mi pawl ih tilva an thih tikah an pathian tihnung um bik pawl cu neh in an um thluh.

Cun hremnak paruknak (Suah 9:8-12) dawithiam, fimnak le sivailam pathian nu **Isis** cu neh in a um thu tarlang a si. Cule **Sekhmet** (doawknak le natnak pathian nu) le **Imhotep** (damnak le sivai lam ih pathian) Pathian pawl khal neh ih an um thluh thu kan hmu. Thuanthu danglam zet cu a tu rori khalah dawithiam pawl le mitkher thiam pawl tivek hi thuthennak hmun ah an lang dah lo, cumi cun annih pawl cu lei le van sersiamtu dokalh in zianghman an ti theih lo timi a langter.

Hremnak pahra thuhla rel hmaisabiknak ahcun Bible cang cun, “Bawipa in Faro lung a hakter” tiah a ti. (Suahlan 9:23NIV). Himi thutluan ah theihthiam lonak um khal sehla, a thuhla thaten kan theih fiang tikah Bawipa cun Amah kan hnong peh vivo cun kan tuh rah kan at leh ding timi a rak tarlang a si.

Faro ih buainak ah hin fimthiamnak a nei lo zet tih a lang; duhrilnak dik hril thei dingin hmuh ngah mi a nei tam tuk zo. Cumi ciah si a thinlung ih buainak um mi cu! Himi in kan thinlung kilkhawi a thupit zia thu ziang tin saw in sim?

NINGA NI (Thursday)

July 24

Rial, kharbok, le thimkhaw zing

Siar ding: Suahlannak 9:13-10:29. **Ziangtin saw himi hremnak pawl in Faro thinlung thlengternak dingih an hlawhtlin emem?**

Nut cu Izipt mi pawl ih lei le van pathian nu a si ih, leilung par le vanrang hnuai thil thlengmi pawl kai hnget thluhtu a si. **Osiris** cu lo rawl le leiram thatnak pathian a si. Bible sungah rial cu Pathian thuthennak thawn pehtlaih awknak a nei (Isa. 28:2, 17; Ezek. 13:11-13). Himi hremnak a um lai ah beunak hmun ih an neih siah a thuptu pawl cu kilhim an si (Suah. 9:20,21). Mikip cu hniksak in an um thluh: Pathian kamsuak thu zum in, cumi vekih an tuah maw tuah lo?

Pathian in Faro nun a zuahnak san cu leitlun mi hmuahhmuah in Amah an theih ding a duh ruangah a si (Suah. 9:16). Tu ahcun Izipt siangpahrang cun a sual a phuang ngah zo, asinan leh hnuah a thinlung a thleng.

Izipt mi pawl ih thlipi le raldoawknak, le buainak pathian cu **Seth** tiah kawh a si. **Isis** pathian thawn an um thlang ter ih, lo thai tirawl lam pathian pawl tiah ruah an

si. **Shu** cu boruak kilkhawitu pathian a si. **Serapis** timi cu pathian ropitnak, leiram thatnak, damternak, le thih hnu nun tarlangtu a si. Izipt pawl ih pathian zohman in Pathian thuthennak an cawlter thei lo (Suah 10:4-20), ziangahtile milem pawl cu zianghman an si lo ruangah a si (Isa. 44:9, 10, 12-17).

Faro ih siahhlawh pawl cun Israel pawl fehter men dingin an ngen ve, asinan anih cun a duh riai lo. Rualremnak a tuah mi cu Moses cun dik zetin a rak hnonsak, ziangahtile nunau pawl le nauhak pawl cu biaknak le pawlkomnak ah then aw thei an si lo ruangah a si.

A netabik ah **Ra** cu Izipt pawl ih pathian, ni pathian a si. **Thoth** cu thlapi pathian a si. A zo deuh khalin an tleunak an pe suak thei lo. Faro cun rualremnak tuah a tum sal, asinan sullam zianghman a nei lo. Nithum sung rori thim khawzing in Izipt rampi a tuam thluh, asinan Israel pawl umnak cu a tleu. Thentheh awknak ahcun mi hipnak a si lem lo.

Rampi cun ziangtluk in vuaknak tong khal sehla Faro cun a do let ih, bansan men a tum lem lo. A cangvaihnak thuk zetin thei lo khal sehla, hrekkhat ahcun a puarthaunak men tla a si thei. Ziangtluk in huham cak in, ziangtluk in thil a thleng mi pawl a dik ti a theihfiang ih, (a siahhlawh pawl hman in, “Hi pa hi ziang tiang saw kan hrangah thang a si ding? Bawipa an Pathian rian dingah hi pawl hi fehter mai aw: Izipt hi siatsuah thluh a si zo ti na thei hrih lo maw si? an ti” [Suah. 10:7]), a hmaizawn ah duhhril ding dik zet um khal sehla- caan reilote thukthun ih a um hnuah, Faro cun Pathian duhdan ah pumpe aw in, mipi pawl feh ter ding cu a hnong lai thotho.

Himi tongkam ih tahthimnak cu a langsar zetmi a si: “Puarthaunak cu siatralnak hmaiah a feh ih, thinlung hngal cu tluknak hmaiah a feh”(Thufim 16:18)

NIRUK NI (Friday)**July 25**

Ruahbet ding: Siar ding Ellen G. White, "The Plagues of Egypt," pp. 265–272 in *Patriarchs and Prophets*.

"A (Pathian) minung pawl in Izipt mi pawl ih hremsiatnak tonnun nei dingih remti sak an si, Cuticun milem biaknak ih a ciahnehnak ah bum in an um lo ding a si. Faro thawn an dawrawknak ah Bawipa cun milem biaknak a huatzia a langter ih, hremsiat a tumdan le namneh siatthluh a tumdan pawl khal a tarlang thluh... siangpahrang thinlung hakter dingin thiltitheinak huham hmannak zianghman a um lo. Pathian cun Faro hnenah Pathian huham nasa zet a hmuh, asinan siangparhang cun lungruh zet in eng lam pan cu a hnong. Tawpni nei lo huham nasa zet langter mi pawl cu a rak hnong vivo ih, Pathian a dokalhnak cu a karh sinsin. Mangbangza hmaisabik hnong in, dokalhnak ci a tuh mi cun rawl tampi an khawm a si"—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 268.

"Ni le Thla pawl cu Izipt mi pawl ih biak mi a si; himi mangbangza thim khawzing ah mipi pawl le an pathian pawl cu sal phen ih hnatuantu huham nasa zet cun a nuai hlo thluh. Asinan himi cu thil tihnung um zet a si, himi thuthennak cu Pathian ih zangfahnak le siatsuah ding a duh lo zia a tarlangnak a si. Hremnak netabik le rapthlak bik an parih a thlenter hlanah sualsirnak le kirsalnak ding tikcu caan a pe ta a si"—*Patriarchs and Prophets*, p. 272.

RELKHAWM DING THUSUHNAK:

1. Faro in amah le mah a rinsanawknak ihsin ziangah a thinlung a hakter; thudik ziang a si timi le duhhrilnak dik a hmaika ih a um hnu khalah, mipi pawl fehter aw timi cu ziangruangah a hnong thotho timi thusuhnak ah na thinlung ret aw. Ziangtin saw mi pakhat cu amah

F-4

ten a bumawk thei ding? Thutluknak dik le lamzin diktak cu kan hmaika ih a um ringring lai ah ziangtin saw sualnak sungah kan thinlung kan hakter rero ding timi thuhla ihsin ziang zirlai ralrinpeknak saw kan zir thei ding? Bible hmun dang pawl ah hivek thu thawn a bangaw mi palhnak an tuah ve maw? Tahthimnak ah, Judas thuhla ruat aw.

2. Faro in amai ram le mipi par rori ah siatnak nasa zet a suahter tikah, "A tuitum cu ka soal a si; Bawipa cu a dingfel, cule kei le ka minung pawl cu misualral kan si" tiah a ti (Suah 9:27, NASB). Cui mi cu soal phuansuahnak ropi zet si hman sehla, cumi cu a taktak a si lo ti ziangtin kan thei thei ding?

ZIRLAI 5**July 26–August 1****LANTAK PUIAI****SABBATH SIIMLAM**

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 11:1–10, Mik. 6:8, Suah. 12:1–30, 1 Kor. 5:7, Suah. 13:14–16, Heb. 11:28.

Bible cangkeng: “Cun hiti hi a si ding, nan faate pawlin nan hnenah, Hi daan hi ziang tican saw a si? tihi an lo suh tikah, Nannih in, Hihi Izipt mi pawl a thah ih kan innsang pawl in humhim laiah Izipt ram ih Israel faate inn pawl a kaantu Bawipai’ kalkaan thawinak a si, nan ti ding, a ti. Cule mipi pawl cu an lu an kun ih Pathian an biak” (Exodus 12:26, 27, NKJV).

Hremnak pahratnak le netabik cu a thleng thlang ding. Ralringnak netabik pek a si zo; thutluknak netabik tuah tengteng ding a si. Himi cu thihnak le nunnak thuhla ngaingai a si thlang. Bulpak nunnak lawng a si lo, sungkua ih neihnunnak le rampi ih lennak khal a si. Mi tampi ih thihnak le nunnak ding thuhla ah Faro le a kut hnuai bawipawl in tuanvo an la ding. A nungmi Israel Pathian lam ih lungput a neih mi cu a hmailam caan hrang lawng ah siloin a miphun hrang khalah a thupi sawn a si.

Kanmai hrang lawng le kan thatnak ding lawng ah siloin mi nung tampi nunnak ih a tuar phah thei ding mi duhhrilnak harsa zet kan ton caan ah ziangmi tin kan um ding ih, ziangmi kan tuah ding?

Thil dik tuah dingin Pathian cun huham, theihthiamnak, fimnak nasa zet pek in duh ringring a si (1 Korin 1:30, Fili 2:13)

Asinan buainak cu kan thinlung haknak ahhin a si, thildik tuah hi kan duh dah lem lo. Ziang a si timi cu

kan thei ko, asinan a tuah kan duh lo. Suahlannak thuanthu ah mi pakhat cu Pathian hnen ih pum ap-awk a duh lo, a hmai ah a dikmi hmuh ding tam zet a um ko, asinan Pathian a hnong thotho. Cumi cun Amai par ah le midang tamzet parah siatnak nasa zet a run thlen a si.

NIKHAT NI (Sunday)**July 27****Hremnak dang pakhat**

Profet Amos cun, “Bawipa Pathian cun a siahlawh profet pawl hnen ah a thuthup phuang loin zianghman a tuah lo” tiah a ti (Amos 3:7 ESV) cule profet Moses hmang in Faro hnenah thil a thleng dingmi pawl a phuang. Ralrinnak thabik cu Faro hnenah pek a si. Himi cu puarthaunak, hlawknak, mi va hmuhsuamnak, tharum hmang ih milem biaknak, le Izipt ram parih thil tihnungza a thlentu pawl ih thuthennak dikzet cu a si ding.

Siar ding: Suahlannak 11:1-10. **Izipt parih thuthennak a umter hlanah Pathian in ziangvek ralringnak saw a pek?**

Pathian cun Izipt mi pawl hnenah an parih thil a thlengmi pawl thaten ruat ciamciam dingin nithum sung rori thimkhawzing tlunget in tikcu caan a pe (Suah 10:23). Ralrin peknak netabik, an hrangih thiltha tuah theinak caan remcang netabik a pe.

Asinan Suahlannak 11:8 ah Moses cu “Faro hnen ihsin thinheng zetin a suak” (NKJV) tiah a ti. Ziangahsaw Moses cu thinheng zetih a suah? Siatnak a thleng dingmi hremnak pahratnak cun mawhsualnak nei lo mi tampi a daingah ding a si timi a theih ruangah a si men thei – himi pawl hmuahhmuah hi Faro ih lunghaknak ruangah a si.

Nambat pahra timi khal hi Bible ih hmuhsaknak thupi zet a si. Pahra cun famkimnak timi a sawh. (Pathian thatnak daan phuangsauk mi famkim zet Thukham 10 kha

vun ruat awla). Izipt ram ih hremnak pahra cun Pathian ih diknak le daantatnak famkim zet langternak a khiihmuh.

Pathian cu thuthentu a si ih, puarthaunak, diklonak, mi hmuhsuamnak, porhawknak, cangvaihnak tha lo, siatsuahnak le hamtamnak pawl a dokalh a si. Anih cu harsa tuar pawl, hmuhsuam tuar pawl, dik lo zetih an hremmi pawl le hremthat a tuartu pawl lam ah a tang. Pathian cun diknak a tuah ding, cumi cu a dikmi a duhdawtnak tarlangnak peng dang pakhat a si. (Saam. 2:12, Saam. 33:5, Saam. 85:11, Saam. 89:14, Saam. 101:1, Isa. 16:5, Jer. 9:24.).

Kannih khal a cang theitawk in duhdawtnak le diknak ah um hram uh si. Asinan lamzin dang ah, lole cuvek hnaki luarkai sawn ah ka tla lut theu. “Duhdawtnak” ruangah thil dik lo, tuahthat tul mi khal kan hmu thei lo. Asilole thil ziangsimaw thir hngetkhoh ih tuah mi bangin dingthluk lairelnak cu daiziar in kan thlun thei. Asinan a khuikhal a dik cuang lo. Cumi hnakin himi hi a thabik: “Dik zetih thil tuah ding, le lainatnak ngainat ding, le Pathian thawn hnuaidortei’ feh ding ti siarlo ah ziang saw Bawipa in a lo fial?” (Mikah 6:8)

A dik sawn mi kan theih ngah lo ahcun Diknak hnakin zangfahnak lam ih palhnak tuah hi ziangruangah a tha sawn? A si lo sawm?

NIHNIH NI(Monday)
Lantakpuai

July 28

Siar ding: Suahlannak 12:1-20. **Israel pawl in Izipt ram an suahsan hlan ah Pathian in Moses le Aaron hnenah ziangmi thil thupi zet saw tuah dingih a fial?**

Pathian in Moses le Aaron hnenah Izipt ihsin suak dingah ziangtin an timlam ding timi a sim: tlansuah dan ding thu ah upa pawl, nupi nu le an fate pawl, ramsa pawl

le a dangdang pawl khal ziangtin an um ding timi hi a si. Pathian ih a thuzirhmi cu mangbangza thil a si. Anih cun Lantakpuai tuahdan ding a simfiang. Phundang in kan rel ding asile, cumi ih an hmuitin bik dingmi cu anmah tlentu ding Bawipa cibai buk ding hi a si. A dang pawl hmuahhmuah cu a tikcu te ah an thlun thluh.

Innsang tin in soisel ding um riailo tuu an timlam ding. Mikip in an ei ding ih, innsang khat in an ei thluh theilo asile innsang dang pawl thawn an ei tlang ding a si.

Siar ding: Suahlannak 12:12, 14. **Hremnak netabik a um tikah Bawipa in an hrangah ziangsaw tuah a tum? Himi pawl hmuahhmuah ih hmuhsaknak hi ziangsaw a si?**

Suahlannak hi kumtin ih lom (puaituah) ringring dingmi a si. A liamcia kum pawl ah kan pupa pawl hrang Pathian ih thil a rak tuah mi theih ringringnak men lawng siloin a tuisan khal ih Pathian in luatnak a tuahmi theih ringringnak ih tuah dingmi a si. Himi cu mitinkim in a ngaingai vek ih ton nun a ngah nak dingah a si.

Suahlannak 12:12-13 ah Lantakpuai ih sullam a simfiang: siatsuahnak ih Pathian thuthennak cun Israel pawl cu a “lan” a si. Curuangah “Lantakpuai” theih ringringnak a si ding a si. Himi cu tongfang pahnih “Lan” tile “tak” timi kom khawm mi a si, ziangatile siatsuahnak a thlen ahkhan inn sangka biangih tuu fano thisen, nunnak le rundamnak hminsinnak a rak hnih tu Israel pawl ih inn cu a “lan” thluh ruangah a si. Hrebu tongin lantak puai cu **Pesach** ti a si ih, cumi sullam cu “lantak dingmi” tinak a si.

Lantak puai hmanna cun Israel pawl cu anmah aiawh ih Pathian cangvaihnak nasa zet le ropi zet an theih ringringnak dingih tuah mi a si. Himi puaituahnak cun an miphun sinak a kaihnet ter ih, an biaknak ih tacik khennak khal a si.

Pathian in hmailam tikcu caan ih thiltha a lo tuahsak dingmi rinsan dingin le a liamcia ih na parih thiltha a tuah mi theih ringring hi ziang ah a thupi?

**NITHUM NI (Tuesday)
Pesach**

July 29

Siar ding: Suahlannak 12:17-23. **Himi puai thar lomnak ahhin thisen in ziangmi a khih hmuh?**

Ramsa thisen cu himi puai tuahnak ih thil thupi zetmi a si. Himi puai ih a teltu pawl hmuahhmuah cun an inn ih sangka biang pawl ah thahmi tuu thisen an tat a si. Hivek lamzin in, Pathian an zumnak an tarlang ih, thisen ih a khuh ve lo mi pawl ih tuarnak ihsin a runsuak hai timi khal an zum.

Thuthangtha phuangsuaknak ngaingai a si zet ual!

Lantak puai ih tuu fano cu soisel ding zianghman um lo mi a si ding, zianghatile cumi cun Jesuh Khrih a khihbmuh ruangah a si, “Leitlun sualnak la hlotu Pathian ih Tuu Fano” (Johan 1:29 NKJV) ti a si. Himi ramsa ih thisen cun thil thupi zet dinhmun a luah: Cumi cun himnak ding hmuhsaknak a si ih, thihnak tikcu caan ih nunnak khihbmuh tu a si.

“Cun thisen cu nan hrangah nan umnak inn hmainsinnak a si ding: thisen ka hmuh tikah ka lo kalkaan ding ih, Izipt ram ka hrem tikah nan parah a lo siatsuahtu ding natsia a thleng lo ding a si” (Suahlannak 12:13)

Thuthangtha hmuahhmuah hi lantak puai thawn pehtlaih awknak an nei thluh, zianghatile cumi cu saltannak ihsin zalennak le tiamcia ram thlennak lawng hi a khih hmuh lo ih, kan sualnak hrang ih Jesuh Khrih ih raithawinak le A thihnak thisen ih a khuh mi pawl hmuahhmuah hrangah a hmang a si.

Kum thawng tamzet hnuah Paul cun himi puai hi a vun thlir sal ih, “Cuiruangah, thilnu rawi lo mi nan si

vekin, sanghlom thar nan si theinak dingah, thilnu hlun cu tifai uh. Zianghatile kan kalkaan kuut a simi Khrih hman kan hrangah an that zo a si” tiah a ngan (1 Korin 5:7).

Colh lole thilnu cu sanghlom phunphun tuahnak ah hman a si. Himi cu Bible sung ih tarlang hmaisabik mi ahcun Izipt ihsin Israel pawl an suah zan ahkhan thilnu tel lo sang an timlam mi thawn pehtlaih awknak an nei a si. Thilnu khal hi an inn ihsin an hlon hlo thluh(Suah. 12:8, 15–20; Suah. 13:3–7). Himi ahcun thilnu cu sual khihbmuh tu a si (1 Korin 5:6-8); Curuangah zarhkhat sung lantakpuai tuahnak ahkhan thilnu hi hman a rak si lo.

Thilnu tel lo sang cun thlemnak hmuahhmuah doneh thluh ih, kan hrang a nunnak a petu, sualnak nei lo Messiah a rak khihbmuh a si (Johan 1:29, 1 Kor. 5:7, Heb. 4:15). “Tihawp thei thil tom” cun thisen a hawp, cumi cun Pathian zangfahnak ih thianghlimnak a rak khihbmuh (Saam 51:7) A tawizawng in, **Pesach** hmang in Jesuh ih tlennak hnatuannak cu tarlang a si.

Sual ih rapthak zia thuhla in zirh dingah kan sualnak hrang remnak a um theinak dingah Jesuh, Amah Pathian rori ih thisen lak a tul timi hi ziangsaw a si?

**NILI NI (Wednesday)
Engnak pek vivonak**

July 30

Saam ngantu cun kan fale pawl in Pathian le A duhdawt ngaihsaknak an theihthiam theidan ding a ngan: “Sankhat in a dang sankhat hnenah na hnatan pawl a sim ding, na cangvaihnak maksak pawl a phuang ding” (Saam 145:4 ESV). San khat dang ih um pawl in Bible thuhla an theihtheinak dingah innsang pakhat cun a dang innsang pakhat hnenah Pathian thuhla, mangbangza a thiltuah mi, le a thuzirhmi pawl an sim ding a si.

Siar ding: Suahlannak 12:24-28. **Hitawk ahhin ziangmi thil thupi zet tuah a si?**

Nu le pa pawl hi Israel ram ih zirhtu hmaisabik an si ih, an fale pawl hnenah suahlannak thuanthu hi an sim sal rero ding a si. A liamcia thuanthu ih thil a thleng mi pawl lawng kha an sim lo ding ih, kumtam zet liamzo thu si khal sehla, anmai ton hmuh mi vek rori in an sim ding a si. Himi puai tuahnak hmangin an pupa pawl thawn an theihfiang awknak an langter ding ih, an thuanthu khal a ngaingai in an cangsuak ter ding a si. Innsang pa cun, “Izipt ah ka rak um dah ih, Izipt mi pawl ih pathian pawl neh ih a um dan le Izipt ram ih hremnak a um mi pawl khal ka hmu, cule suah zalen in ka um” tin a rel ding. Suahlannak cabu sungah lantakpuai thuthawn pehpar aw in fale pawl ih thusuhnak cu nu le pa pawl ih an let dan ding hmun hnih rori ah a um. (zoh awla, Daan. 6:6–8 le Suahlannak 13:14–16).

Israel pawl cu Izipt ihsin an luatnak lawm dingih sim an si lai ahkhan Izipt ram ah an um lai a si timi theih hi a tha zet. Lomnak puai an neih mi hmuahhmuah cu zumnak ih cangvaihnak hlir an si. Thu an don hnuah an Tlentu cu “mipi pawl cun lukun in an bia” (Suah 12:27 NIV), cule lantakpuai tuahdan ding ih thupek mi cu an thlun.

Daanpeksalnak cabu sungah Israel pawl cu anmai khualtlawnnak lamzin vekin thuanthu sim dingih theihter sal an si. Himi thuanthu lakkhawm mi vek ciah in a tuisan ton nun khal hi a si: “Ka pa cu mi vakvai Aram mi a si, Izipt ram ah minung malte thawn a vung suk, cutawk ah a um ih, miphun tumzet, huham nei zet le mi tamzet ah an hung cang. Asinan Izipt mi pawl cun in tuah sia ih, in hrem ih, duhdah zetin hna in tuan ter. Cule BAWIPA, kan pupa pawl ih Pathian hnenah kan au ih BAWIPA cun kan auaw a thei ih, kan tuarnak, in dekcoknak, le kan hnaturan dan pawl a hmuh thluh. Cun BAWIPA in Izipt ihsin kut cak, le pharhsuahmi baan, le tihnung maksak, le hmuhsaknak pawl, le mangbangza pawl thawn in hruai suak. Anih cun

hitawk hmunah in hruai ih, cawhnawi le khuaizizu luannak ram hi in pe.’ “ (Daan. 26:5-9, NIV).

An nauhak pawl hnenah lantak puai thuanthu (asilole thildang thuhla thianghlim a thleng mi pawl) an sim kirsal ih an theihtersalnak hmangin nu le pa pawl cu anmah le mipi pawl hrangah Pathian in ziang a tuah timi theih ringringnak dingih nasa zetih bomtu ropi zet an si ding. Thusim cu a simtu hrang le a ngaitui hrangh a tha tuk mi a si.

NIGNA NI (Thursday)

July 31

Pathan thuthennak

Siar ding: Suahlannak 12:29, 30. **Pathian in Izipt ram fatir thihnak a thlen thuhla kha siar aw. Ziangruangah saw Pathian in fatir cu a hmuitin?** (himi khalah zoh aw, Heb 11:28)

Izipt mi pawl hremnak netabik cu fatir parah a tla. Cumi cu Izipt pathian pawl parah le himi pathian a bia tu innsang pawl tlun ih Pathian thuthennak a si. Cupawl cu mipi ih lungputlam, duhnak le tihnak langtertu milem an si.

Hremnak hmaisai pawl a um ahkhan himi milem pawl cun minung an runhim thei lo. An santlaihlonak cu tu ahhin a lang deuhdeuh, Hremnak a pahratnak kha Izipt-mipawl hrangih thil a thleng mi rapthlakbik a si.

“Izipt ram hmun kip ah Innsang kip ih puarthaunak cu siatsuah in a um. Riahsia ih au ruangronak le tahnak aw cun boruak a luahkhat hluih. Siangparhang le a tlangsuak upa pawl cu hmai rang diakdiak in an kaiza khur rero phah in an ding ih, cui mangbangza thil rapthlak zet cu an thlir.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 280.

Faro cun Izipt ram ih thilti theihnak huham le pathian netabik a khihmuh, a fatir fapa cu pathian fapa

tihi ruah mi a si. **Isis** cu nauhak kilkhawitu pathian nu a si; **Heget** cu nausuah caan ih rak bawmtu pathian nu a si; **Min** cu tuahtha kirsal theitu pathian a si. Himi pathian lo khal leiram thater tu Izipt pathian tampi a um. Himi pathian pawl cu a nungmi Bawipa thawm tahthim ahcun huham zianghman an nei lo. Moses cun. “Maw Bawipa, pathian dang pawl lak ahhin nangmah vek zo a um? Thianghlimnak ih ropizet, sunglawihnak ih mangbangza, mangbangza a tuah tu zotal an um maw?” (Suah 15:11 ESV) tiah a ti. Lehnu ah Jethro cun hitin a rel ve, “Tu ahcun Bawipa cu pathian dang pawl hmuahhmuah hnakin a ropi sawn ti ka thei, ziangatile hi siatnak pawl hi puarthau zetih Israel pawl a zohsiatu pawl parah a tuah a si” (Suah. 18:11, NIV).

Suahlannak 1 ih ummi vek asile Izipt mi pawl cun Israel pawl thazang malter dingah le neh le hmuhsuam an duh ruangah Faro ih thupek veki Israel pawl ih fa suakpek te pawl an that hai. Tu ahcun Pathian ih hremnak cun Izipt ram ih fapa suak hmaisabik cu a run nuai ve thlang. Mipi cun an tuhrah an at a si.

Kan thutluknak le kan ziaza ngaingai cun rah a suah theu a si. Cule tuarnat thlakzet thudik, kan zaten kan ton cio mi cu kan thil tuahsual mi ih rahsual mi cu kanmah lawngin kan tuar lo timi hi a si. Midang khal in an tuar, khuimaw caan ahcun mi tamzet, mawhsualnak zianghman nei lo khal in an rak tuar ve. Cumi ciah cu sual ih sinak cu a si.

Midang sualnak ruangih na tuar mi ziangsaw um? Asilole Na sualnak ihsin midang ih an rak tuar ngah mi lamzin pawl cu ziangsaw an si? Kan beiseinak umsun cu ziangsaw a si?

NIRUK NI (Friday)

August 1

Ruahbet ding: Siar ding. Ellen G. White, “The Passover,” pp. 273–280, in *Patriarchs and Prophets*.

“Lantakpuai hi thil pahnih theih ringringnak dingih tuah mi a si. Izipt ram ihsin runsuahnak va khihmuahnak lawng a si lo ih, hmailam caan ih a ra um ding mi runsuah awknak ropi khal a rak khihmuah a si. Cumi cu Khrih in sual sal ihsin a mi pawl a suah zalennak hna a tuan famkimnak ding cu a si. Raithawinak ih tuu fano cun “Pathian Tuu fano” a rak khihmuah. Amah ahcun kan rundamnak ruahsannak a um a si. Tirhthlah cun hitin a ti, “Kan lantak puai a si mi Khrih hman kan hrangah an that zo a si” (1 Korin 5:7). Tuu thah lawng kha a taw lo; a thisen cu sangka biang pawl ah an theh ding; cuvek ciah in Khrih thisen cu nunnak ah a um ding a si. Leitlun hrang lawngah a thi lo ih, kanmah bulpak hrang ah a thi a si timi hi kan zum tengteng a tul. Kanmah rori in remnak thawinak cu kan hmang ding a si.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 277.

Tuini tiangin leitlun kilkip ih um Judah innsang pawl cun lantakpuai *Pesach* hi an hmang. “Lantakpuai Seder(“Seder” timi sullam cu Order/ timlamnak” tinak a si)” tihi an kawh mi an nei ih, cutin an um lai ah suahlannak thuanthu an rel kirsal ih, sungkua in rawl hleice an ei theu. Suahlannak a um ihsin thokin himi an hman ringring lai hi mangbangza a si. Cumi hnak ih hlun sawn cu Judah mi pawl khal in an rak ulh mi nisarih Sabbath lawng hi a si.

RELKHAWM DING THUSUHNAL PAWL:

1. Fatir thihnak ahkhan mi tampi cu “mawhsualnak nei lo” an si ko ding, ziangtin saw himi ahhin Pathian “diknak” hi kan theihthiam thei ding? Ziangtin saw Pathian duhdawtnak ih huham ngaingai thawm an rem tlang thei ding? Tilik tla kha vun ruat aw. Ziangtin saw hi mi kan theihthiam thei ding?

2. Zumtu pawl cu Jesuh thisen ih khuh mi le an mawh sualnak pawl hmuahhmuah ihsin a thisen in a thianfai thluh timi rak khiih hmuhn timer thu hi ziangsaw a si?

3. A hnuai ih um mi hi siar aw. “Khrih thluntu pawl cun Amai tonnun ah an tel ve ding a si. Pathian kamsuak thu an dong ding a si, cuticun cui thil cun nunnak hi huham cangvaihn timer ah a cangter ding. Khrih ih huham thawngin Amah vek ah an cang ding ih, Pathian ziaza cu an langter ding a si... Khrih ih hnaturan le nundan cu A dungthluntu ih hnaturan le nun ah ah a cang ding a si”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 278. Himi ih nganmi pawl hi Khrih in kanmah ih a tuah ding ziangtin saw rem kan rak ti theidan ding?

ZIRLAI 6

August 2–8

TIPI SEN KANNAK

SABBATH SIIMLAM

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 12:31–36, James 2:17–20, Suah. 13:1–14:31, Heb. 11:22, Suah. 15:1–21, Thup. 15:2–4.

Bible cangkan: “Cun Moses in mipi pawl hnenah, Tih hlah uh, daitein ding uhla, tuisun ih a lo hmuh dingmi Bawipa ih sanhimnak hi rak zoh uh: zianghtile tuisun ih nan hmuhmi Izipt pawl hi kumkhuain nan hmusal nawn lo ding a si. Bawipa in a lo dosak ding ih daitein nan um men ding, a ti.” (Suah 14:13, 14).

Suahlannak cabu hi Thukam Hlun sungih Pathian minung pawl ih hmuntun mi sunglawi zet le tha zet a si. Himi thil cangmi pawl hi Pathian in Hebru pawl ih doral pawl a nehda le tiamcia ram ih nehna thawn a hruaidan pawl an si. Cumi cu Khrih ah tlennak le rundamn timer hminsinnak khal a si.

Minung lam tahn timer cun Israel fate pawl kha anmahten runhim aw ding cun thil cang thei lo dinhmun, a cang ih cang thei ri ai lo dinhmun, khawruahn timer khal cem thluh in an um. An rak suak thei a si ahcun Pathian ih hnatuannak a si ko ding. Cumi cu kanmah le sual thawn hin thil bangrep a si : Sual ihsin kanmah ten kan suak thei lo, ruahsan ding zianghman um ri ai lo dinhmun ah kan ding. Suahlannak ai hnakin thil ziang simaw ropi deuh kan tul. Cule kan ngah ngaingai: Khrih ih thinglamtah, Kan zaten hrang ih Khrih ih thil tuah mi cu kan ngah a si.

Suahlannak 12 sungih a langmi Israel pawl Goshen ram ihsin suak in Suahlannak 15 sung ih Moses ih lungawinak hla tiang kha mangbangza le khawruah harza hlir a si. Pathian ih hmuhsaknak, mangbangza le khawruah harza tlennak cu a hlan ih a rak um dah kel lomi hnatuannak a si.

Asinan thinglamtah ih kan hrang Khrih ih a tuarnak thawm cun tahthim ding rual a si lo, suahlannak kha cu a phenpham lawng men fang a si.

NIKHAT NI (Sunday)

August 3

Feh uhla, Pathian Bia uh

Lantakpuai zan ahkhan thisen ih a khuh ngah lo mi pawl parah Pathian thuthennak a thleng (Suah 12:1-12). Zohman hi sinak, thiamnak, dinhmun thatnak, lole nunau/mipa tivek men ruangah an luat cuang lo. Hremnak cun innsang hmuahhmuah, Faro innsang ihsin siahhlawh pawl innsang tiang in a fang suak thluh ih, ramsa ih fahrin hmaisabik tiangin a siatsuah thluh. Izipt ram ih puarthaunak cu leivut men ah a cang ta riail.

Siar ding: Suahlannak 12:13-36. **An zaten suak thluh dingih rem a tisak hnu khalah Faro ih ngen mi danglam zet kha ziangsaw a si, ziangruangah saw a ngen?**

Faro in Hebru mi pawl hnenah feh uhla, Pathian cibai buk uh tihi a sim thluh hnuah : “Cule kei khal mal in sawm ve uh” tihi a ngen cu thinlung lut za thil a si.

Cule kei khal mal in sawm ve uh?

Ziangtin saw Anih, Izipt siangpahrang, a minung pawl lak ih leitlun ih “pathian’ pakhat cun khavak ih ngennak a neih thiam? Hebru Pathian ih huham a kai ngah ih, cumi ihsin hlawknak a neih a rak duh zet ruangah tla a si men thei. Asinan dokalhnak, thinlungnak, sual le puarthau zetih a um lai ah ziangtin saw Pathian in thlawsuahnak a pek thei ding? A netnak ahcun a lung a

fim, asinan Yawah ih duhdan vek ciah ih pumpek awknak cu a si lo. Ral sunnak ruangah sawn ah a si. Sual sirnak khal a nei cuang lo – nehta lam ih a thil tuah mi ahkhan a langfiang tuk. A lalram siatral rero mi siatsuahnak cu daihter a duh men ruangah a si.

Faro cu a mualpho ta riail. Hremnak hmuahhmuah lakih nasa hleice, lungsiat thlak zet a um ihsin Israel pawl cu Izipt ram an suahsan ding a rem ti fang. A cangvaihnak in a miphun parah ziangvekin tuarnak thlen khal sehla, a hlan ih a rak tuah duh cuang lo mi kha, tu ahcun rem a ti.

Izipt mi pawl khal in Hebru mi pawl an fehsuak ding cu an rak duh ve zet. An hnen ahcun in suahsan hram uh, asilole “Kan thi pang ding” tiah an ti.

Asinan Pathian cun Israel pawl cu kut ruak ih Izipt ram an suahsan ding cu rem a ti lo. Asinan reizet an khualtlawnnak ding hrangih an tulsam mi pawl cu a netnak ah an ngah. Izipt mi pawl cun an ram ihsin Israel pawl an suah theinak dingah hivek thil mankhung zet pawl hi an pe, asinan cumi cu reizet Israel pawl ih sal an tuannak hlawhman a si lo. Izipt mi pawl hrang ahcun Hebru mi pawl an ram ihsin an suahter man cu a nep tuk lai.

Thil tuah mi dik lo ruangah silem loin, cui thiltuah mi ih a raksuah mi ruangah vei ziangzat saw “sirawknak” kan neih? Ziangah cui sirawknak cu a dik lo? Ziangtin saw sual ruangah riahsiahnak kan neih thei ding, reilote sung si khal sehla, ziangtin saw “ kan thlauthlak” thei ding?

NI HNIH NI (Monday)

August 4

Fatir apnak

Tlennak, runsuahnak ding thutiam cu a thleng zik thlang. Mipi pawl cu an timlam awk a cu zo. Zumnak lawng siloin, cui zumnak cu tuahnak thawm an langter a tul. Pathian cun an tuan tul mi pawl a sim thluh zo; tu ahcun

zumnak thawngin an tuah a tul. Himi thuhla hi James ih ngan mi thawn cun pehtliah awknak a nei lem lo nan, a thu fehdan hi a rualrem aw zet: “Asinain maw misantlai lo pa, tuahnak tel lo rinnak cu a thi ti theih na duh maw?” (James 2:17–20).

Siar ding: Suahlannak 13:1-16. **Hremnak netabik a um lai ahkhan Israel ih fatir pawl cu Pathian zangfahnak thawngin an nunnak zuahsak a si. Ziangah himi thupek hi a um, cule a tuisan ah kan hrang ziang sullam a nei?**

Pathian ih zangfahnak cun Isreal innsang tin cu a kilhim a si, ziangah tile zumnak thawngin an sangka biangah thisen thawn hminsinnak an rak tuah a si. Himi thupek thar cu Moses hmangin Pathian hnen ihsin a ra mi a si: “Fatir mipa (a pa) hmuahhmuah cu ka hnenah ap uh” (Suah 13:2 NIV). Himi daan cu minung hrang le ramsa pawl hrang khalah a si.

Himi thupek phen ih thil ummi cu ziangkim hi Amai ta an si ih, Anih cu in sersiamtu le thil ziangkim neitu a si ruangah a si. “Leilung hi Bawipai’ ta a si, a sung ih um hmuahhmuah thawn; leilung le a sungih ceng pawl khal” (Saam. 24:1). “Ngun cu ka ta a si, sui khal ka ta a si, ralkap pawlih Bawipa in a ti.” (Hag. 2:8, ESV). Isreal pawl ih fatir mipa pawl cu Pathian in an parih a burh mi Pathian thlawsuah rah hmais a an si; annih pawl cu Amah Pathian hnenah an pumhlum ih an apawknak le an hlawnthil neihmi pawl cu Amah(Pathian) hnen ihsin a ra mi an si thluh timi an theihthiamnak langturtu hminsinnak khal a si.

Cule, hitaw k ahhin rundamnak, tlennak thuhla kan hmu. Fatir fapa pawl cu thisen hmangin khuh thluh mi an si ruangah thihnak ihsin an luat. Annih pawl cu thihnak ihsin tlen in an um, cuvek ciah in Jesuh thisen hnuai ih um pawl khal an si ve. Paul cun Jesuh thuhla

hitin a rak ngan: “Amah ahcun a thisen ih zarah sual ngaidamnak tlennak kan ngah” (Col 1:14)

Cule hlanawknak (ap awknak) hi ziangvek in a si ding timi thuhla ah daan tuah a si. Cumi cu Izipt saltannak ihsin runsuahnak an co lomnak a si. Ramsa pawl cu raithawi ding an si ih, an fapa pawl cu tlen ding an si (Suah. 13:12, 13, 15).

Suahlannak 13:16 ahcun an kut parah le an mit karlak ih an ret ding thu in sim. Ziangvek ih zumnak kan rak neih khalah, kan zumnak parih kan tuan a tul zia ziangtin saw himi thlarau lam thutak thupi zet cun a rak zohter?

NITHUM NI (Tuesday)

August 5

Tipi sen an kan

Siar ding: Suahlannak 13:17–14:12. **Israel pawl in Izipt ram an suahsan tikah ziangtin Pathian in a kaihruai, cule neta ah ziangthil a thleng?**

Moses hnenih Pathian thupek mi vekin an thlun ih, Israel pawl cu ralkap thazang finkhawm mi bangin Izipt an suah san. Hebru tong ih **tsaba** timi le **makhaneh** timi cun “ralkap bur,” “a hlawm ih thennak,” “Camp” le “Kaihruai tu” timi lam a sim duhnak a si (Suah. 6:26; Suah. 7:4; Suag. 12:17, 41, 51; Suah. 14:19, 20; *himi thawn zohthim aw* Suah. 13:18). Annih pawl cu ralkap burpi vekin hmun hlawm in an then aw ih, an feh suak. Cumi hnuah Balaam cun Moab tlangzim ihsin Israel pawl cu “ anmai phun hnam cio ih an riah kha” a hmu (Mipum. 24:2, NIV).

Cumi ahcun “Moses cun Josep ih ruh pawl a phur” (Suah. 13:39 NIV). Himi cu thil thupi zet a si. Cumi cu Josep in Pathian thutiam a zumnak famkim zia tarlangnak a si. Josep cu Izipt ram ah ropitnak le caantha zet nei in nun hmang khal sehla, Tiamcia ram cu a theih hngilh

dah lo. Kanaan ram ih a ruh pawl phur dingin a ngen (Sem. 50:24,25). Pathian in a thukam cia (Heb 11:22) bangin Izipt ram ah Israel pawl a run pal ding ih, tiamcia ramah a hruai lut ding timi hi a zum hnget zet. Israel pawl cu Kanaan ram an thlen tikah, Josep ih ruh pawl cu “Shechkem ah vui” a si (Josh. 24:32, NKJV).

Mero zual le meisa zual cu A mi pawl lakih Pathian umpinak hmuhtheih mi hminsinnak a si. Cutawh hmun ah Pathian a um ih, mero ihsin a run bia hai (Suah. 14:24; Mipum. 12:5, 6).

Cumi laiah Faro cu a thinlung ih tumtah mi ngaingai cu a run tarlang. Anih cu a piangthar lamlam lo, a sir aw ngaingai lo. Pathian hnenah thlawsuah pe dingih a ngennak cu thu lolak a tuahmi men a si, amai thinlung a rak bum aw daiziar tla a si men thei . A ralkap pawl a kokhawm hai ih, an sal tlansuak pawl an daw. Hipa cu sualnak in ziangtluk in saw mitcaw ko ih a tuah le!

Mipi pawl in Faro ralkap pawl an rat ti an hmuh tikah, veikhat hnaki tam an ruahdan an rel thei dingmi thu an ruat ih an tongsuak, “Izipt ram ah thlan a um lo ruangah maw si hitawh nelrawn ah thi dingih in hruai? Ziangah saw hitivek ih in tuah ih Izipt ram ihsi in hruai?” (Suah. 14:11).

Pathian ih huham nasazet an hmu thluh zo, anmai fatir fapa pawl hman an nunnak a zuahsak zo mi khal an hmu thluh, asinan mipi pawl cun zumnak an tlaksam zia an langter thotho.

A hlan ih thil rapthlak zet an ton mi kha vun ruat aw. Ziangsaw na tuah hmaisabik: Pathian ih zumnak neih maw asilole zumnak tlaksamnak saw a si? Cui tonhmuhnak ihsin a ra lai dingmi (a ra sal men thei) ah lo bawm thei dingin ziangmi zirlai saw na zir thei ding mi?

NILI NI (Wednesday)

August 6

Zumnak thawng ih hmailam pannak

Siar ding: Suahlannak 14:13-31. **Zumnak tlasam zet khal sehla, Pathian in Israel pawl hrangah ziangsaw a tuah?**

Moses in Pathian le a kamsuak thu cu thinlung takten a rinsan hnget ruangah mipi pawl hnenah thazang a pe. Harsatnak ton caan ih cangvaihdan ding thil thupi zet pali a run phorh suak.

1. **“Tih aw hlah”** (Suah. 14:13). A hmaisabik ahcun Bawipa rinsan ding a si, ziangah tile himi lamzin lawngin tihphannak kan neh thei ding a si. Isaiah cun zumtu pawl cu Pathian kutah an um timi hmangin himi thudik in rak theihter. Amah cu an Pathian le Bawipa ih an pom tikah an hrangah a cangvai ding a si: “Tih aw hlah, ziangah tile ka lo umpi a si; na thinphang hlah, ziangah tile na Pathian ka si.... Ziangah tile Keimah cu Bawipa na Pathian, tih aw hlah, ka lo bawm ding’ tiin na kut vorhlan lo kai ih a reltu cu ka si’ “ (Isa. 41:10, 13, NIV).

2. **“Daite in dingaw (hnget zetin)”** (Suah 14:13). “Daiten ding” timi sullam cu phunzai loin, thil ropi zet beisei timi lawng hi a si lo ih, Pathian rinsan le a cangvaihnak cakzet cu thinsau zetih hngak ding tinak a si, ziangah tile a cangvai ding a si.

3. **“Tuini ah Bawipa ih runsuahnak nan hnen ih a thleng ding mi cu nan hmu ding”** (Suah. 14:13, NIV). Ziangah tile kan zumnak a thansoh theinak dingah Pathian ih kaihhruainak theihthiam le a thutiam bomnak ding hrangih lungawi thiam hi a thupi zet tuk. “hmu” timi sullam cu mit vangter tinak a si (Ziangah tile zum lonak cu mitcawtnak a si ruangah a si). Pathian lawngin nehnak, himnak le rundamnak in pe thei a si. Pathian cu kan hrangah a um ringring ih, a tikcu te ah in ngaihsak ih in bawm theu.

4. “Bawipa cun a lo do sak ding” (Suah. 14:14). Himi cu Pathian ih a tuahdingmi tarlangnak a si: Anih cun bulpak zetin a mi pawl hrangah a do ding. Himi thudik cu Kalvari ahkhan lang ter a si, ziangatile kumkhaw nunnak in pek theinak dingah thinglamtah parah Khrih cun Satan a neh a si (Johan 5:24; Heb. 2:14; Thup. 12:10, 11). Cumi hnuah Izipt mi pawl hman in Bawipa in Israel pawl hrang ral a dosak timi an theithiam. (Suah. 14:25).

Pathian in Moses hnen ih thu a pekmi cu a felfai tuk: “Feh vivo aw” timi hi a si. Pathian a cangvaihdan ding khawkhannak cu pakhat tete in a tarlang: (1) Pathian ih Vancungmi le mero zual cu Israel pawl ih riahbuk hmailam ihsin dunglam ah a thawn, Izipt ralkap pawl ihsin a kilhim a si; (2) Zumnak thawn in Moses cun tipi parah a kut a thlir; (3) Bawipa cun tidai cu a then ih, thlipi cak zetin a sem ter ih a ro ter; cule (4) Israel fate pawl cu tipi karlak in lei phoro ah an feh ih, khatlam ral an thleng thei. Pathian in a minung pawl hrangah thil danglam zet a tuah timi an hmu thiam lo ruangah Izipt mi pawl cun atthlak za in an vun dawi; Suahlannak 14:25 ih a tarlang vekin, an tlai lutuk hnu lawngah an hmu thiam fang.

NINGA NI (Thursday)
Moses le Miriam ih hla

August 7

Izipt ralkap pawl cun an sung ih, zohman damsuak an um lo, Faro rori khal a tel ve (Saam 136:14). Izipt mi pawl hrangah ral sunnak a si ih, Pathian minung pawl hrangah ral nehnak a si. Judah pawl in tuini tiangah an thuanthu an rel ringring theu khal hi mangbang thlak za thil a si lem lo.

Siar ding: Suahlannak 15:1-21. **Moses hla thu hi ziangsaw a si?**

Himi hla cu A mi pawl doral nehsak thluhtu ral do mi cakzet Bawipa thangthatnak hla a si. Moses cun himi

thupi hi bulpak zetin a simfiang ih, Bawipa, a Pathian cu a caknak, a hla, le rundamnak a si thu khal a simfiang. Amah vek zohman an um lo, “Thianghlimnak mi ropi, sunlawinak ih mangbangza, mangbangza tuah tu” a si (Suah. 15:11 NIV).

Moses ih hla cu Pathian thu lawnglawng a si ih, Amah cu zosaw a si, ziang saw a tuah timi thuhla lawnglawng a si. Bawipa cu A mi pawl hrangih a hnatuannak ruangah mi cungcuang le, thangthat tlak le cawisannak a si. Lungawi thusimnak le cibai buknak cu kan hnen ih Pathian thatnak ihsin a ra suak mi an si. A duhdawtnak ruangih lungawinak langternak cu Thlarau nung zet neihnak ding ih thil thupi zet a si. A hnget zetmi Pathian duhdawtnak cu sunglawi zet le thupi zet ih ruah mi a si, ziangatile a tlenmi mipi pawl a hruai ding ih, hmun thianghlim ah a hruai ding a si. Moses cun Pathian in a roco mi tlangah hmun thianghlim (biakbuk) a din ding timi a rak siamcia (Suah 15:17), cumi pawl hmuahhmuah cun Zion le Jerusalem ih um Biakinn lam an khih hmuh thluh.

Thuphuan 15:2-4 ah tlencia mi pawl cun Moses le Tuu fano hla an sak. Himi hi van ah ziangtin awn-au a um ding, himi Pathian thangthatnak hi a ropitnak le mangbangza a tuahnak, Pathian diknak le a thuthen diknak, Pathian ih dingfel cangvaihnak le a thianghlimnak ruangih thangthatnak a si ding tin na rak ruat dah maw?

Hla fang netabik hi hminsin aw. “ ‘Ziangatile miphun hmuahmuah cu na hmaiah an ra dingih, cibai an lo buk ding. Ziangatile na thuthennak cu tarlang a si zo’ “ (NKJV). Pathian ih thuthennak pawl hmuahhmuah hi – a hleice in kum thawng tamzet sung hrem loih a um mi sual le neekrawnak pawl parih A thuthennak – a tarlang thluh hnu ahcun tlencia mi pawl hmuahhmuah cun cui thuthennak pawl ruangah Amah cu an thangthat ding.

Immanuel Kant cun Pathian hi a dik ahcun thih hnu nun a um tengteng ding tin a rak sim dah. Ziangah saw himi thu hi a dik emem ih, ziangtin saw Nikhat ni ah hitawk hmun ahhin thuthennak a ra um leh ding timi rinsannak hi kan zir thei ding? Cumi ruahsannak ihsin ziangtin saw thlangamnak na hmuh thei ding?

NIRUK NI (Friday)

August 8

Ruahbet ding: siar ding Ellen G. White, “The Exodus,” pp. 281–290, in *Patriarchs and Prophets*.

Israel pawl ih zumnak mal zet khal sehla Pathian cu an hrangah a um thotho. A minung an si vekin nun can ziaza le thuruahdan pawl ah a kaihhruai ih, a zirh ding a duh zet. Pathian cun thinsau zetin a hruai hai ih, harsatnak malte an tonnak ding hmun lamah a hruai. Ellen White cun hitin a simfiang. “Israel fate pawl cun Pathian an theifiang lo ih, Amah ah zumnak an nei mal tuk, tihnak an run nei ih, an thanau zet. An lakah ralkap an um lo ih, ralram ih raldo mi khal an si lo, sal an sinak cun an nun a ciahneh tuk. Nunau le nauhak pawl, ramsa rual le ransual pawl thawn an si. Tipi sen lamzin ah hruai an si ih, Bawipa cu Thuthenthau le zangfahnak ih khat Pathian a si lam a tarlang aw.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 282.

Moses ih hla thuhla rel in Andrews Bible simfiangnak cun, “Himi san thuanthu ih Pathian tlennak fiangzet ih a ummi cun hmailam ah zianghman tih ding kan nei lo timi a fiangter. Hlangang netabik ahcun doral a rung um ding, Kanaan ram neh dingih hmailam ih umtu ding pawl a sim. Pathian ih huham thiltitheinak “kut” ruangah, annih pawl cu lungto vekin cang loin an um ding” (cang 16). Thil a cang thei lomi kan ton tikah, Kan beidong ih, kirsalnak ding lamzin kan theih lo caan ah “Moses ih hla” ahhin thumawknak kan hmu ding. Ziangahtile Pathian mi pawl thuanthu ih thilthleng ropi zet

theihringring mi a si ruangah a si”—Andrews Bible Commentary, “Exodus” (Andrews University Press, 2020), p. 214.

RELKHAWM DING THUSUHNNAK PAWL:

1. Izipt ram ihsin Hebru mi pawl mangbangza ih an suah hnu, tipi sen an tan hlan te ih an dinhmun ahhin kan um vekin ziangtin saw kan theih awk theu? Cumi cu Pathian ih thatnak le a thilti theinak nasa zet kan hnen ih um cing khal in zumnak tlaksamnak rel suah le hmuh suah hi a olsam emem ih?

2. Fatir fapa pawl thihnak tivek khal tel in, thil a thleng mi pawl hmuahhmuah a um thluh hnuah Ziangruangah saw Faro kha Israel pawl a dawu zawk rero lai? Sual ih lunghak ter mi kan lakih zo khal ih kan neih asile ziangtluk tihnung um za saw a si ti hi, himi in ziangsaw in sim?

3. Kan zaten hniksagnak rapthlak zet kan ton theu cio thluh ko nan, kan lakih mi tamzet cu an sun tha zet ih, a hrekkhat pawl cu caan tha an ngah zet, kanmai parah simaw, kan duhdawtmi pawl parah simaw thil thalo zianghman a thlen lo caan khal a um ko. “Doral” hmunram ah kan um ti kan theihthiam ruangah hivek tikcu caan pawl cu Pathian zangfahnak le kilhimnak langternak a si tin ziangruangah kan hmu thiam ding? Ziangruangah saw hmailam tikcu caan ziangvek siatnak lak ihsin rundam in kan um ding timi kan theih lo ruangih tikcu caan tha kan neih lai ih Pathian kan thangthat ding hi a thu pit emem?

ZIRLAI 7**August 9–15****NUNNAK TI LE SANG****SABBATH SIIMLAM**

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 15:22–16:36, Sem. 3:1–6, Suah. 17:1–7, 1 Kor. 10:4, Suah. 18: 1–27, 1 Kor. 10:11.

Bible cangken: **“Cun Bawipa in Moses hnenah, Ka thupek le ka daan thlun duh loin ziang tiang saw nan um ding? Bawipa in sabbath a lo pe ti thei uh, cumi ruangah a si a ni ruknak ih ni hnih hrang sang a lo pek; mikip mai’ umnak hmun ah um uh, zohman a ni sarihnakah mai’ umnak ihsin suak hlah uh, a ti. Cuticun mipi pawl cu a ni sarihnah ah an cawl.”** (Suahlannak 16:28–30).

Izipt ihsin an suah hnuah Israel pawl cu Tiamcia ram pan in an feh ih an theih dah lonak hmun ah an um. Lamzin harsa le hmun hla zet ah an feh ih, zirlai thar khal an zir nasa a tul. Bawipa cun a hruai hai ih, a ngaihsak zet. Anih cun an thansoh ding a duh zet, asinan annih pawl cun daan thlunnak, supawknak, pekawknak, hamtam lonak, Bawipa rinsannak tivek le a hleice in thuawih nun tivek pawl hi an zir a tul.

Moses cu mit ih hmuh theih mi hruaitu a si, mipi pawl in an nun ih nehnak co an duh ahcun amai kaihhruainak an thlun a tul. Hmunkhat ih umkhawm le pakhat le pakhat bomawk hi an hrangih thil thupi zet a si. An hmailam ah harsaknak le hniksакnak tamzet a um lai ding. An thlarau nun thansohnak ding cu cui hniksакnak pawl an rak letdan ah, le a hleice in harsatnak nasa zet an ton caan ih Moses an letdan ah a thum aw a si.

China pawl ih thufim, “Peng thawngtam zet khualtlawnnak ding lamzin cu karbak pakhat in a thok a si” an timi thawn an dinhmun hi a bangaw zet, lamzin an fehnak tinkim ah Bawipa an rinsan a tul. A tu zirlai ih kan hmuh ding vekin annih pawl cun cui zirlai pawl cu zamrang zet in an zir thei lo.

NIKHAT NI (Sunday)**August 10****A kha mi tidai**

Bible sung ahhin thil phun dangdang an um ih, thil tha le tha lo khal an um. Cule hmun le ram, tikcu le caan le thatlonak tivek pawl hi ngunngaih deuh in kan zoh a tul. Ziangkhal sehla, thuanthu ih thil thupi bik cu thubuai relfeldan le zirlai zirngah hi a si. Cumi pawl cu a tu ih kan zir dingmi thawn khal in an danglam aw cuang lem lo.

Thuanthu ih a langdan vekin Pathian cu thuhla relfel tu le daihnak tuahtu a si; Asinan mipi pawl ih zum lonak ruangah a hnatan a harsat phah. An phunzainak le thuawih lonak an neih theu ruangah Hebru pawl cun harsatnak nasa zet an tong ih, thil raphlak zetzet khal an ton phah a si. An zumlonak le sualsir duh lonak raungah anmah ten harsatnak an barh aw a si.

Siar ding: Suahlannak 15:22–27. **Tipi sen an kan hnuah, mangbangza hmaisabik tuahnak ih dunglam thu kha ziangsaw a si?**

Israel zumnak hniksакnak hmaisabik cu tidai an tulnak zawnte hi a si, nelrawn ramcar ah an um ih, a hlum zet ih, an harsat zet. Khualtlawng ih nithum an feh hnuah tidai an tong ngah, asinan cui tidai cu in theih ci a si lo. **Marah** timi sullam cu, **“A kha mi”** tinak a si, ziangah tile tidai cu a kha zet mi a si. Israel in anmah ngaihsaktu Bawipa an zumnak cu zamrang zet in a tla niam hngal. Asinan Pathian cun a zangfahnak a langter ih, thing hngehreu pakhat thawn mangbangza hmaisabik cu a tuah.

Tidai thlumter tu le in theih dingih a tuahtu cu thing si loin Bawipa sawn a si. Mipi pawl cun zirlai thupi zet zir ding an nei hngal: (1) Pathian ih tikcu caan te hi thinsau zetih hngak ding (2) Pathian cun minung pawl thawn hnaturan tlang duh in thil a tuah.

Asinan Israel cun thil tamzet an ngah ruangah Pathian in an hrangih mangbangza a tuah mi pawl cu olsam zet in an theihngilh mai – A hlan ahcun Mangbang a tuahnak ruangah Amah cu hitin an rak thangthat theu, “Maw Bawipa, pathian pawl lakah nangvek zosaw um? Thianghlimnak ih mangbangza, sunglawinak ih mangbangza, nangmah vek ih mangbangza a tuahtu zosaw um?” (Suah. 15:11, ESV).

Cuvek ih an phunzai ciamco hnu khalah Pathian in Izipt ram ih natnak (hremnak) an nei vek “ziangvek natnak khal” (Suahlannak 15:26, NIV) Israel pawl parah thleng lo ding in thu a tiam. Anih cun a kilhim hai ding. Himi thutiamkam mi cu Amah ah rinum zet ih an um lawngih an congah thei dingmi a si.

Nangmah ten ziangvek buainak le hniksagnak saw na pek awk? Pathian thawn hna nan tuan tlang ahcun nangmah ai awh in hna a tuan ding a si timi na theihnak in ziangmi hnangamnak saw a lo pek?

**NIHNIH NI (Monday)
Vanim sa le Manna**

August 11

Israel pawl ih khualtlawnnak lamzin sukso ahhin vansiat thlak zet in dokalhnak suak thei dinhmun ah a um. Mipi pawl cun a liamcia tikcu caan ih Pathian kutcak ih a bomnak pawl le an buainak pawl a relfel sakdan pawl an theihhngilh. A tu ih an buainak cun a hmuitin mi le mangbangza tiamcia ram thlir thei lo ding in an mit a caw ter. Hivek buainak cu tuisan ih Pathian minung pawl lak khalah a um thocho.

Siar ding: Suahlannak 16:1-36. Israel pawl ih phunzainak suakter tu kha ziangsaw a si, cule ziangthil a rung um?

Bible sungih thlemnak hi ei-in thawn pehtlaih awknak an nei theu timi theih hi a thupi zet. Eden hmuan ih tluksiatnak kha sia le tha theihnak thing, ei-khap mi thawn pehtlaih awknak an nei a si (Sem. 2:16, 17; Sem. 3:1-6). Nelrawn ih Jesuh tlemnak ahkhan Satan cun hmaisabik ah ei-in kha a run hmang (Matt 4:3). Esau cun ei-in duh in a kaa caknak a kilkhawi that thei lo ruangah fatir sinak a hloh phah (Sem 25:29-34). Israel pawl ih thuawih lonak kha ei ding le in ding thawn pehawknak an nei theu! Moses cun lehnun ih san (cithlah) ummi pawl hnenah theihternak a neih khal hi a mak lem lo : “Minung hi sang lawngin a nung lo, asinan minung cu Bawipa kaa ihsin a suak mi thu tinkim in a nung sawn a si” (Daan 8:3 ESV)

Mana cu Pathian in Israel pawl nelrawn ih kum 40 sung a pek mi vanlam sang (rawl) a si. Himi thilpek hmangin, Anih cu sersiamtu le ziangkim petu a si zia a zirh hai. Cule Pathian cun a thiltuah mi Mana cu nisarih ni Sabbath hmandan ding zirhnak ah a hmang.

Zarhtin in mangbangza pali a suak: (1)Ni nga sung Pathian cun bikhiah nei in Mana a pe; (2) Tlawngkai ninga ni ah thuahhni in Mana a pe; (3)Mana cu tlawngkai ninga ihsin Sabbath ni tiang a sia ve lo; (4) Sabbath ni ah Mana a tla lo. Pathian cun himi mangbangza hi a tuah ringring theu, cuticun mipi pawl cun Sabbath ni an thei ringring ding ih, cui ni ah Pathian thatnak an sunlawih thei ding a si. Pathian cun, “Bawipa in Sabbath a lo pe ti nan thinlung ah thei uh’ “ tiah a ti(Suah. 16:29, NIV).

Minung cun ei-in kan duh zet. Ei thei dingih sersiam mi kan si. Lei ihsin ei ding hnianghnar zetih a tuahnak cun Pathian in ei ding in duh a si timi lawng a langter lo ih, kan ei thei mi cu ei kan duh a si timi

khal a langter. Ziangtin saw himi mangbangza thilpek, ei-in (kan ei duh mi) cu dik lo zetih hman a theih dan?

NITHUM NI (Tuesday)

August 12

Lungpi ihsin tidai

Nelrawn ramcar ahcun tidai na tul tengteng ding. Hi buainak cu Pathian cun a ngaihsak zet. Mipi pawl cu an phunzai, Pathian an rinsan lo ih, an hnen ih tidai a pek duh le duh lo, a thilti theinak khal an hnicksak. An zum lonak ruangah Izipt ram lam an hoi kirsal.

Siar ding: Suahlannak 17:1-7. **Himi thil cangmi ihsin Mipi pawl in ziang zirlai saw an zir thei ding?**

Moses cun cui hmun cu **Massah**, a tican cu “hnicksaknak tiin le Meribah, a tican cu “tawhawknak” tia a ko. Israel faate pawl cun Pathian zum lo khal sehla Pathian in tidai a pe thotho. Himi hmin pahhni (Massah le Meribah) cun Israel faate pawl hnenah Pathian hnicksak lo ding in le Amah thawn tawhawknak um lo ding in a theihter a si (Heb. 3:7,8, 15). Pathian umpitnak tamzet an hmuh lawng hman siloin a huham le a thuneihnak hmu cing khal in an lakih Pathian a um le um lo an hnicksak thotho.

“Moses cun lungpi cu a vua, asinan mero zual aw phen ih um, Moses kiangih dingtu, nunnak tidai luangter tu cu Pathian fapa a si. Moses le upa pawl lawnghman siloin, hmun hla ih a umtu mipi pawl khal in ralkhat ihsin Bawipa ih sunlawinak an rak thlir. Asinan mero cu hmundang ah rak thawn aw bangta sehla, Bawipa ih ropitnak eng cun a run sun that thluh thei ding.”—*Ellen G. White, Patriarchs and Prophets, p. 298.*

Tidai cu nunnak khihhmuhnak a si, ziangah tile tidai tel lo cun nunnak a um lo. Kan taksa ziangkim in tidai a tul zet. Kan taksa ih zateek 60 cu tidai a si. Kan ruh pawl khal hi tidai tel ih tuah mi an si. Curuangah nelrawn

ramcar ah an hrangih tidai pek cu Israel pawl hrang ahcun Pathian in an tulsam mi a ngaihsak zia le Amah an rinsan theinak ding khihhmuhnak a si. Asinan cumi khalah thuawih nun an neih a tul thotho.

Kum thawng tamzet liam hnuah Paul cun 1 Korin 10:4 ahkhan nelrawn ih Israel pawl ih ton nun cu a danglam hleice tihi zumtu pawl hnenah a theihter. Khrih Amah rori in a kaihrui men lo ih, tidai khal a pe a si (Saam 78:15,16) cule thlarau lam le tisa lam ih an tulmi khal a ngaihsak. Paul cun, “Cui lungpi cu Jesuh a si” tiah a ti. An hrang ahcun Khrih cu nunnak bulhram le kumkhaw nunnak petu a si. Lungpi cu a hnget-khoh bangin Pathian cun a minung pawl cu hnget khoh zet in a kaihrui. A thutiam famkimter dingih a hlawhsam dah lo ruangah a hnenah an thum aw thei a si.

A tu rori ah ziangmi thawn saw Pathian rinsan na tul zet? Ziangtin saw A duhdan vekih pumpe aw in, a tikcu te ih cangvai dingih na hngak thei ding? Ziangruangah saw hi thil hi a olsam emem dah lem lo?

NILI NI (Wednesday)

August 13

Jethro

Moses cu a pu (a nupi ih pa) Jethro, Reuel tikhal ih kawh mi cun a ra leng (Suah. 2:18). Jethro cun Moses ih nupi Zipporah le a fapa pahni Gershom le Eliezet khal a run hruai tel. An ra ding ti Moses ih a theih tikah va hmuak ding in leng ah a suak.

Siar ding: Suahlannak 18:1-27. **Hitawk hmun ahhin hnam thuanthu ih thil thupi zet ziangsaw um?**

Jethro a ratnak san cu Pathian in Israel hrangih ih runsuahnak a tuahmi mangbangza thuhla a theih ruangah a si. Moses cun Jethro hnenah thil umdan ziangkim a sim thluh, “Israel mi pawl ruangah Faro le Izipt mi pawl parih Pathian ih a tuahmi thu zatein, le lam tuanih

harsatnak an parih a thlengmi thu zatein, le Bawipa ih a runsuah hai dan thu tla a sim” (Suah. 18:8).

Jethro cun Pathian ih ngilneihnak le A mi pawl ai-awih ih a cangvaihnak mangbangza pawl ruangah Pathian a thangthat ih, “Izipt mi pawl kut ihsin le Faro kut ihsin a lo runsuaktu, Izipt mi pawl kut sung ihsin mipi pawl a runsuaktu Bawipa cu thangthatin um seh. Tu ah Bawipa cu pathian hmuahhmuah hnakin a nasa sawn a si ti ka thei zo: ziangatile puar-thau zetih an tuahmi ah anih in a neh hai a si” tiah a ti (Suah. 18:10, 11).

Hitawk ih kan hmuh mi cu Pathian diktak zosaw a si ih, a mipawl hrang ah ziang a tuah timi leitlun mi pawl hmuahhmuah ih an theihtheinak dingah Pathian cu a mi pawl lakah hna a tuan a si.

Jethro in Pathian dik thuhla a theih ngah rualrual in Pathian minung pawl hnenah amah rori in ziangmaw thilpek a duh: Fimnak le hlawkthlak zet thuron a si. Moses cun daan felfai zet le kaihhruaiawknak a neih a tul. Thuthentu rin um le Pumpe aw zet le mi dik zet an um a tul. Cumi hrangah Jethro cun fim zetin hruaitu ih tlinnak tahfung a pe: (1)Pathian tih mi a si ding; (2) rinsantlak mi a si ding; (3) diklonak a huatu a si ding. Mitling tha zet pawl cu pawlkom dangdang mipum 1000, mipum 100, mipum 50 le mipum 10 hruaitu pawlah an um ter. Hivek in Moses ih kaihhruainak cu a zangkhai deuh dingih, harsatnak tum deuh pawl ah a thinlung a pe thei ding a si. Cuticun thazet in kilkhawi theih an si ding.

Moses cun Jethro ih thuron fimzet cu a pawm ih (Suah 18:24), kaihhruai awknak pawlkom dangdang ah hruaitu tamzet a ret (zoh awla, Daan 1:9-18)

Moses cun putar cu hmuhsuam zet in, nangmai hna ahkhan buai men aw tin a rak ti thei tuk. Asinan cuvek cun a ti riai lo. Hebru mi hman silo, himi pa ih thuron thinlung zetih a rak laknak ihsin ziangmi zir lai thupi zet saw kan zir thei ding?

NIGNA NI (Thursday)

Nunnak tidai le sang

August 14

Siar ding: 1 Korin 10:11. Hivek thil thleng pawl Paul in ziangtin saw a rak ti?

Paul cun Israel faate pawl parih thil a thlengmi pawl hmuahhmuah cu Khrih thluntu pawl ih zohthim ding le ralrinpeknak a si ih, khavek harsatnak ciahciah kha pahtlang thei dingin a bawm ding tin a rel; Himi zohthimnak ihsin an zir suak thei ding tinak a si. Himi cu “san netnak”(ESV) ih a umtu kanmah pawl hrang ahcun zirternak tha zet a si. Pathian cun “huham, duhdawtnak le thununawk theinak” (2 Timote 1:6,7 NIV) thawn zumtu pawl an thazang a caktheinak dingah A mi pawl cu Thlarau Thianghlim a pe a si. Cuticun thutluknak dik an tuah thei ding ih, A thuzirhmi pawl an thlun thei ding a si. Jesuh Khrih cu nunthar neihnak bulhram a si (Johan 14:6), cule Amah lawng in, “a nung ih raithawimi, a thianghlimmi, le Pathian ih cosan tlak ah” ah in tuah thei... “Cun hi khawvel nundan keng in um hlah uh: Pathian duhzawng a simi thiltha, cosan tlak, le a famkim mi cu ziang a si ti nan theihfiang theinak dingah nan thinlung tharternak in danglam sawn uh.” (Rom. 12:1, 2).

Cumi hnu ahcun himi thuanthu hmangin Jesuh cun zir lai a run phorhsuak ih, a hleice in mana le tidai cu Amai thuhla diktak, nelrawn ih anmah huraitu thuhla zirhnak ah a hmang.

Siar ding: Johan 4:7-15 le Johan 6:31-51. Khristian kan si vek in hitawk ahhin kan hrang ziangmi thudik saw tarlang a si?

Samaria nunau nu cun khuitawk hman ih a ngah thei dah lo dingmi thil ziang simaw Khrih cun a pe timi a theithiam. Sunglam ih daihnak, lungawinak, aipuangnak cu Pathian hnen ihsin a ra mi tihalnak an si. Cuticun Pathian lawng in tihal a riamter thei a si (Saam 42:1,2)

Cumi hnuah mana thuhla ahkhan Jesuh cun mipi cawmtu cu Moses siloin Pathian a si thu a simfiang. Jesuh cun, “Keimah cu nunnak sang ka si; zokhal ka hnen ih a ra tu cu an rilrawng lo ding” tiah a ti (Johan 6:35 ESV). Jesuh in nunnak sang a si thu vei 3 rori a rel kirsal (Johan 6:35, 41, 48).

Nelrawn ih mana kha “van ihsin sang” a si (Johan 16:31-32), cun lungpi ihsin a suak mi tidai cu an tihlnak riamtertu dingih Khrih ih laksawng a si. Himi taksa lam ih tulzet mi sang le tidai khal hi thlarau lam ah hmunram thupi zet an luah, ziangatile Jesuh Khrih cu “Nunnak sang” a si (Johan 6:35,48) cule “tinung khal a si (Johan 4:10, 11, 14; Johan 7:37, 38). Cule Amai hnen lawngah kan thlarau tihlnak le rilrawngnak cu tleizet in kan puar thei ding a si.

NIRUK NI (Friday)

August 15

Ruahbet ding: Siar ding: Ellen G. White, “From the Red Sea to Sinai,” pp. 291–302, in *Patriarchs and Prophets*.

Tidai thuhla ih an buainak a reh ihsin reilo ah buainak thar an tong leh sal (Suah 17:8-16) – hnam rapthlak le doawk duh zettu Amalek miphun pawl in an run do. “Amalek mi pawl cun Pathian ih ziaza le a thutheihnak pawl khal thei riailo cu an si lo, asinan an tih duh lo ih, a huham khal an hnong a si. Izipt pawl hmai ih Moses ih mangbangza a langter mi pawl khal Amalek pawl cun hnihsuak sainak le hmuhsuamnak men ah an hmang, a rak tihzet tu an kiangkap ih um phunhnam dang pawl khal an hnihsan men. Hebru mi pawl siatsuah thluh dingin an pathian hmai ahcun thutiamkamnak an nei, cutin zohman zuah lo in, Israel pawl ih Pathian cu an hmai ah zianghman ti thei mi nei lo vek in puarthau zetin an rel. Israel pawl ih hringhronak le hremnak khal an tong dah lo. An suahsualnak let in a um hrih lo. Pathian an huatnak le hmuhsuamnak cu a mi pawl siatsuahnak

F-6

hmangin langter thluh an tum. Amalek mi pawl cu mi sual zet an si ih, an sualnak cun Pathian ih phubalagnak a ko suak, asinan Pathian duhdawtnak cun sualsirnak nei dingin a ko rero lai; asinan Amalek minung pawl cun Israel pawl zonzai le hmuhsuam ih an tuah tikah anmai rampi siatsuahnak tacik an khen a si.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 300.

RELKHAWM DING THUSUHNNAK PAWL

1. Pathian in A mi pawl hrangih a thiltuah mi ihsin Jethro in Pathian dik a zir suak dan kha vun ruat aw. (zoh aw, Daan 4:4-8). Ziangruangah himi thu cu tuini ah thudik a si thei? nangmah ten sutaw awla, cule Sabbath sikul na zirnak ah sut aw: Ziangvek theihpinak saw kan kawhhran in leitlun mi pawl hnenih a phuang? Kan Pathian ih sinak le ziaza hi leitlun mi pawl hnenah ziangsaw kan sim ding?

2. 1 Korin 10:4 kha siarsal aw. Hlansan ih dokalhnak thuhla, cumi cu tuisan zumtu hrekkhat pawl cun Thukam hlun ih Pathian cu phubalak hmang, mi huat mi nei, mi ngaidam thei lotu tihi an simmi pawl cu Jesuh ih kan hmuh mi thawn tahthiam in ziangmi zirlai kan zir thei ding? Ziangtin saw himi bungcang in khavak zumnak pawl cu a dik lo a si tihi in hmuh?

3. Amelek mi pawl in Pathian dik thuhla zirnak caan tha an neihdan pawl a tlun ih Ellen G White ih ngan mi kha vun siar sal aw. An lungput cu Jethro ih lungput thawn tahthim aw. Pathian in anmah lawng siloin hlansan leitlun ih phunhnam tamzet, Israel pawl ra tibuai tu pawl par ih Pathian ih thuthennak a thlendan thuhla ihsin ziang zirlai kan zir thei ding?

ZIRLAI 8**August 16–22****SINAI TLANG IH THUKHAM****SABBATH SIIMLAM**

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 19:1–20:17, Thup. 21:3, Daan. 5:6–21, James 1:23–25, Rom. 3:20–24, Rom. 10:4.

Bible cangken: “ ‘Izipt mi pawl parah ziang ka tuah timi le ziangtin muvanlai thla parin ka lo cawi ih ka hnenah ka lo hruai ti cu nan hmu zo. Cuiruangah tu ah, ka thu nan ngai taktak ih ka thukham nan thlun asile nannih cu ka hrangah mi hmuahhmuah tlunah ka rothil hleice nan si ding; ziangatile leitlun pumpi hi ka ta a si: Cun nannih cu ka hrangah puithiam pawl ih uknak ram le miphun thianghlim nan si ding’ ” (Suahlannak 19:4–6).

Izipt ram ihsin Israel pawl an suah zalen hnuah Pathian in khuitawh ahsaw a hruai? Tiamcia ram ah – Hmundang khuitawh ahsaw a hruai? Lei lam zirnakh ihsin cun a dik men thei, asinan cui letnak cu Pathian thu lam zirnakh cun a dik lo. Amah Pathian rori in, “Izipt mi pawl parah ziang ka tuah timi le ziangtin muvanlai thla parin ka lo cawi ih, ka hnenah ka lo hruai ti cu nan hmu zo” tiah a let (Suah 19:4). Pathian thu zirnakh lam ihsin thusuhnakh ih letnak cun Pathian ih ngai thupi zetmi le hmuitin mi a rel : Bawipa cun Amah hnenah a hruai hai.

Minung cu Pathian hnen ihsin an tlan hlo ih, Pathian cun a hawl ih, a hnen ih kirsal ding in a ko. Himi thudik zohthim ding thabik cu Eden hmun ahkhan a si, Adam le Eve cun Pathian dokalh in suah an tuah ih, A thupek mi thlun duh loin, a hnen ihsin an relh hlo. Anih

cun a hawl ih, a ko: “Khuitawh ahsaw nan um?” (Sem 3:9). Anih cun ziangtik lai khalah hmai a nor hmaisai ringring. Jesuh cun himi thu cu thiam zetin a rel ih, “ ‘Zonzaih a tuarmi le thilrit a phurmi hmuahhmuah tla ka hnenah ra uh, colh hahdamnak ka lo pe ding. Ka kawn hi phur uhla, ka hnenin zir uh; ziangatile kei cu minunne le thinlung hnuaidor mi ka si: cuticun nan nunnakh hrangah colhdamnak nan hmu ding’ ” (Matt. 11:28, 29, NKJV) tiah a ti.

Pathian cun kan zaten in ko thluh; Kan kumkhaw nunnakh cu kawhnakh kan letnak ah a thum aw ding a si.

NIKHAT NI (Sunday)**August 17****Sinai tlang ah**

Siar ding: Suahlannak 19:1–8. **Hitawh ahhin Sinai Tlang hram ah Pathian in ziangsaw a tiamkam hai?**

Pathian cun Thukham 10 a peknakh ding hmun Sinai tlang ah Israel pawl a hruai thleng. Jebel Musa (Asannak : 7,497 Pii asilole 2285 meter) cu Moses in vei tamzet Pathian a tonnak hmun a si in a lang(thimnakh ah, Suah 3:1, Suah. 19:2, Suah 24:18), cule kum tamzet hnuah hitawh ahhin Elijah le Pathian an tong aw (1 Siang 19:8). Himi tlang hi Pathian in Izipt ram ihsin Israel pawl hruaisuakh dingih Moses a kawhnakh kha a si (Suah 3:1, 10). Cumi lai ahcun Pathian cun Moses hnenah Israel pawl hruai suakh in hitawh hmun ah Pathian an biakh ding thu a sim, cuithil cu Moses hrangah Pathian cu Abraham, Isaak, le Jacob ih Pathian in a hruai ding timi hminsinnakh a si (Suah 3:12)

Khualtlawnnakh thla 2 a rei hnuah Israel pawl cu Sinai tlang an ra thleng (Suah 19:1), cutawh hmun ahcun kum 1 sung hrawng an ceng (zoh thim ding, Suah. 19:1, le Mipum 10:11,12). Himi kum sung ahhin daan tamzet cu pek suakh in a um ih, cumi pawl cu Suahlannak 19–40,

Puithiam hnatuan 1-27, le Mipum siarnak 1:1-10:10 pawlah a um. Sinai Tlang ih Israel pawl an um cu Moses cabu 5 ih thuanthu laimu bik a si. Hitawh hmun ahhin Pathian hrilmi an sinak lungphum a um ih, pathian dang biaknak le milem biaknak ih kekar lo phunhnam umsun an si.

Pathian cun hma a la ih, Amah le Israel karlak ah thukam a din hnget. An thuawihnak le Amah (Pathian) thawn laicinawknak a um thei ringring ahcun Pathian cun rothil hleice, puithiam pawl ih uknak ram le miphun thianghlim ih a tuah ding thu a tiamkam.

Thianghlim ding timi cu Pathian thu ngai ding, midang hnenah a ziaza tarlang ding, a hleice in an ram kiangkap ih um pawl hnenah a sinak tarlang ding tinak a si. Midang le Pathian pehzom aw tertu, Pathian hnen ih midang hruai thlengtu le A lamzin le A daan pawl midang hnen ih zirh theitu Puithiam pawl ih uknak vekih hnatuan dingih kawh an si. Annih pawl cu Pathian ih rothli hleice an si ding, zianghaitle Israel pawl cu leitlun mi pawl in Pathian an theih ih, a ziaza an theihnak dingih thuhla thlantu dingah Pathian in a duh a si.

Himi thukam hi Pathian le a mi pawl karak laicin awknak ih tuah mi a si. Himi thu, Bible hmundang dangih ummi cu : “An Pathian ka si ding ih, annih pawl cu Ka minung an si ding” timi hi a si(zoh aw Suah. 6:7, Pui. 26:12, Jer. 24:7, Jer. 31:33, Heb. 8:10, Thup. 21:3).

Pathian ih “rothil hleice” si ding hi vun ruat hman aw! Cumi cun ziang tuanvo bik saw a huam tel ding? Ziangvek tuanvo hleice saw na neih?

NIHNIH NI (Monday)

August 18

Laksawng hrang timlamnak

Siar ding: Suahlannak 19:9-25. **Ziangtin saw Thukam 10 dong dingin Pathian in Israel pawl a timlam?**

Pathian in Sinai tlang ih daan a pek ding ahkhan Israel pawl hnenah a hleice in timlamnak rak nei dingin thu a pek. An lenglam thianghlimnak cun Pathian hnenih an pekawknak a langter a si. A ra thleng dingmi Pathian sunlawinak ropi zet a lang dingmi ah an tiar awk cia a tul. A ra thlen tik ahcun, “khua a ri ih nimthla a kau, cun khawdur sahzet in tlang a run tuam ih, tawtawrawt cu ringzetin a rung awn; cuticun riahbuk ih um mipi hmuahhmuah cu an khur thluh” (Suah. 19:16).

Thukam pahra (thupek pahra) cu Pathian phuagawknak le Bible ih daan hrampi laimu bik a si. Cumi cun minung hmuahhmuah hrang Pathian ih tahnak lungphum le thupi zet a tuah : Cui thu bulhram pawl cu kumkhua le leitlun pum huap a si.

Bible ih a langdan vek a sile Thukam 10 cu Pathian ih phuag mi a si(Suah. 19:19; Suah. 20:1; Daan. 5:4, 5, 24), cule Amah ngan mi a si(Suah. 24:12, Suah. 31:18, Daan. 5:22). Laksawng hleice vekin Moses hnenah vei 2 rori pek in a um (Suah. 32:19; Suah. 34:1; Daan. 10:1, 2).

Suahlannak cabu sungah Thukam pahra cu “Thutheihternak” (Hebru: ‘edut; Suah. 31:18) tihi kawh a si; asilole cumi cu “Thukam thu” (Hebru: **dibre habberit**; Suah. 34:28) ti khal ih hmin pek a si. Daanpeksalnak cabu sungahcun cumi pawl cu “Thukam lungpheng” parih ngan mi a si (Daan. 9:9, 11, 15, NKJV). Hebru ih um cabu pahnih cun “Thukam pahra” (Hebru: **mitzwot**, “thukam”) timi tongkam an hman lo. Cu hnakin vei 3 rori “Thu pahra” tin an ko. Hebru tong ih ‘**aseret haddebarim**’ timi cu **dabar** timi ihsin lakmi a si ih, a tican cu “ *tongkam, catluan, thil, tongfang, thuanthu, thutiam, thurel*” tinak a si(zoh aw, Suah. 34:28, Daan. 4:13, Daan. 10:4.).

Thukam 10 hi a langnak danglam deuh hmun 2 in an um: A hmaisatu cu Suahlannak 20:1-17 a si ih, neta tu cu Daanpeksalnak 21:3-21. A pahnihnak tu, Moses in

Israel pawl hnen ih a pek mi cu Sinai ihsin an suah hnu kum 40 zikte ahkhan a si, tiamcia ram an luh hlante ah a si (Daan. 1:3, 4; Daan. 4:44–47). Cumi cun hi thil pahnih ih danglamnak malte a simfiang a si.

Paul cun daan cu duhdawtnak a si thu fiang zetih a sim mi cu Thukam 10 ihsin a lak mi a si (Rom. 13:8–10). A ngaingai ec un Duhdawtnak cu Pathian daan a si, ziangahthile Pathian cu duhdawtnak a si (1 Johan 4:16).

Thukam 10 hi Pathian duhdawtnak tarlangnak a si timi ruahnak hi ziangtin saw na theihthiam? Cumi sullam cu ziangsaw a si? Ziangtin saw cumi ah Pathian duhdawtnak a lang?

NITHUM NI (Tuesday)

August 19

Thukam 10 laksawng

Siar ding: Suahlannak 20:1-17. **Thukam 10 ih thu bulhram pawl cu ziangsaw an si, ziangtin saw tuah a si?**

Thukam pahra hi thupek ihsin hram thokmi a si lo ih, Pathian in a minung pawl hrangih a thil tuahmi ropi zet ihsin hram thok mi a si:

“ ‘Keimah hi Bawipa na Pathian, saltannak ram Izipt ihsin a lo hruai suaktu ka si.’ “ (Suah. 20:2, NIV). Pathian cun Israel pawl hnenah zalennak le rundamnak pe tahrat in a zangfahnak a langter hmaisa ih, cule a duhmi a tarlang a si. Himi thupek pawl hi Pathian in an hrang ih thil a tuahsak ruangah duhdawtnak le lungawinak ruangih thlun ding mi an si.

Pathian ih thukam 10 hi a tawizawng in rel sehla, “duhdawtnak” ti hi a si (Rom 13:10). Thupek ropi bik cu duhdawtnak thupek hi a si, cumi cun thil pahnih a rel lang: Pathian duhdawt (Daan 6:5) le venghnen duhdawtnak(Pui. 19:18) hi a si.

Thukam pahra ih thupek hmaisa 4 cun Pathian duhdawt ding thu a simfiang; a dang thupek 6 cun na

venghnen na duhdawtnak ding daan a simfiang ve thung. Thukam pahra cu Pathian tihzahnak in hram a thok (tungso duhdawtnak), cule midang tihzahnak cun a run peh a si (pheizawng duhdawtnak):

1. Pathian cu pakhatnak ah ret in, kan nunnak ih ziangkim ah hmun sang bik ih retnak hmangin tihzah le upat ding a si (Thukam pakhatnak)
2. Pathian dinhmun danglam hleice cu tihzah le upat ding a si ih, ziangvek milem hmuihmel keng, taksa, hmuhsaknak, lole thlarau biaknak tivek lam pawl khal hi A dinhmun ah kan ret ding a si lo. Kan thinlung thianghlim bik cu Pathian ih ta a si (Thukam pahnihnak)
3. Pathian hmin thangthat – A hminthatnak le a sinak thangthat (Thukam pathumnak)
4. A cawlhnak tihzah le cibai buk – Sabbath ni (Thukam palinak)
5. Nu le pa tihzah (Thukam panganak)
6. Nunnak zahsak (Thukam paruknak)
7. Thitumnak tihzahnak (Thukam pasarihnak)
8. Midang neihthil zahsaknak (Thukam pariatnak)
9. Midang ih hminthatnak zahsak (Thukam pakuanak)
10. Mah le mah tihzah awk tonnak, cuticun kan sinak hi duhamnak in a neh thei lo ding a si (Thukam pahranak)

Jesuh cun hitin a ti: “In duhdawt a si ahcun, Ka thupek pawl nan thlun ding’ “(Johan 14:15, ESV; himi khalah zoh aw, 1 Johan 4:20, 21). Cutin cun thuawihnak diktak cu duhawtnak le Jesuh ih lungawinak tarlangnak men hi a si. Duhdawtnak cun kan venghnen kan zoh (kilkhawi)dan ahhin huham nasa zet a tarlang a si.

NILI NI (Wednesday)

August 20

Pathian daan ih hnaturan dangdang

Pathian daan cun Pathian cu zo a si timi a sinak a tarlang. Pathian cu a thianghlim, a dingfel ih, a that vek ciah in a daan khal hi a si ve. Paul cun a run nemhngat

ih, “Curuanghai daan cu a thianghlim, cule thupek khal a thianghlim ih, a dingfel ih, a that a si” tiah a ti (Rom. 7:12, ESV).

Bible sungah Pathian daan cu a tha lam zawng hlir in kan hmu (Matt. 5:17, 18; Johan 14:15; 1 Kor. 7:19). Daan cu biazai in an tuah (Saam 119), Daan thuhla hla in an sak (Saam 19), cule sun zan in an ruat (Saam. 1:2, Josh. 1:8). Daan cun mi pakhat cu sualnak ihsin a kilhim ih, fimnak, theihthiamnak, hriselnak, neihnunnak, le daihnak khal a pe (Daan. 4:1–6, Thufim 2–3).

1. Pathian daan cu hruang kulhnak an tuahmi vek ciah a si, cumi cun nunnak hrang hmun kauzet a tuah ih, hmun dang ahcun – tihphannak, buainak, harsatnak le thihnak tiangin a hngak a si timi ralrinpeknak khal a si (Sem. 2:16, 17; James 2:12).

2. Daan hi kan sual in ngaidamtu le kan nun in danglam tertu Jesuh rak khihmuhtu lamzin hmuhtu khal a si (2 Kor. 5:17, 1 Johan 1:7–9). Cule cui daan cun kilkhawitu/kilhimtu vek ciah in Khrih ah in hruai a si (Gal. 3:24).

Siar ding: James 1:23–25. **Ziangsaw a rel, cumi cun in rundam thei lo hman sehla, daan ih hnaturan le thupitnak cu ziang a si timi kan theihthiam theinak dingah ziangtin saw in bom?**

Thlalang cun na tlin lonak a lo langter ding. Asinan thlalang ahcun cui tlinlonak pawl damter theinak zianghman a um lo. Thlalang cun buainak a khihmuhtu asinan buainak cu a relfel thei lo. Pathian daan thawng an bangaw ciah. Daan thlunnak ruangih Pathian hmaihi thiamco tum cu thlalang in kan tlinlonak a la hlo ko ding timi ruahsannak thawng thlalang zoh ringring vek ciah khi a si.

Rundamnak cu zumnak thawngin a ra um mi a si ruanghai, tuahnak thawng in a si lo – daan ih hnaturan khal a tel – Khristian hrekhat pawl cun daan cu hlonhlo

in a um zo, daan thlun a tul nawn lo tiah an ti. Ngaingai te cun daan hi sualnak langtertu a si, “daan ruanghai silo sehla sual hi ka rak thei lo ding” (Rom. 7:7 NKJV)—himi thu hi daan le thuthangtha an pehzom awknak dik lo zetih an simfiang theumi cu a si. A ngaingai cun Daan a umnak cu thuthangtha ka tulnak san bik cu a si.

Pathian daan thlun na tumnak ahhin ziangmi tluk saw na rak hlawhtlin zo? Cumi ahcun rundamnak na ngah theinak ding hrang a taw ko maw? Asilo ahcun ziang ruanghai thuthangtha na tul?

NINGA NI (Thursday)

August 21

Daan cu kan hrang Pathian thutiam a si

Siair ding: Rom 3:20–24. **Paul in thukam 10 thlunnak hmangin rundam kan si lo thu fiang zet in rel khal sehla, ziangtin saw thukam cun kan nun ah hna a tuan?**

Thukam (thupek)10 relnak ih hman mi, (Suah. 34:28, Daan. 4:13, Daan. 10:4) Moses cangan mi sung ih **dabarim** timi tongkam hi Hebru tong ih a sullam diktak cu “thupek” tinak lam a si loih, “thu” tinak men a si. Himi “thu” **dabar** timi cun “thutiam” timi sullam a nei a si. Curuanghai **dabar** timi hi hmun tam zet ahcun thutiam timi rellangnak ih hman a si theu (1 Siang 8:56; 2 San. 1:9; Neh. 5:12, 13; Daan. 1:11; Daan. 6:3; Daan. 9:28; Josh. 9:21; Josh. 22:4; Josh. 23:5).

Ellen G White cun thukam pahran ih sung muril hnaturan a rel fiang: “Thukam pahra pawl cu...thutiam pahra an si” tiah a ti—*Ellen G. White Comments, The SDA Bible Commentary, vol. 1, p. 1105*. Thukam 10 cu lamzin dik ih in kaihruai tu ding Pathian hnen ihsin a suak mi thutiam vekin theihthiam ding kan si. Cuticun kan hrangah mangbangza A tuah thei ding a si. Asinan A thu kan thlun ding a si.

Siar ding: Rom 10:4. **Khrih cu daan “cemnetnak” a si timi Paul ih a ngan mi hi ziangtin saw kna theihthiam thei ding?**

Paul cun Jesuh Khrih cu daan ih **telos** a si tiah a ti. Asinan cumi cu Khrih in daan a siatbal asilole a hloral ter a tinak lam a si lo. Himi sullam cu Khrih cu daan ih hmuitin mi a si tinak sawn a si; cumi cun sual thenfai raithawinak a neihmi hin a siatbal thluh ih kumkhua a um ter tinak lam a si lo.

Khatlam ahcun Paul cun daan ih thupit zia, a dikzia le a thuneihnak hnget zet thuhla a rel (Rom. 3:31, 1 Kor. 7:19, Gal. 5:6). **Telos** timi sullam cu *tumtah mi* nei le *hmuitin mi* tinak nei lampang hi a si ih, tikcu caan thawm an pehtlaih aw lo. Khrih cu Pathian daan ih tumtahnak le a sullam diktak ongtu tawhfung a si. Curuangah Khrih cun daan a siatsuah, a thleng, a hloral ter tivek ih rel cu thildik a si zik lo. Khrih cu daan ih hmuitin (*tumtah*) mi a si ih, a khihbmuh mi khal a si.

Ziangtin saw daan in Jesuh a khihbmuh? Cumi cun Jesuh khihbmuh theitu dingah daan in kan thuhla ziangsaw in hmuh?

NIRUK NI (Friday)

August 22

Ruahbet ding: **Siar ding** Ellen G. White, “The Law Given to Israel,” pp. 303–310, and “Satan’s Enmity Against the Law,” pp. 331–342, in *Patriarchs and Prophets*.

“Pathian cun a daan phuansuahnak tikcu caan cu a tikcu caan ropi zet le tihzah um zet, a nuncan ropit zia cu mi hmai ah cawisan ih a um ding a duh. Mipi pawl cun Pathian hnatuannak thawm a pehzom aw mi ziangvek thil khal hi tihzah zetih tuah ding a si timi hi an thei ding a si”—*Ellen G. White, Patriarchs and Prophets, p. 303.*

Himi kaihruiawknak hi tuini tiangah a thupi tuk lai. Pathian ropitnak, cungnungnak le sunlawinak

theihthiamnak ihsin a ra luangsuak mi a si. Pathian sunlawinak cun kan thinlung ah lungawinak a sersiam ih, kan puarthaunak khal tangdornak ah a tuah. Pathian ih thianghlimnak kan hmuh fiang cun kan nun ih kan thianghlim lo zia kan thei aw deuhdeuh ih, a umnak hmun ih um duhnak le amah vek si duhnak ih tihlnak lamah in hruai.

Cule Amah le Amai daan thianghlim thawm thlau aw zet ih kan theihawknak cun kan ai-awh in kan hrangih thi Khirh parah kan thum aw thluh a si.

Cumi lai ah Jesuh cun fiangzetin a rel, Pathian cu kan Bawipa le Siangpahrang ih kan pawm ahcun A thupek thlun ding cu zianghman a har lo (Matt:28-30). Khrih cun Pathian daan cu kumkhua a dik zetmi a si tiah a sim (Matt 5:17-20). Pathian in kan parih runsuahnak a lakih a thlenter ruangih A hnenih lungawinak le duhdawtnak nei in Pathian Daan kan thlun tikah Amah thawm rundamnak ih laicinawknak pumhlum cu kan tong ve thei a si. Daan thlunnak ah hlawnak ropi zet lungawinak a um lai ah (Ngaingai te cun daan buarnak ih a thlen mi harsatnak le natnak pawl hi vun zoh aw), Kan rundamnak cu daanthlunnak ruangah siloin Jesuh ruangah a si timi theih phah in lungawi aipuang ding kan si.

RELKAWM DING THUSUHNNAK PAWL:

1. Daan dong ngah dingih timlamnak cun an tulzet mi tihzahnak thinlung theithiam dingin a bawm a si. Tuini ah kawhhran le kawhhran nun ahhin Pathian hmaihi tihzahnak tivek pawl hi khuitawh ahsaw a um? Asilole nuamnai teten, ziangtin simaw kan hloh maw si?

2. Thukamnak ih hmanmi tongkam: “An Pathian ka si ding, cule annih pawl cu ka mi pawl an si ding” timi ahhin

na thinlung ret deuh aw. Cumi cun tuisan kan hrangah ziangmi sullam a nei? Ziangtin saw bulpak in le mipi pawlkom tivek ahhin a lang thei ding?

3. Pathian in tuah dingih in pek mi cu in tuah ter thei mi a si. Ellen G White cun, “A thupek pawl hmuahhmuah cu thilti theinak a si” tiah ti—Christ’s Object Lessons, p. 333. Ziangtin saw himi thutiam *dabar* hi a takram ih hman a si thei ding?

4. Thinglamtah a um hnuah daan cu cemter a si thluh zo tihi kan theihmi kha ziangtin kan let ding? Thuhla tamzet ahcun cemter timi kha ziangmi ciah relnak ahsaw an hman?

ZIRLAI 9

August 23–29

A NUNGMI PATIAN DAAN

SABBATH SIIMLAM

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 21:1–32, Suah. 22:16–23:33, 2 Siangpahrang 19:35, Matt. 5:38–48, Rom. 12:19, Matt. 16:27.

Bible cangkan: “Cun Bawipa in Moses hnenah, Hitiin Israel faate pawl hnenah na sim ding, Van ihsin ka run lo bia ti cu nan hmu zo. Ka kiangah ngun pathian siseh, sui pathian siseh, nan hrangah nan tuah lo ding” (Suahlannak 20:22, 23).

Pathian cun a mi pawl cu an kiangkap ih um hnamdang pawl lak ihsin danglam cuang dingin a duh. A kaihhruainak le Thuneihnak hnuaiah ih um ding, zumnak nei zettu pawl vekin phunham din a duh. Mi hmuahhmuah cu a daan hnuaiah an um thluh ding a si. Thuthentu pawl cu daan kilkhawi tu ding ih ruat an si ding ih, puithiam pawl cu a zirhtu pawl an si ding. Nu le pa pawl khal in thil thupi zet tuah ding an rak nei ve.

Ziangvek nunphung khalah daan cun a tumtah mi, a hmuitin mi le daan tuahtu ih sinak a langter thluh. Tahthimnak ah Faro in Hebru naute pawl hmuahhmuah that thluh dingih thupek a suah ahkhan, himi daan cun Faro cu misualral a si timi a langter. Cumi thawn kalh aw zet in siangpahrang pakhat cun a ram sung ih kum 18 kim pawl hmuahhmuah cu a lakin fimzirnak sang zet pe dingin daan a tuah ahcun, mi tam zet cun himi thil hi siangpahrangih tirhsian zia le a ram thangso a duhzia langtertu ah an ruat ding a si.

Pathian daan cun Amah cu a tarlang, a thatnak, duhdatwnak, man a neih zia, a dingfelnak le sualnak a huatnak pawl a tarlang thluh a si. Daan cu a thianghlim ih, a dik vek ciah in Pathian khal a thianghlim ih a dik a si. Nunnak famkim umnak ding hmunram a tuah lai ah, daan khal in tihunnak le siatralnak ihsin in kilhim dingin a rak bawm ve a si. Pathian tihzah, pakhat le pakhat tihzah tonawknak, nun manneih zia zahthiamnak hi daan tuahnak ih bulhram bik cu a si.

NIKHAT NI (Sunday)
Thukam ih daan

August 24

Sinai tlang ih daan pek mi ahkhan Pathian cun a minung pawl daan a zirhdan ding a tuah ih, amah an pehtlaihna thawnin nun thianghlim in an nung thei ding a si. Asinan daan ih thu bulhram pawl cu an nun ah hman ringring ding a si. Curuangah Pathian cun daan tuahmi a bet ih, “Thukam ih daan” tiah kawh a si. Himi daan pawl zohdik ih, dikzet ih hman ding hi thuthentu pawl ih tuanvo cu a si.

“Mipi pawl ih thinlung cu saltannak le zumlotu pawl hnenih an um tamnak ruangah an mitcaw thluh ih, Pathian thupek 10 ih thu bulhram pawl khal ngai thupinak cang khal zianghman an theithiam ngaingai lo. Thukam 10 ih tuanvo pawl famkim zetih an theihfiang theinak dingah le Thukam 10 ih bulhram pawl an hman thei ih, an theihfiang theinak dingah daan bet cop mi cu pek in an um. Himi daan pawl cu Thuthennak daan tiah kawh a si. Cumi cu fimnak famkim le diknak in a khat thluh, ziangah tile himi daan hi thuthentu pawl cun an hmang a si. Thukam 10 vek siloin, himi daan cu Moses kut ah a um ih, anih cun mipi pawl hnenah a simsal a si.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 310.

Siar ding: Suahlannak 21:1-32. **Hebru sal, thahawknak, le taksa hliamawknak tivek thawn pehpar aw in ziangvek daan saw pek a si?**

Thukam daan cu Bibe cang tamzet ah hmuh a si (Suah. 21:1–23:19). Himi kaihhruai awknak le daan pawl hmuahhmuah hi sualnak a cem theinak dingah le khawtlang nun tuahthatnak ding hrangih peksuak mi a si.

Saltannak daan pawl cu a danglam hleice ih, tuisan asilole hlansan deuh ih sal parih an sualnak le fihnungza ih an cangvaihna thawn cun theihrawi ding rual a si lo. A ngaingai te cun Hebru sal pawl cu kilhim le humhim an si. Tuisan le hlansan deuh ahcun sal le siahhlawh pawl cu a neitu ih ta an si ih, an duh mi poh an tuah ter thei. Cumi thawn kalh aw zetin Bible ih daan ummi danglam zet cu dikte in fehpi a si. Sal pawl cu kum ruk sung lawng tang ih bikhiah a si (Suah. 21:1, 2; Jer. 34:8–22), a kum sarihnak ahcun sal pawl hmuahhmuah cu an pu le hnen ih um ringring an duh tilo ahcun zalen zetin an suak thei thluh. An pu pawl khal in Sabbath cawlh an pe ding ih (Suah. 20:9, 10) an tulsam mi te pawl khal an cawm ding a si.

Leitlun hmun tamsawn ahhin sal parih sualralnak pawl um nawn lo khal sehla, hrekhat a um lai ringring ih, cumi ih bulhram cu ziangsaw a si? Himi thu bulhram dik lo pawl do dingin kanmah lawngin ziangsaw kan ti thei ding?

NIHNIH NI (Monday)
Daan dam sinsin

August 25

Pathian zangfahnak in thuthentu pawl cu mipi pawl ih neihsiaha thil thawn pehpar in buainak dinhmun dangdang an neih tiki an relfeldan ding pawl a zirh hai. Thubu ai tamzet zir ding a um, Cawcang in venghnen

cawcang khít bangta sehla, mi in ransa an ru ih an zuar asile, ransa cu midang ih lo, asilole midang neihmi sabit hmuah ah tlan bangta sehla, mi pakhat in thil a san mi cu a hnen ihsin ruksak in um bangta sehla, asilole ransa sanmi cu hriamhma ngah in asilole thi bangta sehla tivek pawl relfel dan ding pawl a zirh hai (Suah. 21:33–22:15).

Siar ding: Suahlannak 22:16–23:9. **Himi buainak ahhin ziangmi daan saw an buai pi ih ziangtin saw an ti?**

Pathian daan cun thubuai tamzet a huamtel thluh. Midang zohniam le mi hmuhsuam tivek khal khap thluh a si. Hremawknak ziangvek khal a duh lo. A zangfahnak in Pathian cun minung thinlung ih soal a rem tha ih, mai duhdan vekih nunnak pawl khal a khap thluh. Khawtlang nun cu himten a um ding ih, sualnak cu nuai hloh thluh ding a si, midang pawl thawn laicinawknak tha zet tuah ding a si. Diknak le duhawtnak cu ziangkim ih thunun tu ding a si.

Siar ding: Suahlannak 23:10–19. **Ziangmi thubuai thupi zet saw hitawh ih relfel a si?**

Sabbath le puai tivek pawl cu Pathian cibai buknak le rundamnak thuanthu ih thil thupi zet theihternak an si. Pathian biaknak cu ralring zetih fehpi ding a si, ziangah tile cangvaihnak hmuahhmuah hi Pathian thu ih thumawknak bik a si ruangah a si. Sabbath cu Sersiamnak ahkhan din a si (Sem. 2:2, 3; Suah. 20:8–11), cumi cu Israel pawl ih suah zalennak le tlennak thawn pehawknak an nei (Daan. 5:12–15), cule mangbangza in Pathian cu in sersiamtu, in tlentu le Bawipa a si vekin cibai buk dingin a khihhmuah a si (Mark 2:27, 28).

Cule kumtin ten Israel pawl ih an hman tengteng dingmi puai thupi zet pathum a um: (1) Lantak puai asilole thilnu tello sang puai timi cu thal caan ah an tuah theu (March thla hrek ihsin April thlahrek hrawng tiang); (2) Penticost asilole rawlkhawm puai (asilole Zarh tin puai), a hlan ih puai an hman mi ihsin zarh 7nak ih hman mi

puai a si, ni 50 a thoknak ding ciah ah a si; (3) Biakbuk puai (asilole deu thlam puai) asilole umkhawmsalnak puai pawl tla an si (September thlahrek ihsin October thlahrek hrawng tiang; zoh awla, Suah. 34:18–26, Pui. 23:4–44, Mipum. 28:16–29:40, Daan. 16:1–16).

NITHUM NI (Tuesday)

August 26

Pathian tumtahnak

Siar ding: Suahlannak 23:20–33. **Tiamcia ram an neihtheinak dingah Pathian in ziangsaw hman a duh mi?**

Israel pawl in an umnak ding ram thar hrangih ral do ding cu Pathian ih tumtah mi a si lo. An hnenih pek ding lawng hi a tumtah mi a si. Cumi cu Abraham, Isaak, le Jakob hnen ih thutiam kha a si ih, Israel in Pathian laksawng vekin an dong ding a si.

Tiamcia ram lakdan ding khawkhannak pawl cu Tipi Sen an kan lai ahkhan tarlang a rak si zo. Pathian cun a mi pawl hrangah ral a dosak ih, anmah that tumtu pawl tlun ah nehnak a pek (Suah. 14:13, 14). Pathian a tel ruangah Izipt mi pawl cu ral an sung ta rihi. Cuvek ciah in Assiria siangpahrang Senacherib ih san lai khalah Pathian cun Assiria ralkap tum zetzet, ralthuam thazet le thazet ih raldo zirhmi pawl cu a nehsak thluh, Israel pawl khan an rak do ve a tul lo. Siangpahrang Hezekiah in Profet Isaia hman a hnen ih pek mi Pathian tongkam a zum hnget zet ruangah Pathian in nehnak a coter a si (2 Siang 19:35, Isa. 37:36).

Pathian cun Abraham hnenah tiamcia ram cu a tesinfa pawl hnenah pek hngal a si lo ding thu a rak sim, asinan kum 400 hnu ah pek a si (Sem 15:13–16). Ziangruangah saw? Ziangah tile Kanaan ram luahtu pawl ih soalral tuknak thawn pehtlaihawknak an neih ruangah a si. Pathian zangfahnak mangbangza cu an hnenah a um, sualsirnak nei dingin zangfahnak tikcu caan dang a pe

leh sal. Asinan Pathian le A thatnak cu an dokalh vivo thotho, cutin an miphun pawl ih sualnak cun a net a thlen thlang ruangah Pathian cun an umnak ram cu Hebru pawl ih ramthar luah dingah pe dingin a man zo.

Cui hlei ah Pathian cun Israel pawl hmaiah hnamdang miphun pawl cu thil danglam zet, asinan thlawhtling pi zetmi thil pahnih hmangin dawisuak dingin thu a tiam: (1)Tihphannak kuat in, mi sualral miphun pawl parah tihnak thlengnak thawn in ;(2) Mipi pawl dawisuak thluh dingin khuaihngal thlah ding hi a si. Israel pawl cu an luah ding ramthar an thlen hlan ah an ral pawl cun hmunram an rak suahtan thluh ding, “ dungah an kir dingih an tlan ding” (Suah. 23:27, 28, NIV).

Tiamcia ram nehnak ih cangvai tu mi thupi zet cu Pathian ih Vancungmi a si. Himi Palai hi Israel pawl kaihruaitu, luah dingmi ram nehsak tu, le anmah pawl kilhim tu Khrih a si. Anih cu anmah pawl a kilkhawitu sun ih mero zual le zan ih meisa zual kha a si. Isreal pawl cun fimkhur zet in a thu an ngai ih, an thlun a tul, ziangah tile anih cun Pathian thuneihnak a nei a si (Suah. 23:21). Pathian duhdan le a kaihruainak thlunduh lonak cun thansohnak ding a rak tibuai thluh a si.

Pathian in amah zumlotu pawl cu an lamzin ihsin an kir theinak dingah kum tamzet a pe, asinan rak pom duhlotu pawl hrangah a zangfahnak cun bikhiah a nei timi ruahnak cun Pathian zangfahnak thuhla ziangsaw in zirh?

**NILI NI (Wednesday)
Mit ai-ah Mit**

August 27

Siar ding: Matthai 5:38-48. Ziangtin saw Jesuh in phulei samnak daan ih sullam a simfiang? Ziangtin saw tuini ah kan hman ve thei ding?

Tlangpar thuthangtha simnak ahkhan Jesuh cun mipi ih theih lar zetmi Thukam hlun ih thuhla ummi a la

ih a sim. Asinan Anih cun himi daan ih a tumtah mi ngaingai thawn pialaw verver in kum thawng tampi an rak simfiangnak dokalh in thu a zirh. Minung thurosiah mi cun Pathian tongkam ih tumtah mi a thup hlo men lo ih, a hrekkhat tla cun(Sabbath daan tuah mi le Sabbath thukam an danglamter mi pawl kha vun ruat aw) a tumtah mi le a sullam a danglam ter thluh. A tongkam hmangin Jesuh cun himi daan pawl cu a tirlam ih a sullam ngaingai a tuahthar sal a si.

Lungawinak Tlang ahkhan Jesuh cun A thu ngaitu pawl cu thungan mi (daan) ih hmuitin mi le tumtah mi ngaingai a theihter ih, Jesuh cun hivek ih simfiangnak diklo hrekkhat pawl cu remthat a tum a si.

Suahlannak 21:24 ih, “Mit ai-ah Mit, ha ai-ah ha” tiih thuhla ngan mi cu Matthai 5:38 (“Nan rak thei... asinan kei cun”) ah a run rel. Himi daan cu phuleisamnak daan tiih kawh mi a si. Himi cang cu Bible hmundang khalah hman a si (Suah. 24:20, Daan. 19:21).

Himi daan hi a tirlam ih a tumtah mi cu bulpak phuleisamnak ziangvek khal dokalh hi a si. Thisen suak mi cawlhternak, asilole zianghman hlaikhlai hmaisa lo ih phuleisamnak tivek pawl cemter thluhnak a si. Hliakhlainak cu thuthentu pawl in an fehpi ding ih, rulh kirsalnak thaten an tuah dingih, a rul kirsal ding a si. Himi cu “anmai kut rori ah an duhduh ih daan an tuah” theumi pawl a cem thluh theinak ding ih tuahmi daan a si. Diknak cu Pathian daan thawn milaw zet in tuah theh a si ding a si.

Moses hnenih himi daan petu Jesuh Khrih cun Daan ih a tumtah mi a theifiang zet; curuangah a thalam zawngin a hman, a tirlam ih daan ih a tumtah mi vek ciah khan a hman a si. Himi cu diknak le remnak a um ih, daihnak remthat theinak dingih tuah mi a si.

Mi pakhat in diknak cun phuleisamnak phunkhat a langter a si tin a ti ko ding. Ngaingai te cun himi daan cu

diknak le phuleisamnak karlak ih remawk theinak dingah a dikmi hawlhmuh khi a bang zet.

A tu leitlun ih kan hmuh mi diklonak pawl hmuahhmuah relfel dingih in bawm dingin ziangtik ni ahsimaw diknak a rak ding timi hi ziangtin saw kan theihthiam thei ding?

**NINGA NI (Thursday)
Phuleisamnak**

August 28

“Duhdawt zet mi tla, nanmahte phulei sam hlah uh, cu hnakin Pathian thinhengnak ah tan sawn uh: zianghtile hitiin ngan a si, Phulei samnak cu keimai’ ta a si; Keimah in ka thungrul ding, Bawipa in a ti’ “ (Rom. 12:19, ESV; himi khalah zoh aw, Daan. 32:35). Himi bungcang ahhin ziangmi thupek le thutiam saw hmuh a si, cule ziangtin saw nai awte mi an si thiam?

A tui ih a tulzet mi diknak hi Bawipa in a run ken hlan sung cu hlansan Israel thuthenthupawl ih tuanvo a si, tuarnak le natnak tivek a um tiki hremnak dik le daan vekih tuahsuak theh ding cu anmai tuanvo a si. Khrih san ih daan zirhtu pawl cun himi daan cu bulpak phuleisamnak sangka onnak ahhin an rak hmang ih a buaithlak zet. Cuvek ih an tuah tikah himi thungan mi (daan) ih bulhram le a tumtahmi cu an thelh riai a si.

Siar ding: Matt 6:4, 6; Matt 16:27; Luka 6:23; le 2 Timote 4:8. **Himi bungcang pawl cun ziangtin saw Jesuh in lawmman le hremnak thu bulhram a hmuhdan in sim?**

Jesuh cun lawmman le hremnak ih thu bulhram pawl hi a dokalh lem lo. Diknak cu kaihhruai awknak ih thil ummi a si; Cumi cu hringnun ih a thupi zetmi peng pakhat a si. Asinan zokhal bulpak in thuthentu, thurel cattu, le “mi hremtu” sinak hnaturan cu anmai parah an thum ding a si lo. Diknak hruiapeng hi kan hrangah ziangtluk in a olsam ding! Tuarnak thungrulh hi kanmai

thu a si lo. Thiltha lo hrekkhat a um ahcun thuthennak hmun ih um ding mi a si, himi hnaturan cu thuthentu ih hnaturan dingmi a si.

Himi thuhla ahhin Jesuh cun kan “Pa van ih um a famkim vekin famkim” dingah in sim. Ziangtin saw Pathian vekih kan famkim thei ding? Hamtam lo (mai hma sial lo) duhdawtnak hi Pathian ziaza hmuahhmuah cu a si. A dungthluntu pawl hnenah an doral duhdawt dingin le anmah hremtu pawl thlacamsaknak nei dingin a zirh. Famkimnak diktak cu duhdawtnak, sualngaidamnak le a phulotu pawl hnen khal ih zangfahnak neih hi a si (Luka 6:36). Himi thu bulhram le cangvaihnak cu Pathian ziaza langternak cu a si.

Nitin ten thupek kan si vekin duhdawtnak kan zir theidan ding lamzin cu ziang pawl saw an si? Ziangruangah saw himi cun nun hlun thihnak a telh ringring?

NIRUK NI (Friday)

August 29

Ruahbet ding: siar ding: Ellen G. White, “The Law Given to Israel,” pp. 310–314, in *Patriarchs and Prophets*.

Kan doral ih ram uknak sungih nungmi kan si ruangah a mi bumnak le a thiamnak sungih kan nat khal hi mangbang ding thil a si lem lo. Sual le sualnak ih tlusia leitlun ih um kan si ruangah zosaw natnak le tuarnak nei dah lo kan lak ih um? Vansiat thlak zetin, A tu ahcun hringnun ih peng pakhat a si zo. Asinan Pathian cun tuar suak thei dingin thilti theinak in pe a si.

“Rundamtu duhum zet cun kan tul caan te ah bomnak a run thlen ding. Vanram fehnak lamzin cu Ama kenek thlun hi a si. Kan ke hriamhma tuahtu hling pawl cun A ke hriamhma an tuah a si. Thinglamtah Phur dingih kawh kan sinak cu kan hmaiah a rak phur thluh zo. Thlarau daihnak hrang timlamnak a um theinak dingah

Bawipa cun doawknak a um hi rem a ti. Buainak tikcu caan cu Pathian minung hrang ih tihnung za a si; asinan zumtu diktak pawl hmuahhmuah ih tlun lam an vun zohnak ding tikcu caan a si. Zumnak thawngin thutiam kulhpi cun a kulh thluh ti an hmu ding”—Ellen G. White, *The Great Controversy*, p. 633.

RELKHAWM DING THUSUHNNAK PAWL:

1. Kumthawng tampi ah mipi pawl cun Bawipa in zumlotu hnam cu an ram ihsin a dawisuak ih, khuimaw caan ahcun a nuai hlo thluh timi thudik hi an mangbang zet theu. A ngaingai te cun mangbang thlak zet thil a si. Asinan Pathian duhdawtnak cun diknak a langter tengteng ding a si ih, himi khalah a duhdawtnak lawng siloin a diknak khal a lang a si timi rinsan dingin ziangtin saw in bawm?

2. Jesuh in duhdawtnak thuhla a rel ih, pakhat le pakhat duhdawt ding, kan doral pawl khal duhdawt ding a si ih, a lo huatu pawl khal duhdawt ding a si tivek a rel hnuah, kan hnen ah, “Curuangah nan famkim ding a si, van ih um nan pa a famkim vekin” (Matt 5:48 NKJV) timi hi vun ruat lawk aw. Ziangahsaw Jesuh cun himi thupek hi a dang thupek a pek theh veten a pek hngal? Hitawh ih “famkim” ti men siloin, “nan pa van ih um” vekih famkim timi cun ziangsaw in zirh?

3. Paul cun Pathian daan le a hnatuan thuhla ah lungawinak nasa zet a nei ih, asinan daan hman diklonak cu a hua zet. Himi a thungan mi ih a sullam ziang saw a si: “Nangnih cu daan huai ah siloin zangfahnak hnuai ih um nan si” (Rom 6:14 NIV) a ti. Daan kan hman dik lo dan lamzin hi ziangsaw a si?

4. Diknak le phulemsamnak ih karlak bangawk lonak hi ziangsaw a si? Thupom dan dangdang an si maw, asilole thuhla bangaw phuangawknak dangdang men saw a si? Diknak kan duh mi hi phuleisamnak kan duh ruang men ah a si lo timi hi ziangtin saw kan theih thiam thei ding?

ZIRLAI 10**August 30–September 5****THUKAM LE BIAKBUK HMULHMEI****SABBATH SIIMLAM**

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 24:1–18; 1 Kor. 11:23–29; Pui. 10:1, 2; Ezek. 36:26–28; Suah. 25:1–9; Suah. 31:1–18.

Bible cangkan: “Cule Moses cu a ra ih, Bawipa ih tongkam, le thuthennak zatein mipi pawl a sim hai: cule mipi hmuahhmuah cun lungual zetin an let ih, Bawipai’ a simmi thu zatein kan tuah ding, an ti’ “ (Suahlannak 24:3).

An Pathian, sersiamtu le Tlentu a si vek in Bawipa cun a minung pawl hnen ih um le an lakih tlanlen a duh. Amah thawn pawlkom awknak nei thei ding ah in sersiam. Asinan midang pawl thawn sullam nei zet laicinawknak cu tikcu caan pek le hnatuannak thawn lawng ih din hnget theih mi a si ahcun Pathian thawn kan laicinawknak khal cuvek ciah a si. Cumi cu a caktertu le thansohnak lam khal a si thei, asinan amah thawn tikcu caan kan hman lawng ih thil um thei mi a si. Himi sullam cu a A kamsuak thu zir (Pathian in in bia rero), thlacamnak (Kan thinlung Pathian hnen ih onnak), le Khrih ih thihnak, thawhsalnak le rat kirsalnak (Pathian hnatuannak ih pumpekawk) thuhla midang hnen ih phuang suak ding tinak a si. Pathian in thlawsuahnak in pek bangtuk in midang thlawsuahnak ka va si thei a si.

Kanmai lam siloin Pathian lam kan ruatsawn ding a si (Heb 12:1,2). Amah thawn kan pehawknak thawngin Pathian cun A thuzirmi pawl thlun thei dingin caknak in

pe thei a si. Cumi sullam cu A thu thlun ding tinak a si. Khrih a thluntu, caan netalam ih um pawl cu, “Pathian thupek pawl le Jesuh ih rinnak a kilkhawitu pawl” tiih theih an si (Thup. 14:12).

Cumi cu thil lolam zet a si: Pathian kan duhdawt ih, Cui duhdawtnak ihsin a thu kan thlun a si.

NIKHAT NI (Sunday)**August 31****Cabu le Thisen**

Siar ding: Suahlannak 24:1-8. **Pathian thu siarnak le Pathian le a minung karlak ih thukam pawmnak ih thisen thehnak cun ziangmi tuanvo an nei?**

Bible ih a nung Pathian cu laicinawknak a duhzettu Pathian a si. Kan Bawipa hrang ih thil thupi zet cu thilri, ruahnak men a si loih, minung hi a si. Cuticun Pathian cun minung a ngaihsak zet ih, a cangvaihnak ih hmuitin bikmi cu minung pawl thawn bulpak zetih laicin awknak tuah hi a si. Cumi pawl hmuahhmuah ah “duhdawtnak” a si mi Pathian cu laicinawknak a ngaihsak zettu Pathian a si. Curuanga ziangtinsaw laicinawknak zianghman loin duhdawtnak a um thei ding?

Jesuh cun, “ ‘Leilung ihsin khaikan ka si ahcun, mi hmuahhmuah ka hnenah ka hiip ding” tiah a ti (Johan 12:32). Pathian cun kan ziaza, thurin, asilole cangvaihnak tivek pawl lawng hi a lunglut lo ih, cumi pawl hmuahhmuah tlun ah ka bulpak nun, laicinawknak hngetzet neih ding khal hi a duh mi a si. Sersiamnak ih (Semtirnak 1-2) thil pahnih ummi cu laicinawknak thuhla a si: A hmais a ahcun Pathian thawn laicinawknak (Sabbath) le milai thawn laicinawknak (neihawknak) hi a si.

Sinai ih thukam pawmhnet mi cu Pathian in a hleice in a minung pawl thawn laicinawknak neih a duhnak cakternak a si. Himi pumkhawmnak ahhin mipi pawl cun Pathian ih a fialmi ziangkim an thlun ding thu

vei hnih rori an au suak: “Bawipa ih a rel mi hmuahhmuah cu kan buah ding” tin an au. An reltum mi khal a si ko, asinan an kekkuainak, an tlaksiatnak le huham an neih lo zia an thei aw riai lo. Thisen cu thukam ih cabu parah theh a si, cumi cun Khrih ih thatnak thawnglawng in Israel pawl cun Pathian thupek an thlun thei timi a rak khihmuah a si.

Kan minung sinak hi kek-kuai ol zet, derdai zet le soal ih khat a si timi vun pawm ding hi kan duh lo. Thiltha lo lam ah kan hoi theu. Thiltha buah dingin kanmah siloin a lenglam ihsin bomnak kan tul a si. Himi bomnak cu tlunlam, Pathian zangfahnak ih huham, a kamsuak thu le Thlarau Thianghlim thawng lawngih a ra thei mi a si. Hi bangtuk thil tampi kan buah thei hmanah kan hrangah, sualnak cu kan hnenah olsam zetin a ra thei, a si ko lo sawm?

Curuangah Sinai ih a ummi pawl hrang khalah, a tu kan san ih umtu pawl hrang khalah Pathian thawng bulpak zetih laicinawknak neih hi a tul tuk.

“Bawipa ih a simmi hmuahhmuah cu kan buah thluh ding” (Suah. 24:3, NIV). Hivek ciah in vei ziangzat saw na rel ih na buah lo? Relfel theidan umsun cu ziangsaw a si?

**NIHNIH NI (Monday)
Pathian hmuhnak**

September 1

Siar ding: Suahlannak 24:9-18. **Hitawh ahhin ziangmi hmuhtonnak mangbangza saw Israel pawl hnenih pek ih a um?**

Pathian thawng thukam buah hnget a si hnuah Moses cu Sinai tlang ah a hungkai sal. Himi tlang par kai thok ahcun Moses cu amah lawng a si lo. Israel faate pawl hruaitu mi 73 cun an tel pi ve. Hruaitu pawl hrangah himi cu tlangzim kai tontehnak a si: Pathian (Hmuh theih

dingih Pathian langawknak) an hmu, himi mangbangza thuhla hi tum hnih rori ngan lang a si. Himi cu hruaitu pawl hrangah rawlei tlang in Pathain thawng thukam buahnak tikcu caan a si. Himi cu rawlei khawm puai a si, Israel pawl ih Pathian cu a kaihruai tu a si. Hruaitu pawl cu Pathian in nasa zetin a sunlawih hai.

Bible san ahcun (tulai khal ah a si thotho) rawlei khawm timi cu dinhmun sang zet, upatnak sangzet le tuanvo sang zet a si. Soal ngaidam tonawknak a si ih, rualpi thatawknak kaihnhnetnak khal a si. Pakhat le pakhat duhdawt ton awknak le harsat caan le buainak ton khal khal ih khur awmawh tlannak a si. Rawlei khawmnak hmang in pakhat le pakhat thu an tiam aw ih, pawlkom pakhat parah ziangmaw thil thleng bangta sehla, tongtam tul loin midang pawl cun an va bawm hngal ding. Rawlei sawm cu mi hmuahhmuah hnen ih buah dah vak lomi a hleice ih zohthat awknak a si.

Cumi rual in sawmnak rak hnnonnak cu hmuhsuam awknak lakih rapthlak bik pakhat a si. Himi cun Thukam thar ah Jesuh Khrih cu misual pawl hnenih rawl a ei ruangah buainak nasa zet a ummi kha theithiam dingin in bawm ding a si (Luka 5:30). Zumtu pawl in Bawipai' zanriah an lom tikah anmah vek thotho ih misual tamzet zumtu pawl thawng sihcih awknak hnget an buah tinak khal a si. Rawlei lai ah, Jesuh ih kan neih mi rundamnak le soal ngaidamnak cu kan lawm a si (zoh aw Matt. 26:26-30, Mark 14:22-25, 1 Kor. 11:23-29).

Riahsiat thlak zet in Moses thawng tlangpar ih a hungkaitu mi hrekkhat pawl cu soal ah an tlu ih, an nunnak tiang an hloh (Pui. 10:1, 2, 9). Cutawh hmun ahkhan Pathian thawng tonawknak thuk zet nei khal sehla, cui tonhmuh awknak ah piangtharnak an nei lo ih, an danglam cuang fawn lo. Thutak le tuanvo thianghlim neihnak men cun piantharnak a suahpi cuang lo timi

thuhla zirlai tha zet a si. An tuah mi tontehnak an nei zo a si ahcun hi minung hi neta lam ih an tuah dingmi riahsiatnak thil cu netabik ih tuahtu an si ding a si.

Tuanvo nasa zet neitu, Aaron ih fapa pawl ih thuanthu khal vun ruat aw. Adventist kan si vekin kan neihmi eng phuangsuah ding tuanvo nasa zetih neitu kanmai' hrangah himi cun ziangmi ralrinnak saw in pek?

NITHUM NI (Tuesday)

September 2

Thuawih theinak huham

Siar ding: Ezekhiel 36:26-28. **Ziangtin saw kan nun ahhin thuawihnak hi a um theu?**

Israel pawl cun veithum rori Pathian thu an thlun ding thu an sim (Suah. 19:8; Suah. 24:3, 7). Bible cun kannih minung pawl cu derdai, kek-kuai, a kekdarh olmi, le misual kan si thu in zirh khal sehla, thuawih nun neih hi a thupi tuk. Himi riahsiatza thudik cu hlansan Israel pawl thuanthu lawngah a lang lo ih, Pathian minung pawl thuanthu hmangin tarlang a si.

Asicun ziangtin saw rinum zet Pathian cu kan thlun thei ding?

Thu lungawi um zet cu Pathian thupek a um ih, Pathian cun Amah thlun thei ding in huham in pe a si. Cui bomnak cu kan sunglam ih um lo, lenglam ihsin a ra mi a si, Pathian ih ngen mi tuah thei dingah in tuah a si. Himi cu a hnaturan cu a si. Profet Ezekiel cun himi thu hi Ezekhiel 36:26,27 ah fiangzet in a rel. Pathian amah lawngin thinlung a thleng danglam thei, cule Kan thinlung lungto cu hlawnhlo in thinlung taksa a rung umter a si. Cuvek a si lo ahcun Joshua hman in a ca siartu pawl hnenah: "Bawipa na rian thei lo ding" tiah a rak sim (Josh. 24:19, NIV).

Pathian thlun dingin thutluknak kan tuah thei, cumi cu kan tuanvo a si. Thutluknak kan tuah a tul, a tui

caan rori ahcun Amah hnenih kan apaw a tul. Asinan Amah rian dingih duh hrilnak tha nei dingin huham caknak kan neih lo. Asinan kan thazang derdainak Pathian hnen ih kan hlan ahcun, Anih cun thazang in cak ter ding. Paul cun "Ka cah lo lai hi ka cah lai a si" tiah a ti (2 Kor. 12:10, NKJV).

Ezekhiel 36:24-30 sung ih um "Keimah" timi hi hmin sin aw. Pathian cun ralring zetin A daan na thlun theinak dingah a lo finkhawm, thiangafter, a lo thawn, a lo pe, a lo ret ih, a lo cangvaiter a si. A thil tuah mi cu na tuah ding. Nangmah thawn hmel theihawk ternak a nei, cule Amah na naih vivo ahcun a tuahmi pawl cu na tuahmi pawl an si ding. Nang le Pathian karlak ih pumkhat awknak cu mangbangza, thiltithei zet le a nung zetmi a si ding.

Hitaw a ih a rel uar zetmi cu Pathian thiltuah mi a si. *The New King James Version* ahcun: "Nan sungah ka thlarau ka ret ding ih, ka daan pawl ka lo zawhter ding, cule ka thuthennak nan thlun ding ih, nan tuah ding" (Ezek. 36:27, NKJV) tiah a ti. Pathian cun mipi pawl cu thu thlun dingin thu a pe ih, cule thuthlun thei dingin huham khal a pe. Pathian in a mi pawl tuah dingih a fial ahcun Amah sawn in a bawm ringring. Thuawihnak cu Pathian laksawng a si (kan hnaturan thatnak le hlawnhtlinnak men a si lo), Cuvek ciah in rundamnak le thiamcoternak khal hi a laksawng an si (Fil. 2:13).

Thuthlun theinak ding huham tiamkam ih kan um zo ahcun ziangruangah saw zianglam khal in soal ahhin olsam zetin kan tluk thei?

NILI NI (Wednesday)

September 3

A mipi pawl lakah

Pathian in a minung pawl cu thil phun dangdang in thu a zirh theu, cumi lak ih pakhat cu biakbuk hmangin

thuzirhnak hi a si. Cutawk ih hnatan ziangkim cun Jesuh an khihhmuh thluh; cumi pawl cu rundam khawkhannak ih zirlai thupi zet an si, cui thil cu kum thawng tamzet liam hnuah Jesuh hmangih tuahsuak dingmi a si.

Siar ding: Suahlannak 25:1-9. **Himi bungcang ahhin Pathian thudik thupi zet ziangmi saw hmuh a si?**

Pathian cun Israel pawl hruai tahrat in, an kiangnai te ah um zo khal sehla, Moses hnenah biakbuk sak dingin thu a sim: “An lakih ka um theinak dingah ka hrangah biakbuk tuah hai seh’ “ (Suah. 25:8, NIV) tiah ti.

Pathian cun an hnenah a um rori a si timi hmuhtheih ih langter a duh. Vei tamzet rak soal zo khal sehla, Anih cun a thlauthla dah lo, “vanlam duhsaknak an neih hnuah” (Ellen G. White, Patriarchs and Prophets, p. 343), Pathian thupek cu an hnenah pek a si, cule biakbuk sak an thok thlang.

Bible cun Pathian cu minung ih tuahmi biakinn le innpi sung ih a um lo thu in rak sim (Tirh 7:47-50), zianghahtile Anih cu van hnakin a tum sawn ih, van khal in a dawl thei lo. Athen khawpi Areopagus ah Paul cun, “Pathian, leitlun le a sungih thil hmuahhmuah tuahtu cu lei le van ih Bawipa a si ih, kut ih sakmi tempal sungah a um lo”(Tirh 17:24) tiah a ti. Cule Siangpahrang Solomon cun, “Sihmansehla Pathian cu leitlun ah a ceng ngaingai ding maw si? Ngaihnik, van le van pawl ih van hman in a lo dawl lo; hi ka inn sakmi men cun ziang tluk nasa sinsin in saw a lo dawl lo ding?” tiah a ti (1 Siang 8:27). Biakbuk cu Pathian an hnenah a um a si timi langternak dingah a si.

Israel pawl cu biakbuk saknak ding hrang thawhhlawm an run keng ding a si. An thil neih man khung zet pawl Sui, dar, darsen, acacia thing, thuamhnaw phungphun, Olive hriak le thil rimthaw zet tivek pawl khal pe thluh ding an si.

Suahlannak 25:10-27:21 ahkhan biakbuk le a hnatan thuhla famkim zetin tamzet pek in kan um. Pathian cun Moses hnenah biakbuk sakdan ding le bungrua tuahdan ding thuhla felfai zetin a sim ih, Thukam khuang, sang retnak cabuai, meifar Vannak, biaktheng, le puanzar, rong pawl, thil tahnak tivek tuahdan ding pawl khal a ruangam (a pungsan) in a sim thluh.

Pathian in a thlithlam a rak hmuh vekin Moses cun Biakbuk cu a sak ding a si (Suah. 25:9, 40; Suah. 26:30), Cumi cu van biakbuk langtertu a si (Heb. 8:1, 2; Heb. 9:11). Leitlun ih biakbuk cun Jesuh thih tiang le van hmun thianghlim ih hna a tuan tiang kha hna ropi zet a tuan zo. Cumi cun lei biakbuk cu zianghman lo men ah a tuah, cumi thudik hmuhsaknak cu Khirh a thih tiki Hmun Thianghlim bik ih puanzar a tlek kha si (Matt. 27:51, Marka 15:38).

NINGA NI (Thursday)

September 4

Pathian thlarau ih khatnak

Pathian cun Moses hnenah biakbuk ih hnatan timlam danding ziangkim felfai zetin a sim thluh. Puithiam pawl cun puithiam angki an nei ding, asinan Puithiam Sangbik cun a hleice in angki hruh ding a nei ih, cumi ahcun Israel fapa pawl ih hmin a cuang ding a si. Tangben (Tang khamtu phaw) a hruh ding, cumi ahcun Urim le Thummim a um ding, cumi cu a awm zawn ah a ret ding (Suahlannak 28). Puithiam pawl hmuahhmuah cu an thianghlim thluh ding a si (Suahlannak 29). Fimkhur zetih a dang pawl an tuah dingmi cu rimhmuai urnak biaktheng, kholhawknak ding khengkuum, hriak thih le rim thaw pawl tla an si (Suahlannak 30)

Siar ding: Suahlannak 31:1-18. **Biakbuk ih thil um pawl hmuahhmuah le cumi thaw n pehpar aw in timlamnak tha zet pawl cu mawi zet le thazet ih sak a si theinak dingah Pathian in ziang bomnak saw a pek?**

Pathian thlarau thianghlim ih a silhkhat mi, Bible sungih a lang hmaisabik mi cu kan hmu. Cumi sullam cu ziangsaw a si? Bezalel cu biakbuk sak hnatuan thiamnak huham pek a si. Anih cu thiltuah thiamnak thar, theihnak le thil phunkim tuah thiamnak tivek pawl ih silhkhat mi a si. Cui hlei ah, himi hnatuan bawmtu dingah Pathian cun Aholiab le midang kut themthiam hnatuan thiam pawl cu Thlarau a pe ve hai.

Himi sersuahnak pawlah Pathian Sabbath cu Pathian le a minung pawl karlak ih hmainsinnak ih pek mi a si. Pathian cun annih pawl cu a thianghlim ter hai. Cumi sullam cu thupek palinak ulh(serh) hi thianghlimnak thawn pehzom awknak an nei tinak a si. Ezekiel cun a leh hnuah, “Keimah le anmai’ karlakih hmainsinnak dingah ka Sabbath tla ka pe hai, cuticun kei cu anmah thianghlimtertu Bawipa ka si ti an theih theinak dingah” tiah a run nemhnget (Ezek. 20:12).

Sabbath cun Bawipa cu in sersiamtu (Sem 2:2,3), in Tlentu le kan Pathian a si (Daan. 5:15; Marka 2:27, 28) timi lawng in theihter lo ih, mi thianghlim umsun a si timi khal in theihter a si. A umpinak hmangin minung a thleng danglam ih, A Thlarau le a Tongkam hmang in duhdawtnak, hngilneihnak, hamtam lonak, le mi ngaidam theinak nun lamah a thansohter hai.

Pathian in Moses hnenih a pekmi sunlawinak laksawng cu Thukam pahra hi a si (Suah. 31:18). Pathian Amah rori in a ngan ih, thupek 10 cu lungpheng pahnih ah a pek (Suah. 31:18, Daan. 9:9–11). Himi lungpheng pahnih cu Hmun Thianghlim bik ih, thukam kuang sungih ret ding an si. Cumi cu zangfahnak tohkham ih a khuhmi a si (Suah. 25:21).

“Zangfahnak tohkham” timi cu Hebru tong ihsin a ra mi a si ih, a thu bulhram sullam cu “remawknak” tinak a si. Asi ahcun ziangruangah saw himi “zangfahnak
F-8

tohkham” cu Pathian daan tlun ih a umnak san? Himi ahhin ziangmi beiseinak dik saw kan hmuh?

NIRUK NI (FRIDAY)

September 5

Ruahbet ding: Siar ding. Ellen G. White, “The Tabernacle and Its Services,” pp. 343–353, in *Patriarchs and Prophets*.

Biakbuk cu Pathian minung pawl in an sual an phuangsua knak ding hrangih a famkim zetmi remnak raithawinak hmun a si. Cui hmun cu rundam khawkhannak pumhlum phuangsua a sinak hmun a si ih, Israel faate pawl nelrawn ramcar ih an umnak hmun a si. Cutawh hmun ahcun thiamcoternak, thianghlimnak le thuthennak pawl khal zirh an si. Ramsa raithawinak hmuahhmuah cun Jesuh ih thihnak, sual ngaidamnak, le sual hloral ter thluhnak a rak khihhmuh thluh. Cun raithawi awknak cun Pathian daan umnak le dingfehnak tahfung khal a khihhmuh a si.

“Kuang sungih a ummi Pathian daan cu dingfel nak le thuthennak daan ropi zet a si. Daan cun daan buartu pawl parah thihnak a phuang; asinan daan tlun ahkhan zangfahnak tohkham a um ih, cumi ahcun Pathian umpinak a lang a si. Cumi ihsin remnak raithawinak a um ih, misual pawl ih sualsirnak cu pawmsak a si. Cuticun kan Tlennak ding hrang ih Khrih hnatuannak cu biakbuk hnatuannak ihsin a rak khih hmuh a si, “Lainatnak le thudik an tongaw; dingfel nak le daihnak an hnamaw’ Saam 85:10.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 349.

RELKHAWM DING THUSUHNAK PAWL

1. “Bawipa in tuah dingih in fialmi hmuahhmuah kan tuah thluh ding” tin vei ziangzat saw na rel theu? Ziangtin saw na tumnak ih na hlawhtlin dan?

2. Sinai tlang ih ni 40 sung rori Moses cu Pathian thawn an um tlannak ah Pathian cun Israel mi pawl in Sabbath an ulh tengteng a tul thu a rak sim, ziangatile Pathian le anmah pawl karlak ih hminsinnak a si ruangah Bawipa cu anmah thianghlim tertu a si. Sabbath ni ulhnak in thianghlimnak le thiangfainak ah ziangsaw tuanvo a neih?

3. Bawipa cun Biakuk an buah ding a duh zet, cutin cun, “an lakah ka um thei ding” tiah a ti. Hi hmun cu Israel pawl hrangah rundamnak laimu bik a si cu ziangtluk in thiltha saw a si. Hitawk hmun- hi biakbuk rori ahhin Pathian cu a minung pawl hnenah a um – rundam khawkhannak cu a phenthlam ih langter a si. Himi cun Rundamnak hrangah Pathian parih kan pumpek awknak thuhla ziangaw in sim?

4. Thisen thawngin an sualnak pawl hmuahhmuah cu biakbuk, Pathian inn ah thlen thluh a si timi sullam hi ziangsaw a si? Ziangtin saw himi mangbangza thudik cun kan hrang Jesuh ih a thil buah mi le a tu ih van biakbuk ih a thil buahmi pawl a tarlang?

ZIRLAI 11

September 6–12

PATHIAN PHATSANNAK LE DILSAK AWKNAK

SABBATH SIIMLAM

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 32:1–6; Saam. 115:4–8; Isa. 44:9, 10; Rom. 1:22–27; Suah. 32:7–32; Isa. 53:4.

Bible cangken: “Cuticun Moses cu Bawipai’ hnenah a kirsal ih, ‘Ai maw, hi mipi hin sualnak nasa zet an rak buah ih, sui in pathian an rak buah aw. Asinain tu ah an sualnak na ngaidam duh a si ahcun ngaidam hram aw; na ngaidam lo ding a si ahcun na nganmi cabu sung ihsin i phiat hlo mai aw, tiah zangfah ka lo dil, a ti.” (Suahlannak 32:31, 32).

Moses cu Israel pawl riahbuk ih ni 40 sung a um lo lai ahkhan ziangthil saw thleng? Pathian minung pawl cun Pathian an phatsan ih, minung ih buah mi milem, sui tilawn mi caw no lem an rak bia. Mangbangza tamzet, hmuhsaknak ropi zetzet an ton thluh hnuah ziangtin saw cuvek thil cu an buah thei?

Thuletnak cu tampi a um ko ding, an zaten an dik thluh tla a si men thei. Mipi pawl in Pathian sinak ngaingai an thei lo maw si? Asilole Pathian thawn tonteh mi ropi zetzet pawl cu an tisa duhnak le sualnak pawl cun a khuh thluh maw si? Pathian in an hrangah thil a tuahsak mi pawl ah lungawinak nei loin, cui thil pawl cu ngainep in thil thupi lo ah an ruat maw si? An theihthiamnak cu a fiang ngaingai lo ih, thu pakhat lawng ruat in le an ruatnak sual pawl cun nitin a khuh ringring lai maw si? An ai-awh ih Pathian zangfahnak ih a cangvaihnak pawl ah

lungawinak ngaingai an nei lo maw si? Pathian cangvaihnak nasa zet kha olsam zetin an hngilh men maw si (Saam. 106:13, 21–23)? Asilole Aaron ih kaihhruainak hlawhsam tuk ruangah teh si thei pei maw? “Bawipa cu Aaron parah nasa zetin a thinheng ih, amah siatsuah a tum” (Daan. 9:20, NKJV).

Himi Pathian phatsannak ih raphlak zet a thlennak san cu ziang a va si khal le, Minung sualnak thuhla lawng siloin an sualnak um cing khal in Pathian in minung a duhdawtnak thuhla ihsin ziangsaw zirlai kan zir thei ding?

NIKHAT NI (Sunday) Hruaitu hlawhsam

September 7

Pathian cun Moses cu Amah thawm tikcu caan hmang dingin a ko. Moses hrang ahcun ni 40 le zan 40 cu caan reilote a si, asinan Isreal pawl hrangah cun caan reizet vekin a lang. An hmuh theih hruaitu a um lo ruangah mipi pawl cu an thinlung a buai, an tuar thei lo, tihnak in an khat ih, anmah ten rinsan awknak pawl an hloh thluh. Anmah hruaitu ding hmuh theih pathian, an nun sung hmuahhmuah ih an rak hmuh mi milem biami Izipt ram ih “pathian” pawl kha nei an duh.

Siar ding: Suahlannak 32:1-6. **Ziangtin saw Aaron ih kaihhruainak cu hivek lawmmam ih a hlawhsam thei?**

Tikcu caan thupi zet ah Aaron cu a ding hnget ngam lo. A tikcu te ah a hlawhsam ih, a dikmi a tuah ngam lo. Bawipa rinsan hnakin mipi tamsawn hmai ih din a duh deuh. Mipi pawl cun ruahban lo tiangin thil an ngen: “Ra aw, kan hmai ih a fehtu ding pathian pakhat in tuah sak aw” (Suah. 32:1, NASB) tiah an tihi, anih khal in rem a rak ti.

Milem tuahnak dingah mipi pawl cun siang zetin an sui an pe, Aaron khal in a rak donkham lem cuang lo ih, thawh deuhdeuh dingin a rak sawm hai. Himi pathian dik lo tuahnak ahhin a tel ve a si. Cumi thluh hnuah mipi pawl cun, “Maw Israel, himi hi Izipt ram ihsin a lo hruai suaktu na pathian a si” tiah an ti (Suah. 32:4, NASB). Sualnak in an khat, an sualral zetih, an khaw hmuh a tawi tuk. A tu ih an nei mi milem phuahcop hi anmah hruaitu milem a si tiah an phuang. Sual duhnak in kan ruahnak le kan cangvaihnak a thleng theizia mangbangza a si ko lo sawm? Mipi pawl cun anmai tuah mi rori an lawm ih, an minung sinak le an nuncan ziaza cu hivek ahhin niam zetah a tla sia.

“Hivek buainak ahcun mi dinghnget, thutluknak tuah thei, dungsip hruak nei dah lo, mai hmin thatnak, bulpak himnak le hringnun himnak ai hnakin Pathian tihzahnak neitu minung a tul a si. Asinan a tu ih Israel hruaitu cun hivek ziaza hi a nei lo. Aaron cu lungkim lo zetih mipi vun el dingin a tawntai zet, himi buainak ahhin a thinlung a thawm dualdo ih, a raalhrut zetnak hin mipi pawl ih tumtahnak cu a takram thleng dingin a suaipi. Buainak cu a sosang deuhdeuh. Mipi pawl cu mitcaw le ruahnak zianghman nei lonak cun a run luahkhat thluh vek tla a bang zet. Pathian thawm an thukham awknak ah dikzet ih a um, mi rinum hrekkhat an um laiah, mipi tam sawn cu Pathian phatsannak lamah an um. Aaron cun a himnak a hloh mai ding ti a phang zet ih, Pathian tihzahnak langter dingah ding ngam loin, mipi pawl ih duhmi a tuahsak”—*Ellen G. White, Patriarchs and Prophets, pp. 316, 317.*

Ziangtin saw hruaitu Aaron cu a thazang a cak lo? Ziangtin aw Aaron in a cangvaihnak raphlak zet cu a thinlung ah diknak um dingin a tuah awk?

NIHNIH NI (Monday)**September 8****Milem biaknak le sualnak**

Siar ding: Suahlannak 32:6. **Khuitawh ahsaw milem biaknak cun zamrang zetih a hruai?** (Saam. 115:4–8; Saam. 135:15–18; Isa. 44:9, 10.)

Sui ih tuah mi caw no lem cu Apis tihi kawh mi Izipt pawl ih cawcang pathian, asilole Hathor tihi kawh mi cawpi pathian vek ciah a si. Himi cu Thukham pakhatnak le pahnihnak daan buarnak a si (Suah. 20:3-6). Himi phatsan awknak cu hrem lo in a um lo, ziangah tile a nungmi Bawipa thawn laicin awknak langngan zetih siatbalnak a si ruangah a si. Israel pawl cun an sersiamtu bia loin, thil hmu thei lo, theithei lo, thilrim khal thei lo, tong thei lo, mi ngaihsak thei lo, duhdawtnak nei thei lo, asilole mi hruai thei lo, anmai tuahmi milem sawn kha an bia.

Sersiamnak ih thil ummi pawl thawn an linglet aw thluh: Pathian hmulhmel keng ih tuah mi an si ti theithiam loin, anmah in pathian an tuah, anmai hmuhihmel keng khal in an tuah lo ih – ramsa hmuhihmel in an tuah- thil tha lo zet cu a si. Himi hi rian an duh mi pathian maw a si? Cuiruangah an sualnak nasa zet cun Bawipa a dokalh a si (Isa. 31:7; Isa. 42:17).

Ziangmi lamzin in sui caw no lem ih phatsan awknak cun Rom 1:22-27 ih ummi a rak zohter?

Milem biaknak cun Pathian cu Pathian a si ih, minung cu minung a si timi Pathian thu theihthiamnak cu a hnong a si. Milem biaknak cun Pathian le minung karlak ih thil ummi cu a hlortalter theh (Thusimtu 5:2) cule Amah thawn pehzom awknak khal a siatsuah thluh. Langngan le fiahzet in asilole thinlungah thil ziangmaw thup nei cing khal in milem biaknak cun Bawipa thawn kan laicin awknak cu zamrang zetih a kekkuaiter theh ih, dungtolhnak lam ah mi a hruai suk a si. Thungan mi

(Bible bungcang) cun a thaizing ih an thil tuahmi a rel khal hi mangbang ding a rak um lem lo ngai : milem hnenih raithawinak an neih thluh hnuah, nuamtawl zetih an lek, Ellen G White cun, “Milem biatu Izipt pawl ih puai tuahmi an cawng” tiah a rak ti.—*Patriarchs and Prophets*, p. 320.

Minung pawl cun anmai milem phuahcopnak ahhin theihfimnak an nei. Anmai pathian an tuah, cumi cu a sualthlak tuk zo tinak laiah, an feh ih, cui pathian pawl an va rian deuhdeuh. Sersiamtu cu sersiammi in kan thleng ih, cumi cun siatnak ah mi a hruai a si.

Tuisan ah Minung in sersiamtu siloin sersiammi an biakdan lamzin pawl hi ziangsaw an si?

NITHUM NI (Tuesday)**September 9****Anmah ten an siatsuah aw**

Siar ding: Suahlannak 32:7,8. **Ziangruang ahsaw Israel riahbuk ah Pathian in Moses a feh ter?**

Milem lam ih an kirsalnak thawngin Israel faate pawl cu Izipt ram ihsin anmah a hruaisuaktu Pathian dik hnen ihsin anmaten an thenhrang aw a si. Pathian cun an parah mawhthluknak a nei ih, annih cu “anmah ten an siatsuah aw” a si tiah a ti (Suah. 32:7) – hi milem hman hi Izipt ram ihsin anmah a hruaisuaktu tiah an ti. Pathian in an hnenih a simmi thawn cun a kalh aw nasa (Suah. 20:2). Himi Pathian ih cangvaihnak nasa zet le a umpinak hnong hi a poi lutuk mi thil a si. An ruahnak le an thinlung cu a siatbal ih, a siahral thluh zo a si.

Profet Ezekiel cun Pathian minung pawl ih harsat tuarnak hmuahhmuah hi milem biaknak ihsin a ra suak mi an si, cule cutawh ihsin sualnak pawl hmuahhmuah an rung suak thluh tiah a ti (Thimnak ah zoh awla, Ezek. 8:1–18, Ezek. 20:1–44, Ezek. 22:1–12). Ziangruangahsaw hlanlai zumtu pawl kha minung ih tuahcop mi milem

biaknak dangdang ih an tlak lai ahkhan rem that theih lo khawp ih an sual tin kan mangbang theu ko ding. Cuvek thil ziangmaw cu kan buah dah lo ding ti kan fiang zet. Milem nei ri ai lo kan si ngaingai maw? Tu laisan ih milem cu danglam deuh in, thuam dang deuh in a um men thei, asinan mi hiip theinak an neihdan cu a bangaw tho tho.

Milem cu Pathian ai-awh tu ziangmaw thil hi a si, a dik lo ti kan thei ko nan, kan biak rero tho tho mi hi a si. Cumi cun Pathian hnakin kan ruahnak, kan duhdawnak, tikcu caan le kan thinlung a luahkhat sawn theu. Cumi cun kan khawruahnak khal hi sal ah a suah thluh thei. A ngaingai te cun kan hmuitin mi ah kan cang, kan rianmi ziangvek "pathian" tlun khalah kan um thei cuang lo.

Pathian hi na nun ih laimu bik a si lo ahcun, a dinhmun ah pathian pawl an run um ding. Pathian nung umpinak ahhin kan thangso in kan nun a nuam thei lo a si ahcun, midang asilole thildang ah kan nun pe aw in, kan nuam thei ding a si. Khrih ai-awh tu ih kan neihmi pawl cu thil dangdang in a lang thei ko ding: puarthaunak, mah le mah retawk sannak, paisa, thuneihnak, nunau mipatnak, ei-in, TV, rittheih thil, zu, ruahnak thianghlim lo, zuknung borhbah, hlimnak, hnatuannak, lehnak, sungkua, video game, flim, bazaar kual, ngaihdan, ramkhelhnak, awnmawi, dinhmun, sinak, khaisang awknak tivek thil dangdang pawl an si. Ngan vivo sehla a cem thei zik lo.

Hivek ahcun thiltuah thiam zet le buah theizet mi kan si. Thiltha, mawizet le sullam neizet ziangkim hi milem ah kan cangter thei a si. Milem biaknak hi a tihnung um tuk, ziangah tile cui thil cun kan sinak, kan ruahdan le kan nundan le khawruahnak ziangkim a thleng danglam thluh thei a si. Cumi cun kan sinak pawl a thleng thluh ih, kan bulpak nun in laicin ngaingai awknak cu thulolak ah a suah thluh ih, a netnak ahcun cui thil pawl cun in rundam thei lo.

NILI NI (Wednesday)

September 10

A dikmi Pathian thin aithoknak

Siar ding: Suahlannak 32:9-29. **Pathian in Israel siatsuah thluh dingih thu a sim ahkhan Moses ih letnak kha ziangsaw a si?**

Sinai Tlang ih Moses a um lai ahkhan Pathian cun dokalhtu (Israel) pawl siatsuah thluh in, Moses cithlah pawl cu miphun ropi ih a buah ding thu a sim. Asinan cui thil cu Moses ih duh mi a si lo. Bawipai hnenah ngennak a nei ih, Israel faate pawl cu Moses ih minung siloin Pathian ih minung an si thu a tarlang. Izipt ram ihsin hruaisuaktu cu amah Moses a si lo thu, le Pathian in a kutcak hnatuannak ih a buahmi a si thu khal a tarlang. Cule Moses in Pathian hnenah ngennak a nei ih, Pathian in an pupa pawl hnenih thutiam a rak pekmi cu uar zet in a rel suak. Moses cu Pathian le minung karlak ih ngensak (thlacam ih dilsaktu) hnatuantu ngaingai a si.

"Bawipa cu a mi pawl parih thilthalo buah a tummi ihsin a siraw sal" (Suah. 32:14, NKJV) hnuah Moses cu an hnenah a va kirsal. Suahlannak 34:29-30 ih thil danglam a thleng ding mi – Bawipai umpinak ruangih a mithmai tleu zet vek kha zianghman in a um ve lo. A hmel ahcun thinhengnak a lang ko ding.

"Moses cu riahbuk kiang a ra nai tikah caw note lem le laam rero cu a hmu, a thinhengnak a alh thluh ih, a kut ihsin lungpheng pahni cu a hlauh ih tlang tohram ah an phel darh thluh" (Suah. 32:19, NIV). Thukam 10 umnak lungpheng kuaiter cu a sungih um thupi pawl siatsuahnak a si timi a lenglam ih hmingsinnak a si. Cumi ruangah Pathian cun Moses a kaw, asinan leh hnuah Moses hnenah, "Na khuai mi lungpheng pahni" (Daan 10:2 NKJV) ai-awh ih lungpheng pahni kher ding in thu a pe. Pathian amah rori in thupek cu a ngan sal.

Moses cun Aaron cu mipi pawl ih ngennak ih a pumpek awk ruangah nasa zet in a kaw. "Hi pawl hin na

parah ziang saw an buah ih hitivek sualnak nasa zet cu an parih na thlenter? a ti” (Suah. 32:21). Aaron cun a daan buarnak cu: (1) Midang mawthluknak le (2) dawithiamnak hmangin: ‘Meisa ah ka hlawh(sui), cule himi cawno lem a hung suak” (Suah. 32:24 NIV) timi hmangin a thiamthu a rel. Thil a luarkai ter mi cu Aaron amah rori hi Pathian ih cawisan zetmi a rak si dah ih, tuanvo tamzet khal pek a si ih tlunah Moses thawn tlangpar kaitu upa 70 lak khalah a rak tel dah tu a si (Suah. 24:1)

Thil tha lo zet a si! Mangbangza a thleng tiin Aaron cun a unau pa cu bum a duh (Sual pakhat cun a dang sualnak a suahpi theizia hi, milem biaknak ihsin bumawknak ah). Asinan Moses cun mipi pawl ih nuncan rapthlak zet a hmuh ruangah bum theih a si lo. Thiltha lo a rung ummi cun a nemhnet ih, Moses cun dokalhnak cu a rang thei bikin a cawlhter a tul.

Himi thuanthu cun ngensak awknak nei ih thlacamnak ih huham a neihzia ziangsaw in zirh? A tu rori ah zo ih hrangah thlacamnak na nei rero lai?

NINGA NI (Thursday)

**September
11**

Ngensak awknak

Siar ding: Suahlannak 32:30-32. **Misual pawl hrangah Moses in ziang tluk ngensaknak saw a feh pi?**

An dokalhnak ruangah Israel faate pawl ih riahbuk ah thil rapthlak zet a thleng, mi tampi thihnak tiang khal a thleng (Suah. 32:28). A thaizing ah Moses cun mipi pawl hnenah, “Sualnak nasa zet nan rak buah zo. Curuungah tu ah BAWIPA hnenah ka hung so ding; nan soal tlenfainak tla ka buah thei dah pangah” tiaa a ti (Suah. 32:30, NKJV).

“Cuticun Moses cu Bawipai’ hnenah a kirsal ih, Ai maw, hi mipi hin sualnak nasa zet an rak buah ih, sui in pathian an rak buah aw. Asinain tu ah an sualnak na

ngaidam duh a si ahcun ngaidam hram aw; na ngaidam lo ding a si ahcun na nganmi cabu sung ihsin i phiat hlo mai aw, tiaa zangfah ka lo dil, a ti” (Suah. 32:31, 32).

Moses cu Khrih khihmuhtu a si khal hi mangbang za a rak si lo! Ziangahtiel misual pawl hrang ih a ngensaknak le anmai hrang ih a nunnak a hlan duhnak cun Khrih in kan zate hrangih a buah dingmi a rak langter a si. Daan buartu pawl hrangih lainatnak zothtim tlak zet a si! Bawipa hnenih a pekawknak le midang pawl hrangih duhdawtnak thawn a pekawknak pawl cu tarlang in a um. Himi tikcu caan ahhin tlangpar ah Moses cu Pathian thawn ziangmi tluk rei a um timi hi Suahlannak cabu cun zianghman a tarlang lo, asinan Daanpeksalnak cabu ahcun Sinai tlang ih ni 40 sung a um thu a tarlang (zoh awla, Daan. 9:18).

Suahlannak 32:32 ih “ngaidam hram aw” tiih letmi tongkam hi a sullam ngaingai cu “keng” lole “phur”tinak a si. Cuvek cu Isaiah 53:4 ah a lang (Jesuh thuhla a si): “Thungai in Anih cun kan ninghannak pawl a **phur**”. Himi cu thu bangaw an si – Suahlannak 32:32 ahcun “ngaidam hram aw” tiih letlin a si ih, Isaiah 53:4 ahcun “phur” tiih letlin a si. Rundamnak le soal ngaidamnak le in rundam dingih Pathian hrangih man khungzia hi!

A ngaingai te cun Moses cun Bawipa hnenah mipi pawl ih sualnak “phur” dingin a ngen, cumi ciah cu kum thawngtampi liam hnuah thinglamtah ah a run hlensuak a si. Suahlannak 32:32 cun ai-awh sualtlenfainak lawng a langter lo ih, a ai-awh tu cu: Amah Pathian a si timi khal a tarlang a si.

Cumi thu a um hnuah soal ngaidamnak a ratdan a tarlang. Khirh ah Pathian cun kan soal pawl a phur, cumi cu soal ngaidam kan si theinak lamzin umsun khal a si. Rundam khawkhannak huham mual neizet ih langternak le kanmah le vanmi hnenah Pathian in in rundam theinak dingah ziangzat man a pe timi hmuhsaknak a si.

Moses cun Amah Pathian rori in mipi pawl ih sualnak phur dingin a ngen, a netnak ahcun Jesuh ah a run hlensuak ngaingai. Himi mangbangza thudik cun ziangtin kan thinlung in tuam thluh? A tlusia mi minung hrangih Pathian duhdawtnak thuhla ziangsaw in sim?

NIRUK NI (Friday)

September 12

Ruahbet ding: Siar ding, Ellen G. White, “Idolatry at Sinai,” pp. 315–327, in *Patriarchs and Prophets*.

Tuizarh zirlai cun a hleice in zumtu pawl lakih Pathian hnatuannak a hmuitin deuh bik a si. Pathian cun kanmah ahhin “kan dil mi asilole kan ruahmi hmuahhmuah aiih nasa sawn in” (Efi 3:20) hna a tuan thei a si. Kanmai hrang le kan bulpak lungawi duhnak men hi kan hmuitin ding mi a si lo, ziangah tile cui thil pawl cun milem biaknak ah in hruai thei a si. Cuhnakin kan ruah dingmi cu Pathian le a huham thiltitheinak hi a si. Anih cun cahnak in pe, cumi cu nun hlawhtlinnak le nunthar ah in hruai (Fil. 4:13; Jude 1:24, 25).

“Duhdawtnak cun diknak a ngen men lo ih, himi sualnak cun thuthennak a tong ding a si. Pathian cu a minung pawl uktu a si vekin a kilkhawitu khal a si. Dokalhnak thinlung a neitu pawl cun midang nun tha lo ih an hruai lonak dingah a hlawnhlo theu. Kaina nun a zuahnak ahhin Pathian cun leitlun pumpi ah sual cu hrem lo ih um rem tisak a si ahcun ziangsaw a rahsuah mi a um ding timi a tarlang. A nun le a thuzirhnak hmual, a thlah pawl hnen ih a rung ummi sualnak rapthlak zet, leitlun pumpi tilit ih siatsuahnak ah a hruai a si...Minung cu a dam rei poh le an sual deuhdeuh. Cuticun Sinai tlang ih phatsan awknak khal cu vek ciah cu a si. Hremnak cu daan buartu pawl hnenah zamrang zetih a thleng lo ahcun a rahsuah mi vek ciah kha hmuh a si leh ding”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 325.

RELKHAWM DING THUSUHNNAK PAWL:

1. Nihnih ni zirlai cem zawngih thusuhnnak kha vun ruat aw. Sersiamtu dokalh in sersiammi kan biak theidan ding lamzin pawl kha ziangsaw an si? Thimnak ah, ziangtin saw leilung ih thil ummi bia lo in, asilole milem ih tuah riai loin leilung kilkhawitu tha le boruak kilhim tu tha zet kan si thei ding?

2. Mi pakhat cun cangvaihnnak ih rahsuah mi le a hnu ih thil a thleng mi, asilole thil a thleng mi thutak zetih laknak ruangih dinhmun hiipnak a um theizia a theifiang zet. Ziangruangah saw Moses khan sual sir aw duh lo lungruh pawl le Pathian le a thuzirhnak dokalh vivo tu pawl thah thluh ding ih thu a pek?

3. Ziangruangah saw ai-awh sualtlenfainak cu remnak raithawinak dik umsun a si? Ziangruangah saw remnak raithawinak ziangmi khal hnong, asilole hrialnak cun Pathian thuthangtha ih ai-awhnnak thuhla pawl a hnong thluh? Siar ding: 1 Peter 2:24. Ziangtin saw Jesuh cu kan ai-awh tu a si timi ruahnak huham neizet a tarlang?

ZIRLAI 12**September 13-19****“ZANGFEHTEN, NA SUNLAWINAK IN HMUH AW”****SABBATH SIIMLAM**

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 33:7-34:35; Daan. 18:15, 18; Johan 17:3; Rom. 2:4; Johan 3:16; 2 Kor. 3:18.

Bible cangkeng: “Cule Bawipa cun a hmaiin a hei lan ih, Bawipa, Bawipa Pathian, mi zangfahthiam le ngilnei, mithinsau, le thatnak le thutak ih khat, Mi thawng tampi parih lainatnak nei, diklonak, daanbuarnak le soal cu ngaidam ih, mawh neicu ziangtilam hmanih luatter lotu, pale pawlih diklonak cu faate, tesinfa, san thum le san li tiangih hrem theutu Pathian, tiin a phuang.” (Suah. 34:6, 7).

Kan zaten in Pathian thawng kan fehtlannak ahhin kan thansoh a tul. Thansohnak tel lo cun mithi men kan si. Tirhthlah Piter cun : “Asinain ngilneihnak ah le kan Bawipa le Rundamtu Jesuh Khrih theihnak ahcun thang uh. A hnen ah a tu le a kumkhua in sunlawinak um hram seh. Amen” (2 Piter 3:18) tiah a ti. Thansoh ding hi kan duh ding a si. Kannih cu theh ni um lo ih zir reronak Pathian ih phunsang tlawng ah nitin a kaitu kan si. Thansohnak karbak tinkim ahhin Pathian in Khrih ah a lo ko ih, Amah ih a lo kilkhawi ding rem na ti ahcun na famkim thei ding a si.

Tlawng khi vun ruat hman awla. Phunkhat a kaitu pawl cun ca siardan an zir ih a siardan vei 100 tiang an zir ih, cutin phunkhat an ong, zianghahle an karbak kainak le thansohnak lam ih an theihfimnak a thansoh ruangah

a si. Asinan himi fimnak vek ciah nei in, hramthok tlawngah zianghman thiammi nei nawn lo sehla, a fimzirnak cu a hlawhsam tihi theihter a si ding. Cuvek ciah cu Pathian theihnak le zangfahnak ih kan thansohdan ding khal a si. Kan thansohnak karbak tin ahhin Khrih a famkim veki kan famkim thei ve ding a si.

Tuizarh ah Pathian ih thupek thlunnak le theihnak thawngin Bawipa thawng fehtlangtu Moses ih a thansohdan kan zir ding.

NIKHAT NI (Sunday)**September 14****Pumkhawmnak puaninn**

Siar ding: Suahlannak 33:7-11. **Ziangruangah saw Pathian in Moses hnenah mipi pumkhawmnak puan inn sak a fial?**

“Pumkhawmnak puan inn” (Israel pawl riahbuk leng ih sak mi) le biakbuk timi hi kan theih rawi lo a tha. Biakbuk cu leh hnuih riahbuk laifang ih an run sakmi kha a si. Pumkhawmnak puai inn ahhin ziangmi tluk rei Pathian le Moses an bia aw ti kan thei lo. Asinan fiangzetin kan theih mi thil pakhat cu: Moses in Pathian a ton tikah hin an karlak ah rualpi thatawknak a um ti hi a si. “Bawipa cun hmaiton rori in minung in a rualpi a biak veki a bia” (Suah. 33:11, NKJV). Rualpi timi cu ziangkim kan sim ngam ih, midang hnenah a rel lang lo ding tihi kan rinsan zetmi mi pakhat hi a si. Rualpi cu thil neihmi lakih tha bik le mi tha bik a si ding a si.

Suahlannak 19-34 ih a ummi veki Pathian cun Moses ih thuanthu hmangin kan nun a danglamter theidan in zirh a si. Ziangtin saw Pathian in hi hruaitu mi cungcuang thawng laicin awknak a tuah? Moses ih nun thuhla zirnak cun Pathian huham lawng siloin Pathian ih duhdawtnak le ziaza lam khal ih a theihnak a thansohdan

a tarlang a si. Himi hi Pathian thawn laicinawknak neihnak ding hrangih thil thupi zet a si.

Sinai tlang an thlen hlanah Moses cu kaihhruai awknak daan pawl zir dingih a timlam rero lai ah Pathian cun nasa zetin a hmang zo. Midian ram ahkhan tuu khal ih a um lai ah Cabu pahnih : Job le Semtirnak ngan dingin a um pi zo. Cule hrambur alh thilthleng mi ahkhan Izipt ram ihsin Israel pawl hruaisuak dingin Pathian cun a ko. Izipt mi pawl ih pathian pawl le Tipi Sen ih Izipt ralkap cakzet pawl neh ih an umdan pawl khal a hmu. Pathian in Izipt ram ihsin Sinai tlang tiang Israel pawl a hruaidan khal zarh tamzet a zoh fiah rero zo. A hmel tleu zet ih a um hnuah Israel mipi pawl cu kum 39 sung hruai in, tiamcia ram lam a panpi. Bible thu cun Moses cu Pathian siahlawh rinum zet (Daan. 34:5, Josh. 1:1), khawthim sung khal ih thanau riailo eng neitu, mi tampi ih an zoththim mi profet a si thu a rel (Daan. 18:15, 18). Mipi pawl in a thusimmi le tongkam an thlun ringring lo khalah anih cu thleng danglam awknak ngensak tu a si. An simvek ih an um cun an hlawhtling a si.

Moses hnen ihsin zirlai tamzet lak ding kan nei men thei, ziangatile a nun thuanthu danglam zet cun Pathian cun in thleng danglam dingih rem kan ti tiki Pathian ih a tuah theimi in sim thei a si. Na nun ah huham nei zetin Pathian in hna a tuan tihi na theihawknak hmun ah Pathian thawn nan tlanlennak ih na nun lo thleng danglam tu hrekkhat cu ziangsaw an si?

NIHNIH NI (Monday)
Ka lo theinak dingah

September 15

Siar ding: Suahlannak 33:12-17. Moses in Pathian hnenah amah zirh dingih a ngen mi kha ziangsaw a si? Anmah pawl kaihruai dingin zianghsaw Pathian umpinak a ngen?

F-9

Bawipa ah Moses ih thansohnak cu a hnget khoh zet. Bawipa a naih deuhdeuh, a hmuhihmel pu mi a sinak a tarlang deuhdeuh. Nikhat cu Pathian thawn pumkhawmnak puaninn sungih an biakaw laiah Moses cun Amah cu a thei riailo timi a theisuak ih, batmi fumfe nei in thlacamnak a nei: “Ka lo theih theinak dingah Na lamzin I hmuh aw’ ” (Suah. 33:13, NKJV). Moses cun thuk sinsin in Pathian theihthiam a tum. Bawipa a theih tam deuhdeuh le, Amah(Bawipa) cu a rak thei lo sinsin timi a hmu suak aw. A tul mi cu a theifiang zet, a thinlung hmuahhmuah in Amah (Bawipa) cu theih fiang sinsin a duh. Pathian cun Moses ih ngennak cu a pawmsak.

A tu tiang ih Moses ih hmuhton mi pawl kan thlir tikah Moses cu Bawipa thawn laicin awknak hnget zet le thuk zet lam ih a umdan pawl le thlarau lam ih a thansohdan pawl khal kan hmu.

A hmaisabik ahcun, Moses kha tlang ah a hung kai ih, “Pathian hnenah a feh” (Suah. 19:3, NKJV). Cule “Tlang zim ah” a hung feh (Suah. 19:20, NKJV) cumi theh ah mero lam ah a feh ih, Pathian ih umnak “hmunthim sahzet” a va pan (Suah. 20:21, NKJV).

A pahnihnak ahcun, “Moses cu mero sungah a lut” cutawc cu Pathian umnak a si ih, Bawipa hnenah ni 40 le zan 40 sung a um (Suah. 24:18, NIV). Hi ni 40 sung ahhin Pathian cun Moses hnenah laksawng man nei zet pahnih a rak pek: (1) Amah Pathian rori in lungpheng pahnih a kher mi parih thukham 10 a ngan mi cu laksawng ah a pek (Suah. 24:12), cule (2) biakbuk bungrua le a sakdan ding pawl a sim (Zoh aw, Suahlannak 25-31).

Cule misual hrangah ngennak (thlacamnak) nei in Pathian hnenah ni 40 le zan 40 dang a hmang (Suah. 32:30-32, Daan. 9:18).

Asinan himi pawl hmuahhmuah tong thluh khal sehla, Moses cun Pathian sinak cu theih fiang sinsin a

duh. Cule Pathian cun a rei hlanah zo a si timi theihthiam ding in theihthiam theinak hleice a pe. Himi Moses ih theih a duh zetmi hi Pathian theihfiangnak menmen a si lo ih, A sinak bulpak ih va theihnak hi a si.

Kum thawng tamzet hnuah Jesuh cun : “Cun nang Pathian dik umsun, le na thlahmi Jesuh Khrih an theih hi kumkhaw nunnak cu a si” tiah a run ti (Johan 17:3, NKJV). Minung ih Amah an theihtheinak dingah Amah rori minung ih a rung can hnaki lamzin tha dang ziangsaw um?

Pathian na thei maw, asilole Amai thuhla na thei men saw? Himi pahni ih danglamnak thupi zet kha ziangsaw a si?

NITHUM NI (Tuesday)

September 16

“Zangfahten, na sunlawinak in hmuh aw”

Sui caw no lem cibai buk ih Pathian phatsannak a um hnuah Moses cun Pathian minung pawl hnenah ngennak a neihsak ih, Bawipa in tiamcia ram pan in a hruai vivo ding timi thufiang theih a duh. A sungmuril ngaingai te cun Bawipa theih fiang sinsin a duh a si.

Siar ding: Suahlannak 33:18–23. **A sunlawinak hmu dingih Moses ih ngennak cu ziangtin saw Pathian in a let?**

Moses cun Bawipa ih hnenah “Zangfahten, na sunlawinak in hmuh aw” tiah a dil. A zangfahnak sungah Bawipa cun a sunlawinak cu Moses hnenah a langter. Asinan Moses ih ngennak let in Pathian cun A “thatnak” a hmuh ding thu a kam. Mi pakhat cun Pathian sunlawinakcu a thatnak a si tiah a ti thei ko ding. Cumi cu a sinak a si ko (Himi khalah zoh aw *Ellen G. White, The Acts of the Apostles*, p. 576; *Christ’s Object Lessons*, pp. 414, 415; *Prophets and Kings*, p. 313).

“ A fale pawl hnenih A thatnak pek hi Pathian sunlawinak cu a si. Nunau le mipa pawl cun an tahfang sang zet an thlen ding a duh zet”—*Ellen G. White, The Acts of the Apostles*, p. 530. A sunlawinak cun a siraw mi misual pawl a uap ih, (zoh aw, *Prophets and Kings*, p. 668) anmah thleng danglam dingih a tulmi pawl hmuahhmuah a pe thluh. Cumi laiah, kanmai nun ah A ziaza tarlang le midang hnen ih va theiher hi kan “sunglawinak” cu a si.

Pathian ziaza, A thatnak, a hngilneihnak, a duhdawtnak cu kan cangvaihnak ah hmuh theih in a um ding a si. Hivek lamzin in, leitlun hrangih thlawsuahnak lawng siloin van le lei khal ih tleunak eng ternak caan tha kan nei ding a si. Paul cun, “Arena ah thi dingih sualmawh puhmi bangin, Pathian cun lamfehnak cemnak lam ahhin kannih Tirhthlah pawl hi in ret a si tin ka ruat. Kannih cu leitlun, le vancungmi, le minung pawlih zohnuam ah tuah in kan um.” (1 Kor. 4:9, NIV). Hi vanlam tahfung cun kan nun le hnatan ih sullam le tumtah mi in pe a si, cumi cu kan tuahban lo mi thil a si.

Rome 2:4 ahkhan Paul cun, “Pathian ih thatnak in soal sirnak ah a lo hruai” (NKJV) tiah a ti. Pathian thatnak le ziaza cun mipi pawl cu an sualnak le rundamnak an tulzia a theiher. A ngaingai te cun thinglamtah kan zoh tikah zo a um (Amah Bawipa) tile cule a umnaksan kan thei - in duhdawt ruangah le himi cu in rundam theinak ding lamzin umsun a si ruangah a si – A thatnak le ziaza ihsin thuphuang ropi zet kan nei thei a si.

Thinglamtah lam thlir in tikcu caan ziangmi tluk na hman, cumi cun Pathian ziaza thuhla ziangsaw a lo sim?

NILI NI (Wednesday)

September 17

Pathian ih phuawgnak

Siar ding: Suahlannak 34:1–28. **Ziangtin saw Pathian in a sunglawinak cu Moses hnenah a langter?**

Moses cun a hmaisa ih a dengkuai mi vek ciah lungpheng pahnih a keng a tul (Suah. 32:19). Pathian thawn Sinai Tlang ih an hmuahawknak ding vei 7nak a si. Tlangpar a kainak hmaisa lam pawl cu a hnuai ih ummi Bible cang pawl ah tarlang a si: (1) Suah. 19:3, 7; (2) Suah. 19:8, 14; (3) Suah. 19:20, 25; (4) Suah. 20:21, Suah. 24:3; (5) Suah. 24:9, 12-18; Suah. 32:15; (6) Suah. 32:30, 31. Moses cu zingpit ten a kai thok.

Moses cu tu ahcun Pathian ziaza sungih um dingih himi sunlawinak hrang a timlam aw zo. Pathian ziaza mawizet cu himi Amahten a phuangawknak ahhin a fiangbik. Cumi cu Pathian cu zo a si timi simfiangnak thabik a si; cumi cu Bible pumhlum ih sui pathri hrual sunglawi zet a si (Mipum. 14:18, Neh. 9:17, Saam. 103:8, Joel 2:13, Jonah 4:2). Hitawk ih Bawpai' thuphuansuah mi cu Thukam hlun ih Johan 3:16 kha a si. Hmun thupi zet ahcun Bible ngantu pawl cun himi A nungmi Pathian tihi mahten phuangsuahawknak hi an hmang, an ngan kirsal, asilole kau zetin an phuang. Ziangahatile Pathian ziaza cu dik zetih theihthiam tengteng dingmi a si ruangah a si.

Moses cun Pathian hmin relfiangnak danglam zet, a hlan ih rak um dah kel lo le telh dah kel lomi a don tikah, a lu kun in Bawipa a bia. Pathian duhdawtnak, zangfahnak, lainatnak, hngilneihnak, thatnak, rinumnak, sual ngaidamnak, thianghlimnak le diknak kan hmuh tikah Amah ah in hiip a si. A ziaza thatnak danglam zet kan hmu ih, kan ngaisang tikah Amah kan duhdawt thok ih, cui duhdawtnak cun amah rian duhnak le a thu awih duhnak ah mi a hruai a si. In duhdawt ruangah kan duhdawt kir a si (1 Johan 4:19).

Himi mahten phuangawknak ahhin Pathian cun Moses hnenah A mi pawl hrangah mangbangza thuk zet a tuah ding thu le Tiamcia ram ih a hruai hai ding thu fiang zet a sim. Anmah thawn thukam a tuah thar, hnamdang

pawl khal in A ropitzia le mangbangza a hnatuannak cu an hmu ve ding ti a tiam: "Ngaihnik, thukham ka tuah: leitlun pumpi ah le ziang miphun hnen khalih rak tuah dah kel lomi thilmak pawl cu na mi pawl zate hmaiah ka tuah ding: cun na hnenih um mipi hmuahhmuah hin Bawipa ih tuah mi an hmu ding: ziangahatile nangmah thawn ka tuah dingmi thil cu tihnungza a si ding' " (Suah. 34:10).

Asinan Israel faate pawl cun an neihnunnak a him theinak dingah Pathian thuawih le Thupek langfiang zet 10 cu an thlun tengteng a tul. Cule Pathian in Moses hnenah cui thukam ih thupi pawl, buar fel thluh zo mi cu ngan dingih a fial (Suah. 34:27, 28).

NINGA NI (Thursday)

September 18

Moses ih hmel tleunak

Siar ding: Suahlannak 34:29-35. **Moses hmel tleutertu kha ziangsaw a si?**

Pathian in a ziaza duhdawtnak Moses hnenih a langter hnuah Moses cu Israel riahbuk umnak lam pan cun a hmel tleu zet thawn a vung suk. A thokpek ah Moses in a hmel a tleu ti a thei aw maw?? A thei aw lamlam lo. Bawipa lam ih a naih vivotu mi pakhat cun Pathian famkimnak thawn tahthim cun a famkim lozia a thei aw sinsin.

Moses ih hmel tleu zetih a thlengawknak san kha ziangsaw a si ding? Pathian hmaika ih a um ruang men ahcun a si zik lo, ziangahatile a hmaisa lam khalah Bawipa thawn an um tlang rero zo ih, cuvek a ton hnu hmanah a hmel a tleu cuang lo. Cuti rualin Bawipa hmaika ah um dah lo sehla, a hmel a tleu dah zik lo. Pathian ih thatnak, hngilneihzia a theithiam ih, A ziaza mawinak ruangih Pathian hmaika ih a ongawk thluh ahkhan Moses cu danglamter in a um ih, a hmel a tleu a si. Pathian hnenah ap aw in, Amah cu kan Bawipa le ka nun ih Siangpahrang

si dingih rem kan ti ahcun kan ruahnak le thinlung khal in thleng danglam awknak a tong ve thei a si.

Siar ding: 2 Korin 3:18. **Ziangtin saw Jesuh cun nuamnai teten Amai hmulhmel keng in a lo thleng danglam thei ding?**

Paul cun Moses ih hmel tleu zet cu Jesuh Khrih thawn a tahthim ih, Jesuh ih sunlawinak (Amah ahcun Pathian daan le zangfahnak a lang) cu Moses ih daan sunlawinak aiin a nasa sawn tiah a ti. Jesuh Khrih ih kan mit a fut ngah lawngah (Heb. 3:1, Heb. 12:2) le Pathian Thlarau huham thawng lawng in (2 Kor. 3:12–18) kan ziaza cu Khrih le A daan cun in khersuak thei ding a si.

Moses cu kan hrang ahcun zohthim tlak zet a si, Pathian in kan ziaza thleng danglam in, A Pathian hmulhmel keng dingih in tuah ding rem kan ti tikah kan hrang ziangmi a tuah thei timi a tarlang a si. Himi ciah si Paul in, “Nunthar in nung ding” (Rom 6:4) thuhla a rel tummi kha a si.

Na ziaza ah khuimi bik saw Pathian ziaza langtertu dingih a tul mi? A zaten a si ko lo sawm? Asinan ziangtin saw Thinglamtah le cumi ih sullam ngaihtuahnak cun rundamnak le thazang ngahnak a lo pek thei?

NIRUK NI (Friday)

September 19

Ruahbet ding: Ralring zetih siar ding: Ellen G. White, “Idolatry at Sinai,” pp. 327–330, in *Patriarchs and Prophets*.

Lungsiat thlak zet in Nikhat cu pa le a fapa cu biakinn (bishop umnak) ah an feh. Cutin an kiangkap an hun zoh ih, Bible sungih mi thupi pawl ih zuk cu thlalang ah mawi zetin a rak um, zamrang zetin ni zung engmawi zet cun cui thlalang ih minung pawl cu a run sun eng thluh ih, mawi zetin an tleu thluh. Nauhak pate cun a pai’ hnenah, “Papa, hi minung pawl hi zo pawl saw an si?” tiah

a sut. A pa cun Khristian, Khrih, lole dungthluntu pawl tivek hi a rak thei tuk ve ce lo. Asinan zamrang zet in, “Hi minung pawl cu Khristian pawl an si” tiah a rak let. Himi zuklem tleu mawi zet cu nauhak pa ih thinlung ah a cam ringring. Nikhat cu an zirhtu cun an tlawng ca zirnak ah: “Nauhak pawl, Khristian pawl hi nan rak thei dah maw?” tiah a sut. Nauhak pa te cun biakinn sungih tleu mawi zet zuklem kha a thei ringring ih, “Ka thei, Khristian pawl cu an tleu thluh” tiah a ti. Cuvek ciah in Jesuh cun a dungthluntu pawl hnenah, “Nan eng cu mipi hmaiah tleu hramseh, cuticun nan hnaturan tha an hmu ding ih, van ih um nan pa an sunlawih ding a si” tiah a ti (Matt. 5:16, NKJV). A tleu mi minung pawl lawng hi thleng danglam awknak thlentu an si.

RELKHAWM DING THUSUHNNAK PAWL:

1. “Pathian hmaiah kanmah ten kan hnuaidor ih, kan hngilnei ih, tihzah thiam in, thinlung nem le nunnem mi kan si ahcun tu ahhin mi pakhat lawng umnak ah thudik lamah thinlung thleng mi mipum zakhat tlun an um ding a si.”—Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 9, p. 189. Hitawh ahhin kan ziaza, kan cangvaihnak, le kan lungput in Pathian thu theihpitu kan sinak ah hngawng nasa zet a nei a si timi thuhla ziangmi thuchah thupi zet saw kan hrang ih um?

2. **Suahlannak 34:6,7 cu Thukam thar ih Johan 3:16 tiih kawh mi a si tihi a dik maw? Ziangruangah saw?**

3. **Na Pathian cu zosaw a si tihi a lo suttu pawl hnenah Suahlannak 34:6,7 sungih Pathian phuawgnak thu ah thum aw in, ziangtin saw Pathian ziaza mawi zet cu na simfiang ding?**

4. Nan Sabat sikul zirnak ahkhan, Khrih thluntu mipi pawl ih cangvaihnak le ziaza cun an fehnak ahhin hngawng a neihdan hi relkhawm ter aw. Cumi ciah cu, hngilnei pawl, zangfah thiam pawl, hnuaidor pawl le nangmai tonmi ngaidamnak neitu pawl hi ziangmi in saw ciahneh? Cumi rual in, hngilneih lonak, sual ngaidam thei lonak, “Khristian” um tha duh lo pawl cun Bawipa thawn na fehnak ah ziangmi hngawng a nei?

ZIRLAI 13

September 20–26

BIAKBUK (PUANTHLAM)

SABBATH SIIMLAM

Tuizarh zirlai hrang siar ding: Suah. 35:1–36:7; Sem. 1:1; Suah. 36:8–39:31; Heb. 7:25; Suah. 40:1–38; Johan 1:14.

Bible cangken: “Cule mipi puan inn cu mero in a run khuh ih biakbuk cu Bawipai’ sunlawinak in a luah khat...Ziangahtile an khualtlawn sung hmuah ah Israel innsang hmuahhmuah ih mithmuh ah Bawipa ih mero cu sun ah biakbuk parah a um ih, meisa cu zan ah biakbuk parah a um a si” (Suahlannak. 40:34, 38,).

Thukam hlun ih Pathian minung pawl(a tui kanmai hrang khalah) ih tuanvo nasa zet cu Bawipa thawn laicinawknak hnget neih; Amah cibai buk le rian; le midang pawl hnen ih Pathian sinak va langter hi a si (Daan. 4:5–8).

Eden hmuah ahkhan Adam le Evi cu Pathian hnen ihsin an relh, ziangahtile an sualnak cun Pathian a tihter hai a si. Sualnak cun minung cu Pathian tih ding in a tuah, himi tihnak cun Pathian ziaza kan hmuhdan a danglam ter thluh. Thu lungawi um zet cu Pathian cun himi hlatawknak remthok dingin hmai a hruai ih, laicin awknak siatbal mi cu a tuah tha. Misual pawl cu a hnenah a ko sal ih: “Khuitawh ahsaw nan um?” tiah a ti (Sem. 3:9, NKJV).

Curuangah kan hnaturan thupi zet cu kan kiangkap ih umtu pawl hnenah Pathian ziaza dik le a duhdawtnak le a thatnak phuang suah hi a si. Mipi pawl cun Pathian in

a duhdawt zet hai timi an zum tikah an nunnak cu Pathian hnenah an pe ding ih, an hrang a tha timi thei in Pathian in tuah dingih a fial mi pawl an thlun ding a si.

Biakbuk cun Pathian in minung pawl a naih zia a tarlang ih, an hnenih thudik ropi zet khal tarlang a si. Cumi cu zumnak thawngin a hnen ih ratu pawl a rundamdan a si.

NIKHAT NI (Sunday)

September 21

Bawipa ih Sabbath

Nisarih ni Sabbath dokalh tu pawl cun dik lo zetin Judah pawl hrang lawng ah a si tiah an ti (Nisarih ni cu Eden hmuah ahcun a hran in a ret ih, a thianghlim ter[Sem 2:1-3]); lole dik lo zetin Judah pawl cun Sinai tlang kha Sabbath ni an theih hmaisabiknak a si tiah an ti (Judah pawl cun Sinai tlang an thlen hlan ihsin Sabbath an rak ul rero zo [Suah. 16:22-29]) - A hramthok ihsin Hebru mi pawl nun ah Sabbath ni cu a um ringring a si timi cu a fiang tuk.

Siar ding: Suahlannak 35:1-3. **Himi thuhla ih biakbuk saknak ding ahhin thudik sim kirsal rero mi cu ziangsaw a si?**

Sabbath le a thuchah cu Pathian thuhla a si ih, a si ringring ding – Amah cu zo a si ti le a hnaturan ropi zet cu ziangsaw a si timi thuhla a si. Sabbath cun A sersiam hnaturan, a cangvaih rundamnak le a mi pawl thawn um tlang a duh zettu Pathian ngaihsak dingah in theiher a si. Hivek zawngin Sabbath le biakbuk cun khihhmuh mi bangaw an nei: Kan nun ih Pathian umpinak hi a si.

Thukam hlun kawhhran ih Sabbath cun thuchah phunphun a pe suak vivo. Mi pakhat cun tawifel zetin thuhram thupi zet panga a phorhsuak thei ding:

(1)Pathian cu sersiamtu a si, Bible cun himi mangbangza phuangsuhnak in thubulhram a run ong(Sem 1:1) Pathian

sersiammi theih ringringnak nung zet cu Sabbath hi a si(Sem. 2:2, 3; Suah. 20:8-11). Himi Thudik ihsin - Pathian cu in sersiamtu - timi cu Bible thudik hmuahhmuah ah a luang suak thluh.

(2) Messiah a ra ding, himi ruahsannak laimu bik cu rul(Satan) a neh ih, sual nehnak runkeng tu ding Pathian thutiam ih cithlah hi a si.

(3) Pathian cun a Lalram a din ding, cule Sabbath cu cuimi rak tepcianak a si.

(4) Rundamnak cu Bawipa hnen ihsin a ra, cule Pathian minung pawl cun Pathian cu anmah rundamtu le tlentu, rundamnak cu A zangfahnak le a zangfahnak thawng lawng ih ra suak mi a si tiah an phuang.

(5) Pathian cu mipi pawl hmuahhmuah thuthentu netabik a si. Amah a rak hnongtu le zianghman ih a siarlottu pawl hrangah hmailam hrang ruahsan ding a um lo, zianghman Amah a thluntu hmuahhmuah hnenah a lakin kumkhaw nunnak a pe a si.

Judah pawl cun thurel an nei: Israel pawl in Sabbath ni an kilkhawi that hnakin Sabbath in Israel a kilkhawi that hi a tamsawn a si an ti. Adventist kan si ko nan, cuvek cun kan rel dah lo men thei, kan kawhhran sungkua nun ahhin Sabbath in ziang mi tluk thupitnak a nei?

NIHNIH NI (Monday)

September 22

Thawiawnak le Thlarau

Siar ding: Suahlannak 35:4-36:7. **Hitawh ahhin a tui kan san ih thupi zet zirlai ziangsaw um?**

Biakbuk saknak ding ahcun thilri bungrua mankhung tam zet a tul, cumi cu Pathian minung pawl in siangzet le lungawinak thawn an pek suak mi pawl ihsin sak hlensuak a si. Pathian minung pawl cun sui, ngun, dar, puan tha mi, lungman khung, puanthan tha hleice,

acacia thing, olive hriak, rimthaw, le a tulmi thilri tamzet an pe. Mipi pawl cun pumpe aw zetin hna an tuan, ziangah tile puan inn lole cumi hrangah thil tuah ding tampi a um ruangah a si. Cule puanthit thiam pawl khal in biakbuk sungih hnatuantu ding puithiam pawl hrangah angki an rak tuahsak ding, Puithiam sang hrang khalah tangben le pupawng khal a tel a si.

Israel pawl Izipt ram ihsin an suah hnu ih Izipt mi pawl ih laksawng an pekmi hmangin Pathian cun thlawsuahnak nasa zet a pe. Tu ahcun Pathian ih zangfahnak le kaihhruainak ah lungawinak langterin A hnenih raithawinak peknak ding tikcu caan tha an nei thlang, A ropitnak ding hrangah himi hnaturan thehsuak thei dingin an thinlung thamsak in an um.

Mipi pawl cun lungawinak thawn catbang loin an pe ih, Moses cun : “Mipi pawl ih an run kenmi cu a tamtaw tuk zo” tiah a ti’ “ (Suah. 36:5, NIV). Curuangah an pekmi cu cawlhsan dingin Moses cun a fial hai : Biakbuk saknak ding hrang “hnatuannak ding ih an run kengmi pawl cu a daih tuk zo a si” (Suah. 36:7, NIV).

Thlarau Thianghlim kaihhruainak thawngin Pathian cun mipi pawl cu dikzet ih biakbuk thuam tha dingin thazang a pe. Bezalel, Aholiab le midang pawl cu “Pathian thlarau ih...silhkhat in an um” (Suah. 35:31, NKJV), cumi sullam cu hnaturan pawl hmuahhmuah dikzet ih tuan thei dingin thiamnak, fimnak le kutzung thiamnak pawl hmuahhmuah pek in an um tinak a si. Hna ropi zet a si ruangah Pathian in Moses hnenih a hmuhter mi vek ciahciah ih tuah ding a si.

Thlarau Thianghlim laksawng hi mipi hnenah thiamnak le theihnak dangdang, biakbuk saknak ding hrangih hman a tulnak thawn an pehzom aw timi hi thil thupi zet a si. Thlarua ih khat timi cu dawithiamnak lam a si lo ih, minung sungah thlarau lam thiamnak hleice a

um tinak khal a si hran cuang lo. Pathian ih hmuitin mi le a duhmi famkim ten hlensuak a si theinak dingah Pathian cun a dungthluntu pawl cu thazang cahnak a pe a si.

Thlarau thianghlim ih na khat lai caan ah ziangmi thlarau thilpek (laksawng) saw na don? Thlarau thilpek cu na nun ih thlarau rah na cawmnung lawngah a parsuak thei ding timi kha thei ringring aw (Gal. 5:22, 23).

NITHUM NI (Tuesday)

September 23

Biakbuk cu sak a si

Suahlannak 36:8-39:31 tiang hi ngungaih zetin bih ciang aw. Ziangruangah saw khavak lawmmam ih famkim ih thupek kha pek ih a um, ziangtin na ruat? Himi cun ziangthil te khal Pathian in a ngaithupi a si timi thuhla ziangsaw in zirh?

Moses cun uluk mangkheng in biakbuk a tuah, Sinai thlang ih a donmi thupek cu taima zet in a hman. Bible thungan mi cun a hnuai lam ih um vekin a tarlang: (1)biakbuk cu puanthan, puanzar, le then awknak a um (Suah. 36:8-38); (2)Thukam kuang; (Suah. 37:1-9); (3) Sang retnak cabuai (Suah. 37:10-16); (4) Meifang vannak ko (Suah. 37:17-24); (5) rimhmui hlannak biaktheng (Suah. 37:25-29); (6) mei-ur thawinak biaktheng (Suah. 38:1-7); (7) kholh awknak khengkum (Suah. 38:8); (8) sum tual (Suah. 38:9-20); le (9) biakbuk hrang hman mi thilri (Suah. 38:21-31). Suahlannak 39 cun korfual, tangben le puithiam dang pawl ih angki pawl a run rel fiang vivo.

Biakbuk hnatuannak pawl cu thuthangtha zirlai thazet an si ih, Pathian ih tlennak khawkhanak hmuahhmuah a tarlang thluh a si. A relfiang zet mi pawl cu (1) Pathian in soal a huatzia le a relfeldan, (2)sualsir minung a runsuahdan (3) soalralnak hi ziang a si timi le (4) soalnak um riai lo hmailam ih sunlawinak a neihdan pawl a tarlang.

Kumkhat sungah biakbuk ahhin thil bangaw riailo, asinan nai aw zetih hnaturan tlang thil pahnih a tarlang: Cumi cu Nitin le kumtin biakbuk hnatuannak hi a si. Himi pahnih cu Pathian in sual a kilkhawidan le misual a rundamdan pawl hmuhsaknak hnaturan a si. Nitin biakbuk hnatuannak hmangin Pathian cun sual siraw tu pawl cu a ngaidam ih, rundam an si ti a fiangter. Himi rundamnak laksawng ngah ding cun raithawinak tuah a tul, himi raithawinak cun Messiah ih thihnak a khihbmuh, thisen cun, “sualnak hmuahhmuah ihsin in thianfai” (1 Johan 1:7, NKJV). Sual phuannak le Khrih dingfeltnak thuam cohlangnak cu himi laksawng laimu rilbik a si (Saam 32:1,2). Hivek zawngin sirawknak nei misual pawl cu ngaidam an si ti a fiang ih, rundamnak ah aipuang in an um ding.

Kumtin hnaturan mi cu Sual thenfainak Ni (remnak raithawinak) ah tuah a si ih, Pathian in sual a hlohterdan (phiat), sual buainak a relfeldan, le sual neilo pawl ih hmailam a himdan pawl tarlang a si (Suah 16, Johan 1:29). A tu ih van hmun thianghlim ih Khrih ih hnatuannak cu ka hrang Pathian hnatuannak tarlangnak dang a si (Heb. 7:25) cule Anih cun sualnak thubuui relfeltnak netabik a run kengtel ding a si (Dan. 7:13, 14, 22, 27; Dan. 8:14; Thup. 21:4).

Biakbuk (hmun thianghim) cu Pathian biaknak, thangthatnak le lungawi thusimnak ding hmun a si. Cibai buknak timi cu Pathian thawn laicinawknak kaihhngetnak hi a si. Pathian cu cui pawlkom ih tel dingin zumtu pawl hmuahhmuah a sawm tu a si.

NILI NI (Wednesday)

September 24

Biakbuk ih Pathian umpinak

Siar ding: Suahlannak 40:1-38. **Ziangtin saw Israel pawl in Pathian umpitnak an theihfiang?**

Suahlannak ih bung natabik (Suahlannak 40) cun biakbuk hlan thu le thukham 10 pek thu a simfiang.

Biakbuk hlannah cu Sinai tlang hram ih Israel tlun ih thil a thlengmi netabik a si.

Pathian sunlawinak cu A thianghlimnak, A ziaza le A duhdawt umpinak hi si, cumi cu a thatnak cu a si (Suah. 3:5; Suah. 33:18, 19). A umpinak cu biakbuk ah a khat thluh ih, Shekinah sunlawinak mero vekin hmuh a theih. Suahlannak cabu cu Pathian in sun ah mero zual, zan ah meisa zual ih a kilkhawi umpinak thupi zetih relnak in khar a si. A dikmi le huham nasa zet thawn Hebru mi pawl cun Pathian ziaza dikzet an theih lawnghman siloin a kaihhruainak hnuai le a umpi lam hruainak pawl an tong ding a si.

Moses cun biakbuk cu a kumhnihnak thlakhatnak ih nikhatnak ah a din (Suah. 40:2, 17). Cule ziangkim thianghlimter thluh – hriakthihnak thawn Aaron le a fapa pawl khal puithiam hnaturan dingin a thiangfater (Suah 40:9, 13-15). Hmun Thianghlim bik, hmun thianghlim le summtual (tualrawn) pawl a fangkual, an zatan Pathian hnenah a ap thluh. Himi tuahnak thawngin hmun thianghlim (biakbuk) hmuahhmuah hrang hnaturan a ong (Mipum. 7:1). Biakbuk on lai lawngah Moses hi Hmun Thianghlim Bik ah a lut thei; cumi thluh hnuah kumtin Sual Thenfainak ni (rem awknak ni) ah Puithiam sangbik lawngin hnatuannak a nei thei a si (Pui. 16:2, 17).

Bible cun veithum rori hnaturan theh a si thu a rel lang: (1)Sersiamnak ih zarhtawp lam ahkhan Pathian cun a hnaturan a theh fel thu a tarlang (Sem. 2:1-3); (2) biakbuk thehfel tikah Bible cun, “Cuticun Moses cun a hnaturan a thehsuak” (Suahlannak 40:33) tiah a ti; (3)Solomon in Biakinn sak hnaturan a theh khal tarlang in a um a si (1 Siang 7:51).

Sersiamnak le Israel pawl ih biakbuk karlak pehzom awknak cun lei le van kauh zia a khih hmuh ih, Bawipa cu leithar ah tlencia mi pawl thawn Jerusalem thar ih a um tikah, cumi cu “Pathian biakuk” ti a si ding (Thup. 21:2, 3; zoh kop aw, Thup. 22:1-4).

Pathian in a umpinak thawnin biakbuk a silhkhat thluhmi (Suah 40:34) cu Moses suahnak, hremnak 10 a um lai ih Izipt pathian pawl nehnak, Izipt ihsin tlansuahnak, Izipt ralkap pawl nehnak, le a netnak ah Sinai Tlang ih Pathian phuangsua awknak tiangin a ropi a si.

Pathian umpinak na don theidan ding lamzin pawl kha ziangsaw an si? Cuvek ih na tuah cu ziangah a thupi?

NINGA NI (Thursday)

September 25

Minung thawn Jesuh biakbuk

Siar ding: Johan 1:14. **Khrih ih suahnak(tisa ih ra cannak) le biakbuk ziangtin saw tahthim a si?**

Jesuh suah (tisa ih a rung can thu) thu hi mangbangza a si rualrual in tlencia mi pawl in kumkhua in an zir rero dingmi khal a si. Tirhthlah Paul cun Khrih cun kan taksa a la ih, hmuh theih rori in kan lakah a um timi a tarlang. Hitawh ih tisa ih um Jesuh cu Thukam hlun ih Pathian, Israel pawl hnenah Sinai Tlang ih biakbuk sungih a umtu le tiamcia ram pan ih an fehnak nelrawn lakih a umpi tu thawn a bangaw.

Tisa ih a rung can lai ahkhan Jesuh cu minung pawl thawn biakbuk ah a um. Theihthiam harza thil a si! Kumkhaw Pathian cu, “Immanuel, Pathian kan hnenah a um” timi a ngaingai ih in theihteer dingin kanmah lakih pakhat si ve dingin kan hnenah a rung tum.

Matthai 18:20 ahkhan Jesuh cun Ama hmin in mi pakhat lole pathum an um khawmnak ah an lakih a tel ve thu a rak sim. Khrih cu Thiang Thlarau ih umpinak thawngin a mi pawl hnenah a um. Khrih cun a dungthluntu pawl cu amah thawn laicin awknak nai zetih um dingin a sawm hai: “Ngaih uh, sangka kiangah ka ding ih, ka king. Zokhal ka aw a thei ih, sangka a ong ahcun a hnenah ka lut ding ih, amah thawn ka ei ding ih, ka hnenah a um ding” tiah a ti (Thup 3:20 ESV)

Siar ding: Thuphuan 21:1-3. **Hitawh ah kan hnenah ziangmi in pe?**

Jerusalem thar cu van ihsin lei ah a rung tum ding, cule Johan cun: “Ngaihnik, Pathian biakbuk cu minung pawl hnenah a um zo, cun anih cu an hnenah a um ding ih annih cu a mi an si ding, cule Pathian amah rori cu an hnenah a um ding ih, an Pathian a si ding”(Thup 21:3) tiah a simfiang. Jerusalem thar ah biakinn a um lo (Thup 21:22), ziangah tile khawpi pumhlum kha biakinn a si, Pathian hmunthianglim a si. Khawpi ih kauh lam, saulam, sanglam pawl cu an bangaw thluh (Thup 21:16), hmunthianglim bik ih um mi vek ciah in an bangaw thluh, cumi cu thil hlom vek a si, a tlangkil pawl an can aw thluh. Kumkhua in suahnak, thihnak, lole natnak a um nawn lonak hmun leitlun ahhin kan Pathian hmaika ah kan um hngal ding a si.

Jesuh in in tiamkam mi zoh in, ziangtin saw a net tiang tuar suak thei dingin kan zir ding?

NIRUK NI (Friday)

September 26

Ruahbet ding: Siar ding: Ellen G. White, “The Tabernacle and Its Services,” pp. 353–358, in Patriarchs and Prophets.

“Hmun thianghim sak hlan ahhin Pathian cangvaihnak tlennak a um, cumi cu Izipt saltannak ihsin Israel pawl a hruai suah kha a si. Himi cu Pathian in a mi pawl thawn kumkhua laicin awknak thukam sungih a luhnak cun a run thlun hngal. Anih cu an Pathian a si ding ih, An nih cu a minung ah an cang ding (Suah. 6:7). Amah an va pehtlaihdan le pakhat le pakhat an pehtlaih awkdan pawl cu thukam daan hmangin a si. A ngaingai te cun biakbuk cu hmuhkhawm awknak, Pathian le minung tonkhawmawknak a si. Tlennak a um hnu le thukam hmangin Pathian thawn kumkhua pawlkom in pehtlaih aw ding ih thu a um hnu lawngah mipi pawl cu Pathian umnak hmun ah an feh thei a si.”—Andrews Bible

Commentary: Old Testament, “Exodus” (Andrews University Press, 2020), p. 226.

Cumi rual in Ellen G White cun hmunthianghlim hnatuannak ih tumtah mi a simfiang: “Cutin biakbuk hnatuannak le cumi thluh hnu ih biakinn ih hnatuannak ahcun mipi pawl cu nitin ten Khrih thihnak le hnatuannak thawn pehpar aw mi thudik cu zirh an si ringring. Kumkhat veikhat an thindlung cu Khrih le Satan karlak doawknak ropi a cemnak ding, leitlun pumpi ih soal le sualnak ihsin thianghlimternak ding netabik thlir cia dingin hruai an si theu.”—*Patriarchs and Prophets*, p. 358.

RELKHAWM DING THUSUHNNAK PAWL

1. Hmun thianghlim hnatuannak ih laimu bik cu thisen theh hi a si. Ramsa pawl hmuahhmuah cu raithawinak ih hman a si ih, an thisen pawl cu biakinn thilti mi hmuahhmuah ah hman thluh a si. Thisen ih khih hmuh mi kha ziangsaw a si, cule himi raithawinak pawl hmuahhmuah in a netnak ah ziangsaw a khihbmuh thluh?

2. Ziangkim sersiamtu Pathian cu a minung hnenah hmun thianghlim ah a um tihi mangbangza thil a si, minung ah cang in, kanmah vek mi pakhat ah a run cangdan pawl hi ziangtluk mangbangza saw a si. Cumi cu duhdawtnak phuanglangnak mangbangza a si. Asinan sualnak ruangah raithawinak a nei aw ih, kan ai-awih in a thi maw? Himi cun Pathian ziaza ziangsaw in zirh? Pathian in a kumkhaw Lalram ih rundam mi pawl in hmuhdan thuhla himi in ziangsaw in zirh?

3. Siar ding: Hebru 8:1-16. A tu ah Jesuh in van hmun thianghlim ih kan hrang a tuah mi thuhla ah leitlun ih hmun thianghlim in ziangsaw in sim?

MORNING WATCH (Nitin Bible siar ding) JULY

1.	Nithum ni	Matthai	10:16
2.	Nili ni	Marka	6:31
3.	Ninga ni	Marka	6:43, 44
4.	Niruk ni	Matthai	14:27
5.	Sabbath ni	Johan	6:26, 27
6.	Nikhat ni	Matthai	15:19, 20
7.	Nihnih ni	Matthai	15:28
8.	Nithum ni	Matthai	16:12
9.	Nili ni	Matthai	16:24
10.	Ninga ni	Matthai	17:3
11.	Niruk ni	Matthai	17:9
12.	Sabbath ni	Matthai	18:4
13.	Nikhat ni	Johan	7:37
14.	Nihnih ni	Johan	7:17
15.	Nithum ni	Johan	8:12
16.	Nili ni	Johan	10:4
17.	Ninga ni	Luka	9:56
18.	Niruk ni	Luka	10:36
19.	Sabbath ni	Luka	17:20, 21
20.	Nikhat ni	Matthai	19:14
21.	Nihnih ni	Matthai	19:22
22.	Nithum ni	Johan	11:12, 14
23.	Nili ni	Johan	11:57
24.	Ninga ni	Matthai	20:26
25.	Niruk ni	Luka	19:9, 10
26.	Sabbath ni	Matthai	26:13
27.	Nikhat ni	Matthai	21:11
28.	Nihnih ni	Matthai	21:19
29.	Nithum ni	Marka	11:17
30.	Nili ni	Luka	20:39, 40
31.	Ninga ni	Matthai	23:38

MORNING WATCH
(Nitin Bible siar ding)
AUGUST

1.	Niruk ni	Johan	12:20, 21
2.	Sabbath ni	Matthai	24:13
3.	Nikhat ni	Matthai	25:40
4.	Nihnih ni	Johan	13:7
5.	Nithum ni	Matthai	26:29
6.	Nili ni	Johan	14:1, 3
7.	Ninga ni	Luka	22:42
8.	Niruk ni	Matthai	26:67
9.	Sabbath ni	Matthai	27:4
10.	Nikhat ni	Matthai	27:17, 18
11.	Nihnih ni	Johan	19:22
12.	Nithum ni	Johan	19:30
13.	Nili ni	Matthai	27:65, 66
14.	Ninga ni	Matthai	28:6
15.	Niruk ni	Johan	20:15, 16
16.	Sabbath ni	Luka	24:17
17.	Nikhat ni	Luka	24:38
18.	Nihnih ni	Johan	21:1
19.	Nithum ni	Matthai	28:18-20
20.	Nili ni	Tirhthlah	1:11
21.	Ninga ni	Matthai	5:1, 2
22.	Niruk ni	Matthai	5:17
23.	Sabbath ni	Matthai	6:1
24.	Nikhat ni	Luka	11:1
25.	Nihnih ni	Matthai	7:1
26.	Nithum ni	Matthai	13:23
27.	Nili ni	Luka	4:26-29
28.	Ninga ni	Matthai	13:27, 28
29.	Niruk ni	I Kor	1:26, 27
30.	Sabbath ni	I Kor	3:9
31.	Nikhat ni	Luka	13:20, 21

MORNING WATCH
(Nitin Bible siar ding)
SEPTEMBER

1.	Nihnih ni	Matthai	13:44
2.	Nithum ni	Matthai	13:45, 46
3.	Nili ni	Matthai	13:47-50
4.	Ninga ni	Matthai	13:52
5.	Niruk ni	Isaiah	50:4
6.	Sabbath ni	Luka	18:9
7.	Nikhat ni	Luka	18:7, 8
8.	Nihnih ni	Luka	15:1, 2
9.	Nithum ni	Luka	15:20
10.	Nili ni	Luka	13:6
11.	Ninga ni	Luka	14:23
12.	Niruk ni	Matthai	18:21
13.	Sabbath ni	Luka	12:20, 21
14.	Nikhat ni	Luka	16:26
15.	Nihnih ni	Matthai	7:21
16.	Nithum ni	Matthai	21:33
17.	Nili ni	Matthai	22:8
18.	Ninga ni	Matthai	25:15
19.	Niruk ni	Luka	16:13
20.	Sabbath ni	Luka	10:36, 37
21.	Nikhat ni	Matthai	20:14, 15
22.	Nihnih ni	Matthai	25:10
23.	Nithum ni	Efesa	1:4-10
24.	Nili ni	Johan	14:12
25.	Ninga ni	Tirhthlah	1:8
26.	Niruk ni	Tirhthlah	2:1
27.	Sabbath ni	Johan	14:16-18
28.	Nikhat ni	Tirhthlah	3:6
29.	Nihnih ni	Tirhthlah	5:5
30.	Nithum ni	Tirhthlah	5:41